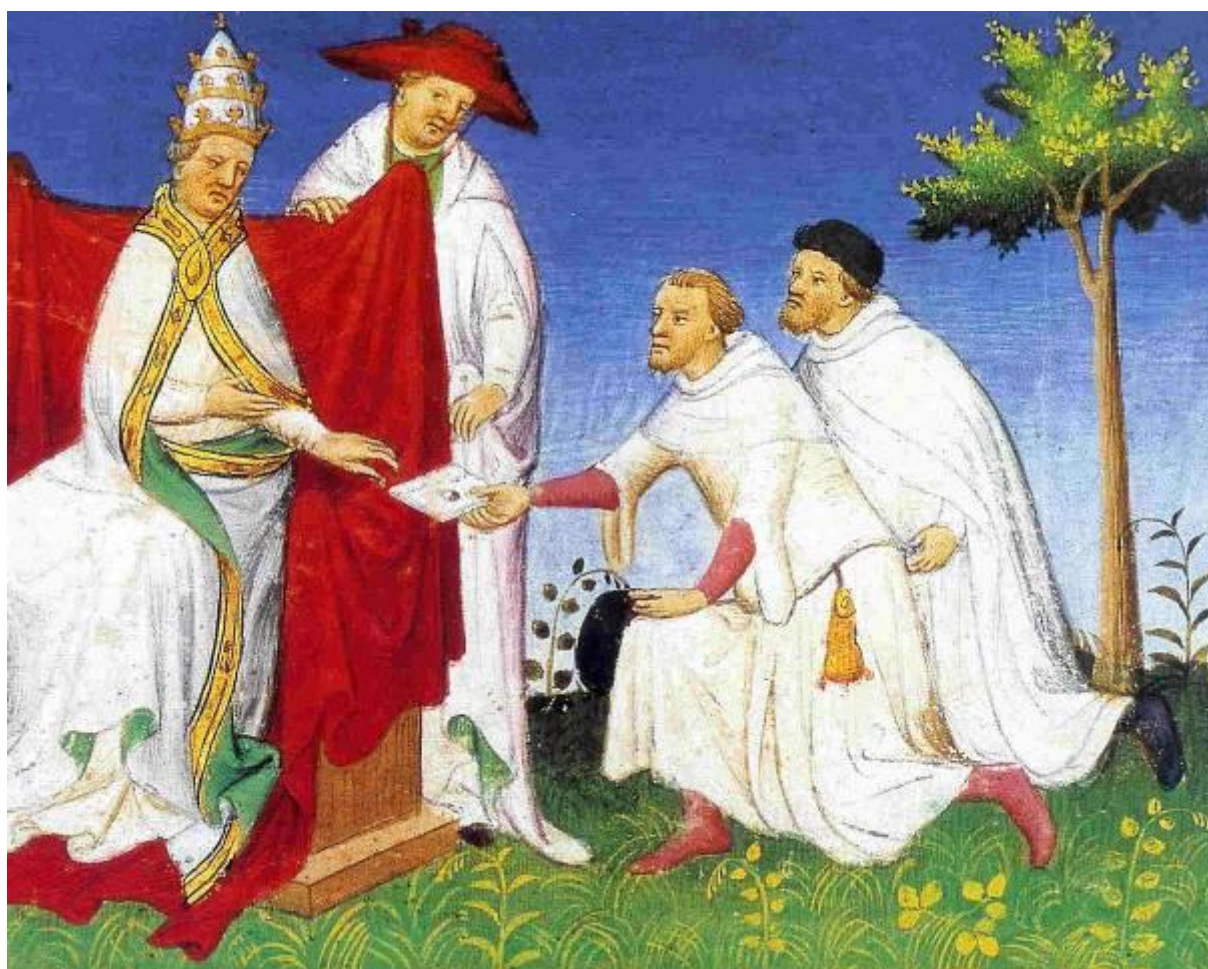

DE WONDERLIJKE TOCHT NAAR ROME

DE VOETTOCHT VAN TERIE LEIJS IN 2004

INHOUDSOPGAVE:

PAG. 3	HOOFDSTUK 1	NAAR HET STARTPUNT
PAG. 5	HOOFDSTUK 2	VAN CHUR NAAR CHIAVENNA
PAG. 13	HOOFDSTUK 3	VAN CHIAVENNA NAAR CREMA
PAG. 23	HOOFDSTUK 4	VAN CREMA NAAR RIVAROLO
PAG. 35	HOOFDSTUK 5	VAN RIVAROLO NAAR CORREGGIO
PAG. 44	HOOFDSTUK 6	VAN CORREGGIO NAAR PISTOIA
PAG. 56	HOOFDSTUK 7	VAN PISTOIA NAAR VITERBO
PAG. 71	HOOFDSTUK 8	VAN VITERBO NAAR ROME

BIJLAGEN:

PAG. 81	ROUTE OVERZICHT
PAG. 82	DE VOORBEREIDING
PAG. 85	PERSBERICHTEN

HOOFDSTUK 1 NAAR HET STARTPUNT

Route:

17/8 Truck Born (Nederland) > Niederbipp (Zwitserland) (slapen in laadruimte truck)>

18/8 vanaf Gotthardtunnel (lopen) > Göschengen > Andermatt > trein Oberalp-Express > Chur

Vrouw en dochter brengen me naar Urmond, naar kennissen.

Mirjam, mijn dochter, benadrukt dat ik voorzichtig moet zijn en Julia, mijn vrouw, ziet op tegen de eenzaamheid tijdens de komende 6 weken.

's Ochtends om 8.00 u. zet mijn vriend Toon mij af bij de toegangspoort van Nedcar Born. Volgend jaar gaat hij met de VUT.

Om 8.30 u. komt Guido, een voor mij nog onbekende chauffeur, met z'n truck aan.

Even later komt ook Sander, mijn zoon, met zijn vrachtwagencombinatie langs, om te kijken of de lift gelukt is.

Guido laadt pallets met onderdelen voor Mitsubishi personenauto's.

We rijden in een vrij nieuwe combi-truck Volvo FM. Het uitzicht aan mijn kant is beperkt.

De grote spiegels aan de zijkant van de kleine cabine en de verplichte dodehoekspiegel voor me, zijn groot uitgevallen. De voorruit van de FM is maar klein.

We bolderen de hele dag over snelwegen en rijden via Basel naar Niederbipp.

Om 21.00 u. arriveren we bij ons afleveringsadres, een distributiecentrum.

We lossen bij een grote vierkante loods. Deze is aan alle zijden voorzien van rolluiken.

Bestelwagens staan met hun achterkant tegen het dock.

Onze pallets worden gelost en naar het midden van de loods gebracht. Vandaar wordt elk pakje bij de juiste bestelwagen gezet.

Door de verlichte ruimte klinkt het geluid van rollerskates en palletwagens.

Pas tegen middernacht zijn we klaar.

Het aankoppelen van de aanhanger lukt niet.

De pen in de vangmuil gaat onvoldoende open. Bij het schijnsel van mijn hoofd lamp komt de oorzaak aan het licht en lukt het aankoppelen. Gelukkig mogen we daarna in de bedrijfskantine warm eten. Ik ga eerst douchen voor ik naar bed ga. Mijn slaapkamer is de grote lege laadruimte van de truck.

De volgende ochtend rijden we tegen half acht weg. Voor de Gotthardtunnel worden we via verkeersborden naar een parkeerterrein geleid, waar een politieagent de schijf controleert.

Hij vindt wel een foutje, maar laat ons uiteindelijk toch verder rijden.

Pal voor de Gotthardtunnel stap ik uit en neem afscheid van Guido.

We zwaaien enthousiast naar elkaar, wanneer Guido met de truck de tunnel inrijdt richting Italië.

Vanaf nu sta ik er alleen voor.

Ik heb een wat doods gevoel, alsof ik nog niet leeg genoeg ben voor dit nieuwe pelgrimsbestaan en de verbinding nog niet kan leggen.

De plek waar ik ben uitgestapt ligt redelijk gunstig. Chur, mijn startplaats, is slechts 90 km oostelijker.

Dan begint een steile klim omhoog. De zware rugzak drukt door.

Eerst loop ik naar Göschengen via de verkeersweg.

Ik loop door enkele tunnels met voldoende ruimte voor mij.

Daarna loop ik over een wandelpad naar Andermatt. Snel ben ik drijfnat van het zweet.

Op sommige stukken heeft de wind vrij spel .

In Andermatt neem ik de Oberalpexpress naar Chur.

De trein klimt met een ratelend geluid van het klapperende borgijzer, wanneer de tandwielen in de middenrail grijpen bij steile hellingen.

We moeten overstappen in een trein van een andere maatschappij.

Naast me zit Jakob, een sobere alternatieve intellectueel, die helemaal opgaat in de homeopathie.

Hij heeft een eigen variant gemaakt: "Homeopathie op intuïtieve basis;"

Elke klant maakt zijn eigen recept, door spontaan te kiezen uit diverse homeopathische kruiden.

Met vlindernetje en rugzak gaat Jakob de bergen in om planten voor zijn homeopathische apotheek te zoeken.

Jakob vindt dat zijn behandeling een positieve werking heeft. Zelf is hij begonnen met zijn onderzoek toen hij last kreeg van psoriasis en reuma.

Het is allemaal interessant, maar het gewauwel van Jakob stoort mij. Hier op een der mooiste stukjes spoorlijn van Europa, is buiten een wondermooie wereld te zien.

Hoge bergtoppen met wolkenpartijen lichtend in de helblauwe lucht, alpenweiden, diep bruine oude houten huizen.

Ondanks alle schoonheid is mijn gevoel wat vlak en doods, niet ontvankelijk voor al het moois.

Ben ik nog niet geland, of heb ik teveel indrukken opgedaan tijdens de lange reis per truck en is mijn geheugen vol?

Na een treinreis van 3 uur stap ik uit in de provinciehoofdstad Chur. Langs de winkeltjes in het centrum loop ik omhoog naar de kathedraal. In de pastorie word ik hartelijk ontvangen door de pastoor. Hij is belangstellend en wil zelf zodra hij tijd heeft naar Compostela lopen. Hij vraagt zelfs of ik genoeg geld bij me heb.

HOOFDSTUK 2 VAN CHUR NAAR CHIAVENNA

REGIO: GRAUBÜNDEN ZWITSERLAND

Route:

Chur > Domat/Ems > via Polenweg (slapen tent in bos) > 19/8 Rothenbrunnen > Thusis > langs de Via Mala > Zillis (slapen huis Pfarrerin) >

20/8 Andeer > door Rofflaschlucht > Sufers > Splügen (slapen kelder Pfarrer) >

21/8 wandelweg Via Splüga > Splügenpas > Monte Splüga >

REGIO: LOMBARDIJE ITALIE

Wandelweg Via Splüga > Isola > lift van 20km > Chiavenna (slapen brandweer Chiavenna-Mese) >

Met behulp van een eenvoudig plattegrondje en mijn kompas vind ik buiten Chur mijn geplande route.

Op de wegen is het druk. Langs de berm is geen ruimte meer om te lopen. Ik stap op de bus naar Domat-Ems.

Tegen de schemering zet ik in het bos mijn tentje op. Het is droog en redelijk zacht weer, dus het buiten slapen lukt wel. Officieel is wild kamperen verboden in Zwitserland, maar even verderop staat al een campertje met mensen uit Bern.

Deze eerste nacht in het krappe tentje is wennen. Ik glijd naar een kant vanwege de ongelijke bodem.

De zijflap van de tent laat ik open, totdat de eerste regendruppels tegen het doek tikken.

Ik sta op een helling van de vallei. De geluiden vanaf de autoweg beneden klinken behoorlijk door.

De volgende ochtend rond half 8 loop ik verder langs de Polenroute, een prachtige weg langs de kloof van de Hinterrhein.

Een bord met de mededeling dat de Polenroute gesperrt is maakt me aan het twijfelen.

Omlopen kost wel een halve dag extra, dus negeer ik de waarschuwing.

De problemen vallen mee. Er is wel een rotsmassa omlaag gestort en verspert het pad. Een breed spoor markeert de verschuiving, waarbij grote bomen meegesleurd zijn.

Het lijkt een verraderlijk stuk natuurgeweld. Een brede strook bos onttrekt de hoge rotswand erachter aan het zicht.

Rechts, diep beneden me stroomt het bleekgroene water van de Hinterrhein.

Onder mij duikt de autoweg via een tunnel de bergwand in.
 Het pad, wat over een richel langs de helling van de kloof loopt, is geweldig mooi. Ik loop er ontspannen en voel me heerlijk.
 Zodra ik over de rand omlaag kijk zijn de verhoudingen plots anders en voel ik me krimpen: kwetsbaar en nietig.
 In het lieflijk-romantische dorpje Rothenburg drink ik koffie en raak in een geanimeerd gesprek. Men spreekt hier nog altijd het oude Duits-Romaans.
 In een vlak akkergebied passeert een groepje fietsers mij. Het zijn Nederlanders met op het stuur de routebeschrijving van de fietsroute naar Rome van Benjaminse.
 De contouren van het plaatsje Thusis zien er vanuit de verte lieflijk uit. Wanneer ik het dorp nader, kom ik eerst langs diverse bedrijfjes.
 In het kleine centrum zijn tussen de middag de winkels gesloten. Ik dineer op een muurtje bij een kruispunt met een menu van brood met tonijn.
 Aan de overkant ontdek ik een bejaardentehuis. Binnen drink ik koffie, vul mijn watervoorraad aan en krijg een stempel in mijn pelgrimspas.
 Vanaf Thusis begint de Via Mala met imposante kloven.
 Hier begint het zware werk. De wandelroutes van de Via Mala en de Via Splüga zijn goed gemarkeerd. De wandelroutes vereisen wel pittig klimwerk.
 Mijn zwaartepunt verandert vooral bij het afdalen door het gewicht van de rugzak.
 Mijn benen krijgen het zwaar te verduren. Drijfnaat van het zweet, flink hijgend, moet ik steeds vaker rusten.

Uiteindelijk wijkt het donkere bos en verschijnt een prachtig tafereel. Een fris groen dal met knusse houten huizen omringd met kleurige bloemen.
 Voorbij de Via Mala ligt het vriendelijke dorpje Zillis.
 In het dorpje Zillis bezoek ik de kerk van St.Martino.
 De zoldering bestaat uit 156 houten panelen, stammend uit 1160, waarop bijbelse motieven zijn geschilderd. De kleuren zijn bijzonder. Elk paneel heeft een sierlijke rand, met verschillende motieven.
 Bij de kiosk met souvenirs naast de kerk vraag ik waar de pastoor woont.
 “Wij hebben hier alleen een pastores,” klinkt trots vanuit het stalletje.
 Bij een solide houten huis bel ik aan.
 Marianne, de pastores opent de deur en begroet me. Ik vraag haar eerst om een stempel voor mijn pelgrimspas en vervolgens om hulp bij het vinden van een slaappleats.
 Gastvrij biedt ze mij haar werkkamer als onderdak voor de nacht aan.
 Ik voel me er op mijn gemak. Martin, haar man, komt uit Frankrijk. Hij doet wetenschappelijk onderzoek naar de oorsprong en de betekenis van godsdiensten.
 ’s Avonds eten we knus in de hoge houten kamer met een grote tegelkachel. Het lijkt op de sfeer zoals in een veilige blokhut.

Voor de maaltijd pakt ieder elkaar bij de hand. We vormen samen een kring.
 Een dochtertje zegt een gebedje, simpel maar echt.
 Daarna zingt Marianne een lied. Martin valt in met een tweede stem.
 Aan het slot versnelt het tempo en eindigt het lied als een vrolijk spel.
 De maaltijd is vegetarisch maar wordt opgeleukt met goede Franse wijn. Martin komt uit Frankrijk en is trots op zijn wijn.
 's Nachts is het stil in huis. De familie slaapt een etage hoger. Tegen de ochtend hoor ik regendruppels tegen het raam.
 Na een stevig ontbijt neem ik afscheid .
 Deze warme kennismaking met de gastvrijheid en de intimiteit van dit gave gezin hebben me overdonderd.
 Ik geef Marianne mijn Zwitsers geld en vraag of ze er iets leuks met haar gezin voor wil doen.
 Daarna stap ik de stromende regen in, beschut door mijn poncho en de regenpijpen.
 Onderweg realiseer ik me pas, dat ik nog een dag in Zwitserland loop en de Splugenpas een dag later over zal gaan naar Italië .
 Dat betekent een dag in Zwitserland zonder geld.
 Het blijft deze hele dag regenen. Mijn schoenen raken doorweekt en ook onder de poncho is alles nat. Komt het door lekkage of door het zweten?

Bordjes met “Via Splüga “ geven de route via de bospaden aan. De paden zijn door de regen spekglad geworden. Elke afdaling wordt gevolgd door een klim, waardoor dit redelijk vlakke traject toch pittig is.

De natuur is overweldigend. Helder wit water en op sommige stukken een grijsbruine modderstroom kolkt en beukt.

Komplete boomstammen schommelen over het water langs.

Vandaag vraag ik me af waar ik aan begonnen ben. De rugzak weegt zwaar; alles is doornat.

Ook mijn benen hebben het te verduren.

De natte smalle paden met bochten en verraderlijke stronken, de moeilijke balans door de rugzak. Het vereist kracht , maar ook constant oplettendheid.

Mijn darmen beginnen te protesteren.

In de namiddag bereik ik Splügen. Er leidt een schitterend pad naar, omzoomd door groene weiden en bergen.

Het lieflijke gereformeerde kerkje is gesloten. De pastoor woont aan het andere eind van het dorp.

Een jonge aanvankelijk formele pastoor verwijst me naar onderdak op de camping achter zijn huis.

Wanneer ik vertel hoe mijn Zwitsers geld bij zijn collega Marianne is beland, biedt hij aarzelend logeerruimte in de kelder aan. Hij aarzelt omdat hij de ruimte maar weinig comfortabel vindt.

Ik vind er alle comfort. De kraan geeft zelfs helder water nadat er eerst een roestbruine drab uit sputtert.

Ik kan al mijn stinkende doorweekte kleding wassen en drogen en mezelf helemaal ontsmetten.

Daarna plof ik neer op mijn thermarest matje. Mijn benen voelen stram.

Even later komt de Pfarrer binnen met een luchtmatras, 2 appels en een fles water. Hij verontschuldigt zich, omdat hij niets meer te bieden heeft.

Even ervoor stond ik nat en afgepeigerd nog buiten in de regen. Nu zit ik hier schoon en luxe, bij een pastoor, die zijn warmte toont.

Mijn kleding droogt op de verwarming. Mijn noodrantsoen is nu wel bijna op.

Tijdens mijn tocht door Zwitserland heb ik tot nu toe veel vriendelijke mensen ontmoet.

Ik wist tevoren niet dat ik bij Evangelische kerken zou aankloppen.

Toch was men zonder meer bereid om deze Roomse Pelgrim te helpen.

Zelf wil ik niet in toeristenopvang terecht komen. Ik kom nu op plaatsen, die gewoonlijk niet toegankelijk zijn. Ik voel een kick om op deze manier door een land te lopen.

Bij het uitzetten van de route aan tafel thuis, zijn wegen dunne lijntjes en hellingen maar een simpele hoek of een getal. Hier ervaar ik pas werkelijk de weg. Mijn lijf voelt hier wat het miezerige streepje thuis op de atlas inhoudt.

Mijn rugzak van 18 kg maakt zowel het klimmen als het afdalen extra zwaar..

Onderweg ontmoet ik diverse keren mensen, die kruiden verzamelen. Op aanplakbiljetten staan waarschuwingen om te voorkomen dat er teveel van paddestoelen worden geplukt.

Een echtpaar met een zakje kummel vertelt trots dat ze het zojuist hebben geplukt.

Waarschijnlijk liggen hier in Zwitserland de wortels van de homeopathie.

“Journaal van de reis naar Venetië ”van Constantijn Huygens

Chur, 30 mei 1620

We reden voor het grootste gedeelte nog altijd langs de Rijn, waarvan het water hier vuil, troebel en donker is. Diverse keren staken we over via houten bruggen. Om negen uur gebruikten we net middagmaal in het dorpje Thusis of Tusano, ingeklemd tussen de bergen aan de Rijn.

Na het eten gingen we weer te paard en nu begonnen we echt te klimmen, bijzonder behoedzaam over smalle steile, bochtige rotspaadjes, hoog boven afschrikwekkende ravijnen. In de diepte klonk het vreemde gerommel van de Rijn die klappend, kolkend en springend furieus zijn weg zoekt tussen de klippen en rotsen. Het pad voerde nog door twee of drie redelijk gecultiveerde en bewoonde valleien, wat de aanblik elke keer even veraangenaamde. Tegen de avond bereikten we Splügen. Het kleine doorgangsdorp is gelegen aan de voet van de hoge Splügenberg, waar men ons al tijden voor had gewaarschuwd.

Onze bagage kwam bijna tegelijkertijd aan, omdat men onderweg nogal wat pech had gehad, getuige een van de paarden, die met koffers en al van een behoorlijke hoogte naar beneden was gegleden.

Vanaf deze plaats is het ongeveer vijf uur gaans door sneeuw en ijs naar de bron van de Rijn, de Hinterrhein genoemd.

Zo vertrokken we de volgende dag, de laatste van mei op acht paarden uit Splügen, nog voor het eerste licht om het smelten van de sneeuw in de middag voor te zijn. Het pad voerde over de huiveringwekkende pas naar Campo Dolcino; waar we zouden bijkomen van de ruim zeven uur durende moeilijkheden. Vooral de keien en de sneeuw waren een beproeving voor de arme paarden, omdat ze telkens struikelden en wegzakten. We verloren bijna de moed om er doorheen te geraken, als we niet de gids en de hulp hadden gehad van mensen die hier wonen. Het waren er drie in getal, met stro bij zich om de weggezakte paarden weer overeind te helpen.

Ik vertrek 's ochtends rond half acht. De gewassen kleren zijn droog.

Buiten valt een miezerige regen. De Pfarrer troost me met de verzekering dat na de bergpas alle problemen achter me zullen liggen.

Een goed aangegeven wandelweg gaat naar de pas. Ik moet stevig aanpoten en sjouw naar boven langs de bulderende bergbeken. Het lawaai van deze ongetemde bruisende waterkracht is imponerend.

De klim omhoog is een zwaar gevecht waarbij ik constant moet pauzeren om op adem te komen. “Waarom doe ik dit? “schieet weer door mijn hoofd.

Na ruim drie uur sjouwen sta ik boven aan de pas.

De verkeersweg slingert in brede lussen omhoog. De wandelpaden snijden deze lussen af, waardoor zij steiler zijn.

Boven tussen het rotspuin golft de bruine vacht van een redelijk groot marterachtig beest, terwijl een vogel hevig krijst. Het dier stopt soms en kijkt naar de schreeuwlelijk achter zich, waardoor hij mij niet opmerkt. Aan de andere kant van de pas ligt Italië. De markering van de route is hier gebrekkig.

Door de heuvels van de alpenweiden loop ik omlaag. Ik oriënteer me op mijn kompas en de loop van de autoweg.

De zon komt hier weer tevoorschijn.

Een gezinnetje wandelt door de Alpenwei. Ze stoppen bij een grijsbruine koe. De baby wordt opgetild en streelt de fluwelen milkavacht.

Het pad van de Via Spluga loopt hier weer verder. Het loopt links van het stuwmeer. De verkeersweg ligt aan de andere kant.

Het begint harder te regenen. Ik stop mijn rugzak onder een stuk zeil, terwijl ik zelf mijn poncho gebruik als afdakje, zodat ik eronder kan eten.

Bij de stuwdam loopt het pad langs de rand van een kloof. Beneden me in de diepte gorgelt een smal driftig stroompje.

De route is geweldig mooi. Er zijn stukken waar ik me aan kabels of kettingen kan vasthouden.

Er zijn veel modderige gladde plekken. Struikelen of uitglijden betekent dat ik vermoeid raak. Na een dergelijk incident loop ik voorzichtiger verder.

Het pad loopt over een richel. Het ligt als een smal lint tussen de granieten bergtoppen. Hier ervaar ik de aangename spanning tussen mijn nietigheid de ruige grootsheid om me heen.

De bewoonde wereld lijkt ver weg.

In het dorpje Isola rust ik uit onder een koesterend zonnetje.
 Vanaf mijn rustplek kan ik de overweldigende vallei bekijken.
 De kilte is ondertussen verdreven; het vocht van mijn kleding is verdampt.
 Voor een kerk willen vakantiegangers uit Milaan weten waar ik naar toe ga.
 Ze zijn hier op vakantie in Chiavenna.
 Nu ik bijna een week op stap ben, wil ik naar huis bellen.
 Dat kan in Chiavenna.
 De mensen vragen me om mee te rijden naar Chiavenna , ongeveer 15 km verder.
 Het wandelpad, de Via Spluga, moet vanaf dit dorpje Isola verder lopen.
 Ik kan het vervolg niet vinden. Ik vermoed dat het pad tot Chiavenna doorloopt.
 Voor de brandweerkazerne van Chiavenna wordt ik afgezet.
 In de kazerne reageert men eerst verbaasd en daarna belangstellend.
 De pelgrimspas, waarop de eerste stempels staan, gaat rond.
 De aanbevelingsbrief van de brandweercommandant uit Oisterwijk maakt indruk.
 Een kopie ervan krijgt een plekje in het brandweermuseum.
 Om te mogen slapen moet men eerst toestemming vragen aan het regionale commando.
 In de centrale waar alle meldingen binnenkomen, probeert men contact met dit commando te krijgen.
 Dit duurt vrij lang. Ondertussen moppert ieder over de bureaucratie.
 De aanwezige brandwachten bekommeren zich om mijn slaapplek.
 Wanneer de toestemming uitblijft, regelt de ploeg een slaapplek bij iemand van hen thuis.
 Ik ben verbaasd over deze spontane hulpvaardigheid.
 Met een brandweerman bezoek ik het oude centrum van Chiavenna.
 In een bar drinken we een glas wijn.
 Zaterdagmiddag flaneert half Chiavenna de hoofdstraat op en neer.
 Mijn brandweerman begroet passerende kennissen. Regelmatig stopt hij en vertelt over zijn Nederlandse Pelgrim die alleen naar Rome loopt.
 “A piedi???” Ja zeker helemaal a piedi!!! Mijn kennis van de Italiaanse taal is beperkt
 Mijn brandwacht heeft zijn kennis van het Engels opgediept uit vliegtuigboeken.
 Zijn grote hobby zijn vliegtuigen. De boeken hierover zijn in het Engels.
 Daardoor kent hij wel veel Engelse woorden, maar struikelt hij over de uitspraak.
 Samen gaan we naar de kerk van San Lorenzo voor de mis van zes uur .
 Na de kerkdienst koopt hij bij de uitgang een tijdschrift van de heilige familie.
 Buiten op kerkplein maak ik kennis met zijn vrouw en zoontje.
 De brandweercommandant Claudio heeft als hobby het maken van miniaturen van brandweerauto's.
 Hij schenkt me een sleutelhanger en een tijdschrift met een reportage van zijn bezoek aan de Paus.

In het blad staat een foto van Claudio, waarop hij de Paus een door hem gebouwd model van een brandweerwagen aanbiedt.

Tussen alle kerkelijke bobo's lijkt Claudio beklemd, timide en schuchter.

Zijn collegae steken de draak met hem.

Ze vragen of ik Il Papa in Rome de groeten wil doen van Claudio. Hij is immers sinds zijn bezoek familie van Il Papa.

Na de mis rijden we terug naar de kazerne.

De ploeg gaat aan tafel. Een kom sla, kipfilet, wijn en Chiavenna cake.

Daarna rijden we naar de bungalow van Vittorio. De brandweerlieden zetten me er af en rijden daarna terug naar de kazerne.

Een man wijst trots omhoog naar een minuscuul plekje tegen de bergwand.

Heel klein ontdek ik enkele huisjes tegen de rotswand. Daartussen staat zijn huis.

Op een zware motor rijdt hij straks naar boven naar zijn huis. Op mijn motor is het een peulenschil; zegt hij fier.

De luxe bungalow lijkt van iemand die gescheiden is.

Alles binnen is keurig schoon en opgeruimd; kaal, luxe, zonder gezelligheid.

Ik slaap op een meisjeskamer. Het heeft niet de wanorde van een meisjeskamer.

Er staat enig speelgoed voor korte logeerpartijen.

In de avondschemer zit ik buiten op het terras en kijk om me heen naar de bergwanden met de plukjes huizen.

Ik mijmer genoeglijk na over deze dag. Het begin was nat, zwaar, maar ook indrukwekkend mooi. Onverwachts volgde aan het eind van de dag de verrassende ontvangst bij de brandweer.

De volgende ochtend ontbijt ik met Vittorio en zijn zoon. Giovanello. Toen ik vannacht sliep, zijn ze thuisgekomen. Het afgelopen weekend heeft Vittorio met een vriend van de brandweer bergen beklommen.

Na het ontbijt moet Vittorio terug naar de kazerne. Eerst zet hij me af op een gunstig startpunt. Zijn zoon Giovanello, die nog vakantie heeft, gaat naar zijn moeder.

Zij woont apart aan de overkant van De straat.

HOOFDSTUK 3 VAN CHIAVENNA NAAR CREMA

REGIO: LOMBARDIJE ITALIE

Route:

22/8 Mese > Gordona > Era > Novate Mezzola > Campo > Verzela San Fedele > Nuova Olonio > Colico > Dorio > Corenno Plinio > Dervio > Oro > Bellano
(slapen brandweer Bellano) >

23/8 Varenna > Castello Lierna > Grumo > Olcio > Mandelo del Lario > Abbadio Lariana > Lecco (slapen brandweer Lecco) >

24/8 Wandel/fietsroute langs Riv. Adda > Chiuso > Vercurago > Garlate > Olginate > Merate (slapen brandweer Merate) >

25/8 Paderno d 'Adda > Porto d 'Adda > Trezzo sul Adda > Canonica d'Adda > Treviglio (slapen brandweer Treviglio) >

26/8 Calvenzano > Misano > Capralba Crema > Ripalta Vecchia > Crema
(slapen brandweerkazerne Crema) >

Na de lange afdaling vanaf de Zwitsers-Italiaanse grens tot Chiavenna loop ik vandaag door de vrij vlakke vallei van de Merorivier.

Waar het water de bergwand ontmoet zijn tunnels uitgehakt voor het verkeer. Voetgangers kunnen over een pad langs het water lopen.

Ik loop het barokkerkje van Novate-Mezzola binnen, waar juist de zondagsmis bezig is. Luid zingende vrouwenstemmen trekken met smartlappenhalen de toon naar boven om vervolgens te blijven zweven op de gewenste toonhoogte.

De stap van mijn leven thuis naar dit zwerversbestaan voelt als een vrije val.

Na enkele dagen voel ik me los en groeit het vertrouwen dat alles zich wel regelt, waardoor ik de regie kan loslaten.

Een vonk geluk gloeit in me en vergezelt me tijdens mijn tocht.

Ik kan in mezelf genieten van gebeurtenissen, de gastvrijheid, de ontmoetingen en de omslag wanneer moeilijkheden plots veranderen in speciale gebeurtenissen.

De zelfgemaakte pelgrimspas ziet er aanvankelijk leeg en wat belachelijk uit, maar met elke nieuwe stempel stijgt de waarde en de invloed van het papiertje.

Op deze zondag crossen talloze motoren over de weg. Vloeiend en scherp snijden ze door de bochten..

De verkeersweg perst zich door de engte van het smalle dal.

Na het Lago di Mezzola loop ik westelijk richting Sorico. Het blijkt een misrekening.

Mijn zwart-witte kopieën van de kaartjes zijn van een matige kwaliteit. Ik moet weer terug naar de oostkant van het Comomeer.

Mijn voetpad bestaat slechts uit de witte markeringsstreep langs de weg met soms het geluk van een smal strookje asfalt ernaast. Het gemotoriseerde verkeer lijkt door de witte streep te worden aangetrokken. Men rijdt er zo dicht mogelijk tegen aan.

Mijn hoofdlamp met knipperlicht schakel ik in, wanneer ik het donkere gat van een tunnel binnenwandelt.

Wanneer ik Bellano bereik voel ik me stukgelopen. Doodmoe strompel ik de brandweerkazerne binnen, waar Stefano, een brandwacht, zich over me ontfermt.

Mijn aanbevelingsbrief van de Oisterwijkse Brandweer is een geweldige introductie.

Men pronkt ermee en men vertelt elkaar het nieuws van een Hollandse Pelgrim die naar Rome loopt .

Ik rijd met Stefano Ombracio mee naar zijn huis. Zijn flat ligt hoog tegen de heuvel aan.

Zijn vrouw Grazia vraagt of ik stanco ben, wat ik bevestig, want van alle zweten moet ik wel stinken.

Voor de zekerheid kijk ik het na in het woordenboekje . Het blijkt “moe zijn” te betekenen. Ik kan bij Stefano thuis baden en krijg van hem schone kleding.

Het is kleding van Il Vigili del Fuoco, de Italiaanse brandweer. Later in de kazerne krijg ik nog meer souvenirs cadeau.

We begrijpen elkaar. Ondanks mijn simpele kennis van de Italiaanse taal.

Misverstanden probeer ik met behulp van het woordenboek te verhelpen.

Stefano werkt in een bedrijf waar men stalen flenzen maakt voor montage aan flexibele slangen. Grazia werkt in een bejaardentehuis.

Grazia maakt een heerlijk voedzaam maal klaar. Ik mag kiezen en ga voor “penne”. Spaghetti ontaardt bij mij in een knoeiboel., terwijl Italianen erin slagen om de wilde slierten beheerst te temmen.

Terug in de kazerne van de vrijwillige brandweer drinken we koffie bij de burens van de ambulancedienst.

Stefano vertelt aan zijn kennissen trots over de tocht van zijn pelgrim.

Samen zitten we gebogen over de kaart en stippelen de route voor de volgende dag uit.

Goedhartig bevelen zij een route aan, die van kazerne tot kazerne loopt met de kazerne in Rome als eindpunt.

Geadviseerd wordt: Lecco, Merate, Carate Brianzo en Monza.

Mijn Pelgrimsroute wordt daardoor ook een Brandweerroute.

In mijn geplande route steek ik met de veerboot over bij Varenna over het Comomeer naar Bellagio. Deze route wordt unaniem afgekeurd. Men beveelt de weg langs de Oostkant van het meer naar Lecco aan.

Mijn slaapkamer in de kazerne is pas opgeknapt. Het ruikt nog naar verf en ziet er luxe uit. Ieder is hartelijk, bezorgd en gastvrij.

Om 23.00 u maak ik kennis met de aflossing. Een vrijwillige brandwacht bemant de centrale en neemt tijdens de nacht de binnenkomende meldingen op.

Ook het zoontje van de wacht, waarschijnlijk een toekomstige brandwacht, slaapt in de kazerne.

De volgende ochtend is het rustig op de weg. Bellano ontwaakt langzaam .

Mensen wachten bij een bushalte of kopen een krantje bij het station. Een babbel in het Italiaans lukt per dag beter.

Mijn gedachten wordt steeds leger en schoner. Het gezelschap van de tijd raak ik kwijt.

Het scheidt ruimte om te mijmeren. In de eigen stilte is de omgeving als een mooie droom.

Het meer verschildert telkens van kleur. De tinten van het wateroppervlak wisselen door de langsdrijvende wolken.

Bleek, helder door het licht van de zon en donkergrijs en somber wanneer de wolken voor de zon langs schuiven.

Ik wandel door kleine dorpjes.

Tussen de dicht op elkaar staande huizen is net genoeg ruimte voor een smalle straatje, dat omlaag helt naar het meer.

Zij bieden liefelijke doorkijkjes naar het meer beneden.

Een man vist met 3 stokjes bamboe van nauwelijks een meter lengte.

Beneden zien we in het heldere bleke water visjes rond het aas zwemmen .

“Vanochtend heb ik er een gevangen van 2kg, “ zegt hij trots. Dan buigt hij naar mij en zegt achteloos: “Naar Rome is nog 700 kilometer.”

Ik geniet van de pracht en de rijke afwisseling van het gebied.

Weelderige subtropische vegetatie; een lorreboer tuft langs met zijn opgetuigde driewieler; pronkerige kerkjes met theatrale beelden en hemelse schilderijen; gezellige barretjes rond de piazza met binnen dorpsbewoners, druk gebarend en met elkaar pratend ; kiezelstrandjes met badgasten en spelende kinderen ; een man in een bootje, alleen op roerloze water van het meer.

In het bleke ochtendlicht kabbelen de flauwe golfjes tegen de rotsoevers en tasten ritselend de kiezelstrandjes af. Een vissersbootje lijkt stil te hangen op het water.

Een kiosk is volledig behangen met tijdschriften en kranten. Een vierkant gat biedt net genoeg ruimte voor het hoofd van verkoper en klant.

Zodra er een klant voor het gat staat verschijnt het hoofd van de verkoper.

De wandeling langs het Comomeer is mooi en afwisselend.

Voor ik me in de donkere opening van de tunnels waag zet ik mijn hoofd lamp op en ontsteek het knipperlicht, zodat tegemoetkomend verkeer mij opmerkt.

Een man stapt met een emmer, gevuld met pas geplukte pruimen, door het poortje van zijn tuin.

Hij wil beslist, dat ik genoeg pruimen meeneem voor onderweg.

De oevers van het meer zijn bijna niet toegankelijk. Percelen grond met particuliere woningen , hebben de strook tussen de weg en het meer in beslag genomen.

Bij het verlaten gebouw van een kanoclub vind ik een plekje in de schaduw langs het water.

Beschut tegen de felle zon, kan ik hier op mijn gemak rusten en eten.

Vanaf een vlonder kan ik mijn voeten heerlijk in het water laten bengelen. Mijn ondergoed sla ik door het water en hang ik over een railing om te drogen.

Even later beland ik op de snelweg naar Lecco.

Het is er druk en gevaarlijk. Er is voor mij nauwelijks ruimte langs de vangrail. Geleidelijk sluit ik me af en raak immuun voor het langsrazende verkeer. Enkele auto's scheren rakelings langs me heen.

De Brandweerkazerne in Lecco ligt aan de andere kant van de stad.

Rond vijf uur bereik ik de kazerne en wordt begroet door een oude bekende, een brandwacht, die me twee dagen eerder in Chiavenna heeft ontmoet.

Hij was er het weekend om met Vittorio, mijn gastheer, bergen te beklimmen. Enthousiast vertelt hij zijn commandant en zijn collega's het verhaal van mijn tocht.

Ik ben verrast door deze toevallige ontmoeting.

Ook de brandweermensen zijn verbaasd.

Gepensioneerd zijn en dan nog een dergelijke tocht vrijwillig ondernemen? Men vindt het taai.

Naast het predikaat van kampioen, vindt men het ook prettig gestoord.

Samen drinken we iets en babbelen gezellig.

Ik voel me hier welkom en op mijn gemak.

Mijn komst en de gesprekken zijn een welkome onderbreking van het saaie wachten.

Iedereen veert even overeind.

De gemoedelijke kok, alias brandweerman, zet een grote plastic bak met tonijnsalade voor me op tafel. Daar hoort volgens hem enige smering bij. Prompt wordt er wijn en bier naast gezet.

Het is nog maar een voorafje.

Stefano, een jonge brandwacht, spreekt redelijk Engels. De anderen spreken uitsluitend Italiaans.

Het lukt me meestal om voldoende op te pikken om ieder te begrijpen..

Ook hier krijg ik een T-shirt van de Vigili Del Fuoco Lecco.

Na een douche schuif ik in de eetzaal aan tafel.

Door het T-shirt voel ik me nu een pelgrim-brandweerman.

Acht uur 's avonds wisselen de ploegen. De dagploeg draagt alles over. De commandanten overleggen met elkaar en instrueren hun manschappen.

De nieuwe ploeg probeert het materiaal uit; start de brandweerauto's, de aggregaten en de ladderwagens.

Stefano, de Engels sprekende brandweerman, geeft me een boeiende rondleiding door de hele kazerne.

We bezichtigen alle auto's. Stefano haalt het materiaal tevoorschijn en demonstreert de werking van alles.

Hij is zeer behulpzaam en zegt zelfs dat ik het alarmnummer 118 moet bellen, wanneer ik 's avonds geen slaapplek vind.

Ik voel me gekoesterd en verlegen door alle goede zorg. Het vrije zwerven door de brandweerkazerne, een oude kinderdroom gaat hier in Italië in vervulling.

De rondleiding van Stefano eindigt op mijn slaapkamer.

Via een lange gang met aan weerszijden stalen kasten en slaapkamers, belanden we in mijn slaapvertrek.

“En hier is jouw bed. Ik haal wel schone lakens,” zegt Stefano, wanneer plots de alarmbel door de gangen rinkelt.

Stefano rent met grote ploffende sprongen weg. De veters van zijn laarzen hangen nog los. Met zijn potsierlijke passen probeert hij niet over zijn veters te struikelen of zijn laarzen te verliezen.

Vanuit mijn slaapkamerraam zie ik beneden me de blus- en een ladderwagen vertrekken.

De brandgasten springen snel in de cabine. De voertuigen rukken uit met zwaailicht en sirene.

In een scherpe bocht pal buiten de kazerne hellen de voertuigen vervaarlijk over..

Nog lange tijd hoor ik de sirenes in de straatjes van Lecco weergalmen, tot ze vervagen.

Er blijkt brand te zijn geweest in een oude woning. Gelukkig was het huis onbewoond.

's Avonds om half negen zitten we aan lange tafels in het restaurant. Het menu bestaat uit kip, penne (pasta) en worteltjes drinken en fruit.

Vooraf heb ik met de commandant van de nieuwe ploeg kennis gemaakt.

Ik volg elke keer vol belangstelling het wisselen van de wacht. De mensen van de afgeloste ploeg stellen me voor aan hun collegae, terwijl ik meestal zelf de nieuwe commandant begroet.

De eerste kennismaking verloopt meestal in het Italiaans.

Pas nadat we aan elkaar gewend zijn geraakt, probeert een enkeling, vaak onzeker, Engels te spreken. Wanneer dit dreigt vast te lopen, schakelen we weer terug naar Italiaans.

Na het eten volgt koffie met een grappa. Daarna zoek ik mijn bed op. Op mijn slaapkamer staan 3 bedden.

's Nachts blijft het warm; de deuren staan open. Een onwerkelijk blauw licht schijnt in de gang, zodat ieder zich 's nachts kan oriënteren.

Half zeven sta ik op. Even later klinkt ook de zoemer.

Beneden neem ik 's ochtends afscheid in de meldkamer en van de commandant.

Deze nodigt me uit voor de koffie . Daarna stelt hij me voor aan een hogere functionaris.

Deze is zeer belangstellend en kent veel details van mijn volgende traject.

Hij stippelt een mooie route uit naar Merate, langs oevers van de rivier de Adda.

(een fietspad loopt vanaf de kazerne, gaat dan over de Via Roma bij Olginate de rivier over en volgt de westoever tot Imbersago)

Hij tekent de geboorteplaats van Johannes XXIII in , het Santuario van Madonna del Bosco en enkele andere details.

Ik voel me heerlijk thuis in dit Italië.

Het heeft even tijd nodig voor ik voldoende leeg ben en de maat van de tocht en het land en de mensen ervaren heb. Nu voel ik me ermee verbonden.

Ik wandel luchtig en gelukkig over het sintelpad langs de Adda.

Aanvankelijk kan ik door de aaneengesloten reeks bedrijven tussen de verkeersweg en de rivier het pad langs de oever niet ontdekken.

Via een zijweggetje bereik ik het pad.

Door de begroeiing wordt het zonlicht gefilterd en loop ik in een groengetint decor.

Langs de rivierkant pauzeer ik. In het heldergroene water, vlak voor me, schrikt een lange dikke paling wakker en verdwijnt schielijk tussen de rotsblokken.

Op het stille pad ontmoet ik enkele wandelaars en een Nederlands echtpaar op de fiets.

Zij rijden in een rustig tempo van Basel naar Florence.

Een antieke veerpont zorgt voor de verbinding bij Imbersago. Het lijkt een plaatje uit een oud boek. Langs een draad wordt de houten bak naar de overkant getrokken.

Vanaf de pont moet ik steil omhoog lopen richting Merate.

Diverse mensen onderweg hebben me verzekerd, dat ik zeker eerst het Santuario Madonna del Bosco moet bezoeken.

Op deze doordeweekse dag is de bedevaatskerk vol. Binnen klinken de Christelijke mantra's uit talloze monden van devote bedevaartgangers. Het is een vlakke dreun van zich herhalende gebeden.

De voorste rijen zijn gevuld met nonnen.

Buiten op het hoge plateau is het stil. Gebouwen en zitbanken zijn berekend op een grote stroom bedevaartgangers.

Talrijke kille stenen tafels met banken van grijs graniet staan in rechte rijen klaar.

Een tafel is bezet.

Tegenover elkaar zitten een jongen en een meisje. Hun studieboeken liggen voor hen uitgestald. Ze waren van plan, zo vertelden ze me achteraf, om ijverig te werken.

De jongen stort zich vol ijver op de leerstof van zijn studie biologie, speciale plantkunde.

Hij bereidt een examen voor.

Het meisje studeert Latijn en stelt regelmatig behoedzaam en enigszins onderdanig een vraag aan haar vriend. Ze gunt hem de eer van de alwetende docent.

Hij groeit in zijn rol als redder van dit hulpeloze schepsel.

Ze komt steeds dichterbij hem in de buurt, buigt zich over hem heen om de tekst in het boek beter te kunnen lezen, maar wordt dan overvallen door lust.

Ze is niet langer geïnteresseerd in zijn antwoord.

Gretig onschuldig listig komt ze nog dichterbij hem, totdat ook hij capituleert. Wanneer hun lippen elkaar vinden zijn ze beiden verloren.

Een tafel verder verorber ik mijn beperkte voedselvoorraad. Ik aanschouw het tafereel en kan het niet laten om hen speels uit te dagen. “Als jullie zo studeren, dan zullen jullie straks heel gelukkig worden, maar wel zakken voor het examen.”

Ze zijn het volkomen met me eens en reageren ontwapenend braaf.

Dit is de eerste keer dat ze gezamenlijk studeren. Voortaan zullen ze afzonderlijk werken, verzekeren ze me braaf. Ze genieten nog heimelijk van de zoete nasmaak van hun verliefdheid.

Even verder ontmoet ik de tuinman van het bedevaartsoord.

Hij schoffelt het onkruid in de tuin van het park.

Hij onderbreekt zijn werk en kijkt me verrast aan. “Verdomd, enkele dagen geleden zag ik je wandelen langs het Comomeer”.

Via bochtige weggetjes die omlaag lussen, wandel ik door enkele gehuchten en bereik het stadje Merate.

Ik vraag enkele malen de weg naar de brandweerkazerne. De aanwijzingen kloppen niet.

De brandweer is kort geleden verhuisd naar een nieuwe kazerne.

Een vrouw wijst me uiteindelijk de goede weg naar de pas geopende nieuwe kazerne.

Ze is werkzaam als journaliste. Nu aan het einde van de dag zit ze nog te springen om nieuwe kopij voor de digitale krant “Merate Online.”

Ze wil graag een interview met mij.

De vakantieperiode is voor de journalistiek een kwakkeltijd. Even later hebben we een interview op het redactiekantoor van de krant.

Tegen 7 uur zet ze me af bij de kazerne. Het hek is niet op slot. In de garage ontbreekt een Brandweervagen.

Terwijl ik wacht op de komst van de wagen kan ik rustig rondkijken.

Er staat veel oud materieel op het terrein wat waarschijnlijk niet meer gebruikt wordt.

Oude Fiat's, Fiat/Iveco en meer recente versies van Iveco.

Een brandweerman van de nachtploeg arriveert. We blijven buiten onder een afdakje staan praten. We hebben beiden genoeg gesprekstof.

Later rijdt de uitgerukte wagen met commandant en de andere leden van de ploeg binnen.

De commandant heeft bij IBM gewerkt en spreekt prima Engels.

In de kazerne is het gezellig.

Er worden pizza's worden besteld voor het avondmaal.

Een brandwacht viert zijn 52 ste verjaardag. Hij wordt geplaagd, omdat hij nu toch wel erg oud wordt, zijn haar kwijtraakt en een buikje krijgt. Het plagen mondt uit in een stoeipartij.

Men duikt over hem heen en trekt zijn kleding van zijn lijf.

Om hem wat te troosten neem ik demonstratief de rol van oudste in de kazerne over.

Holland wordt geassocieerd met Amsterdam. Ieder heeft zin om daar eens een kijkje te nemen en persoonlijk de wonderlijke verhalen te controleren.

De Wallen en drugs zijn de belangrijkste onderwerpen waar Amsterdam mee in verband wordt gebracht.

De stemming is feestelijke en uitbundig.

Mijn tocht, het lopen, het gewicht van de rugzak wekken verbazing.

“Voel ik me eenzaam?” vraagt iemand. Ik wijs naar het feestende gezelschap om me heen en zeg: “Kijk zelf dan.”

De kazerne van Merate is klein en wordt bemand door vrijwilligers. Ieder heeft een baan overdag, naast de taak bij de brandweer.

Om half elf klinkt het alarm. Het vertrouwde tafereel herhaalt zich; rennen naar de wagens, onderweg kleding aantrekken en vol gas de poort uit.

De blauwe zwaailichten verdwijnen in het duister. In een kantooruimte is een computer in brand gevlogen. Veel rook; weinig schade.

Mijn avondmaal, de pizza rommelt later nog in mijn maag. De brandweerlieden eten snel. Ik heb meer tijd nodig om de grote plak te kunnen verorberen. Mijn maag lijkt niet meer zoveel voedsel aan te kunnen en protesteert tegen scherpe ingrediënten.

Mijn Italiaanse Brandweer verzameling wordt ook in Merate extra aangevuld met een hemd en diverse emblemen. Wanneer dit zo blijft doorgaan bezwijk ik voor Rome onder het gewicht van mijn bagage. Ik ben er trots en blij mee.

Tijdens mijn vorige tochten kreeg ik regelmatig 's nachts last van mijn linkervoet. Ik kon er nauwelijks op staan. Het voelde alsof ik op een open zenuw stond. Dit probleem begon nadat mijn linker hielbeen was verbrijzeld .

Deze tocht heb ik er geen last van gehad, terwijl ik inmiddels enkele zeer lange en zware stukken gelopen heb.

Het pad langs de Adda is rustig en mooi.

De rivier stroomt soms bedaard en breed maar stort met een donderend geweld omlaag, wanneer de watermassa zich door de engte van rotskloven perst ,.

Evenwijdig aan de rivier loopt op sommige gedeelten een kanaal.

Het water van de rivier stroomt omlaag. Het water in het kanaal staat bijna horizontaal ,tot het bij een dam via buizen naar turbines wordt geleid.

Deze wekken stroom op.

Daarna stort het water weer in hoofdstroom van de rivier.

De centrales zijn luxe statige gebouwen. In een vroeger tijdperk moet het winnen van deze witte steenkool een staaltje van vernuftige techniek en economisch belangrijk zijn geweest. Het maatschappelijke belang wordt weerspiegeld in de monumentale gebouwen bij de krachtcentrales.

Na 1 ½ dag lopen vanaf Lecco, via het pad langs de Adda, komt het dorpje Canonica d'Adda in zicht.

Hier steek ik de rivier over. In een café bestel ik cappuccino. De eigenaar geeft me extra broodjes en mineraalwater mee voor onderweg.

Wanneer de Adda achter me ligt, verdwijnen ook de bergen.

Het landschap naar Treviglio is vlak. Als ik me omdraai zie ik nog de omtrekken van de bergen

Elke ochtend na mijn vertrek bekruipt me het gevoel dat ik iets van vergeten ben.

Soms zoek ik mijn rugzak na en constateer opgelucht dat mijn angst ongegrond is.

Helaas, vandaag klopt het. Ik heb mijn dure en onmisbare hoofdlamp vergeten. Het is aan de spijlen van mijn bed in Merate blijven hangen.

Aan het eind van de middag stap ik de kazerne van Treviglio binnen. De kazerne is een grote hal, waarin alle materieel staat. Hiernaast dient het als werkplaats, keuken en wasgelegenheid.

Aan een tafel tussen de auto's zitten enkele brandwachten. De gedrongen commandant, Rolando, zit breed en welvarend, slechts in zijn witte hemd, tussen zijn manschappen.

De multifunctionele ruimte ziet er wat pover uit.

Tot mijn verbazing is ieder op de hoogte van mijn komst.

Journalisten van enkele Italiaanse kranten zoals El Giornale di Bergamo en Il Giornale de Merate, hebben contact gehad met de commandant. Met elkaar hebben ze een bescheiden persconferentie geregeld.

's Avonds wandelen drie journalisten, twee fotografen en nog een brandweerman uit Merate de kazerne van Treviglio binnen. De brandgast uit Merate heeft na een telefoontje van Rolando mijn lamp meegebracht.

Brandweer en pers blijken elkaar te kennen, wat ook wel te begrijpen valt. De Brandweer is een prima nieuwsbron.

Rolando heeft zich keurig opgedoofd voor het interview.

Tijdens het interview bedank ik de brandweer extra.

Als iedereen weg is verschijnt de vrouw van Rolando.

Zij heeft tassen met etenswaren voor haar man, de commandant, en mij.

Rolando woont met zijn vrouw in een van de twee woningen die tegen de kazerne zijn aangebouwd.

De kazerne met Rolando als centrale spil herinnert me aan de werkplek van mijn overleden vader.

Deze werkte bij een overheidsdienst en beheerde daar een grote fietsenstalling in een kelder.

Tussen alle voorzieningen beneden de begane grond zoals kantine, technische dienst en timmerwerkplaats, bestond een gezamenlijk gebruik van goederen en diensten.

Daarmee werd een inkomensnivellering nagestreefd tussen bovengronds en ondergronds personeel.

Wanneer iemand bij de groep van deze benedenwereld hoorde, deelde hij vanzelfsprekend in de vruchten.

Vandaag deel ik in de vruchten van de brandweer.

Rolando bereidt voor ons beiden een pastagerecht. Hij roert in een grote dampende ketel.

Een schaal vlees, kaas van de eigen streek, brood, wijn, tomaat en fruit. Hij waarschuwt me dat het brood niet tegelijk met de pasta mag worden gegeten.

Het is een heerlijke maaltijd.

Via een trapje en een deur kom ik op een grote slaapzaal. De wanden hangen vol foto's van heldhaftige brandweerlieden, foto's van oefeningen en ingelijste diploma's. Ik slaap er alleen. 's Nachts komen er bliepgeluidjes uit de speakers vergezeld van krakende stemmen.

Alle meldingen van de regio Bergamo komen hier binnen.

De volgende ochtend koopt de commandant eerst een krant, benieuwd naar ons artikel.

Helaas verschijnt het pas een dag later.

De volgende ochtend wandel ik met in mijn lijf een jubelend gevoel. Ik ben vol verwondering over alle gebeurtenissen me heerlijk gelukkig.

In het oude centrum bezoek ik de barokkerk. De gewelven zijn beschilderd met lichte zachte kleuren en versierd met hemelse engelen motieven.

De kerkdienst is in volle gang.

Na afloop van de mis verlaten de mensen de kerk.

Op de voorste rijen gevuld met enkele achterblijvers, uitsluitend vrouwen, begint iemand luid te bidden. Daarna vallen de anderen in en wordt de ruimte kerk gevuld met de vlakke ritmische klanken van gebeden.

In een zijkapel staan op een altaar enkele glazen kastjes met de beenderen van heiligen.

Een vrouw klampt zich vast aan het ijzeren hekwerk en prevelt haar gebeden.

Zodra ik de kerk verlaat, speelt zich voor me op het kerkplein een zonnig schouwspel af.

Opzij van me staat een kraam met kleurig fruit; voor me maakt een politieagent een opgewekt praatje met een fietser. Kriskras wandelen babbelende mensen over het plein.

Wanneer ik het stadje Treviglio verlaat, passeert luid toeterend een auto . Rolando hangt uit het autoraampje en gebaart in welke richting ik moet lopen.

Enthousiast blijft hij zwaaien tot hij uit het zicht is.

Vandaag leg ik op mijn gemak de korte afstand van ongeveer 20 km naar Crema af.

Elk dorpje waar ik door loop heeft een bar. Voor de bar op de stoep zitten mannen die gebeurtenissen op straat volgen en van commentaar voorzien. Vaak stop ik er voor een praatje.

Een eerste kennismaking wordt vaak gevolgd door een onderling gemompel.

De woorden van de interne boodschap vang ik soms op: "Olandese tutto a piedi a Roma" met een ondertoon van hilariteit en ontzag.

Na Treviglio loop ik door meer vertrouwd landschap. Akkers en polders zoals we in Nederland kennen.

Boerderijen en huizen in zachte pastelkleuren luisteren het landschap op.

De zon wordt hier niet gehinderd door bergen noch door bomen. Krachtig en voluit brandt hij over het landschap.

In Crema loop ik rechtstreeks naar het centrum en bezoek eerst de grote kerk.

Binnen in het bakstenen kerkgebouw is het erg duister.

Tegen half zes wandel ik de brandweerkazerne binnen en loop naar de meldkamer.

Alleen voor het slapen is toestemming van hogerop nodig.

Eten met de ploeg en douchen is ondertussen gewoon geworden. Tijdens het eten kletsen we gezellig. Vandaag eten we koude rijst met groenten, brood, vleesbeleg, tomaten en heerlijke meloen.

Een verfrissende douche spoelt alle moeheid van me af . In de kazerne rinkelt het alarm en even later klinken de sirenes van de uitrukkende wagens.

Rond 8 uur wordt de dagploeg afgelost. De nieuwe ploeg start alle wagens en checkt alles.

Daarna gaat de nachtploeg eten; pizza met tomaat.

Inmiddels is de toestemming van het Comando Provinciale binnen, wat betekent dat mijn slaappleats geregeld is.

HOOFDSTUK 4 VAN CREMA NAAR RIVAROLO MANTOVANO

STREEK: LOMBARDIJE

Route:

27/8 Ripalta Vecchia > Ripalta Arpina > Castelleone > San Latino > Formigara > Pizzighettone > Roggione > Grumello Cremonese > Fengo > Sesto Cremonese > Cremona (Slapen brandweer Cremona) > Za 28/8 Malagnino > Pieve San Giacomo > Casananova d'Offredi > Breda Guazz. > Voltido > Recorfano > Solarolo Rainerio > S. Giovanni in Croce (slapen buiten onder overkapping) > Zo 29/8 Casteldidone > Rivarolo Mantovano (slapen parochiehuis) >

's Ochtends op de gewone tijd, ongeveer half acht, loop ik de kazerne uit.

Afscheid gaat vergezeld van een praatje, een kop koffie en vaak iets extra's voor onderweg. Ik ervaar de brandweerlieden als aardige groepsmensen, die gewoon zijn om rekening te houden met elkaar.

De route van Crema naar Cremona is mooi. Slingerende weggetjes wisselen de rechte paden, met een sloot ernaast af. Het is een vlak polderachtig landschap met akkerbouw.

Meestal loop ik aan de schaduwzijde van de weg. De temperatuur loopt weer behoorlijk op.

Bij mijn nadering vluchten talloze sprinkhanen met lichte sprongen voor me uit.

Tot gisteren werd ik vergezeld door hagedissen, die geschrokken tussen rotsblokken of planten een schuilplaats zochten.

In het dorpje San Latino zoek ik een bar voor een pittige cappuccino. Helaas, in San Martino is geen bar.

Een belletje klingelt wanneer ik het enige winkeltje van het gehucht binnenstap om een stukje kaas en wat brood te kopen. De verkoopster achter de toonbank, Elvira, en een klant, Samantha, kletsen gezellig met elkaar.

Ze stellen vragen over mijn reis, mijn familie, mijn vrouw en kinderen. Ze reageren enthousiast en vrolijk. De baby, mijn kleinzoon Sem, heeft hun speciale belangstelling. Ze dringen bij me aan om een foto van Sem met mij samen naar hen te sturen via email. Mijn aankopen mag ik niet betalen. Wel moet alles eerst in mijn rugzak voor ik de winkel verlaat. Elvira is bang voor fiscale controle. Waarschijnlijk bedoelt ze daarmee de ambtenaren die in auto's rijden met opschrift "Fiscale Politie."

Na deze reis heb ik enkele foto's naar Samantha en Elvira gestuurd.

Ze schreven het volgende terug:

"Hello pellegrino of the world,

Your nipote is fantastic and you are very happy with him!! Thank you very much for the pictures and for your message: for us you are the "Pellegrino of the world" because you like the life, the people and so also the Italy.

Good luck for all your family and for the next country. Bonne voyage our dear friend!!!! Samantha"

Langs slingerende wegen wandel ik door het vlakke landschap naar Formigare. De mooie kerktoren van dit dorpje ziet er aantrekkelijk uit. Ik besluit om van mijn geplande route af te wijken en het dorpje aan te doen.

Naast de kerk staan enkele kleine oude huisjes. Voor de voordeur hangt een gordijn.

Ik vraag de bewoners, een ouder echtpaar de weg. Ze vragen me om eerst binnen te komen. Aan tafel in de kleine huiskamer annex keuken praten we verder.

De vrouw komt oorspronkelijk uit Sud-Tirol. Tijdens de tweede wereldoorlog is ze als huishoudelijke hulp in Milaan beland.

Ze bezat de Duitse nationaliteit.

De man, stevig gebouwd, komt uit Sardinië. Vanwege de werkloosheid is hij lang geleden naar Milaan verhuisd. Hij heeft geen familie meer.

Zijn vrouw praat genoeglijk met mij in haar moedertaal, Duits.

Ze uit enig ongenoegen over haar man, die er bijzit maar haar Duits niet lijkt te begrijpen.

Wrevelig constateert ze dat hij lui is en alleen maar gaat vissen.

Het verhaal van de vrouw klinkt eenzaam en ontheemd.

Ik weet te weinig van de achtergronden van Tirol en het Noorden van Italië tijdens de oorlogsjaren. Daardoor mis ik de context van haar relaas.

Ondertussen maakt Franco, haar man, eten voor mij klaar en kookt nog extra eieren voor onderweg. Ik voel me verrast door hun zorgzaamheid.

De vrouw vertelt over haar leven en komt met een prachtige oude zwart-wit foto van haar vader in militair uniform met een fiets.

Het kamertje hangt vol kindertekeningen en wanneer ik dat opmerk, vertelt ze bij elke tekening het bijpassende verhaaltje. Het zijn tekeningen die haar inmiddels volwassen zoon als kind voor haar heeft gemaakt. Op spijtige toon zegt ze dat hij al lange tijd geen tekeningen meer voor haar maakt.

Het verhaal van de vrouw klinkt teleurgesteld. Haar leven kent perioden van verwaarlozing en eenzaamheid.

Wanneer ik van het echtpaar een foto maak, slaan man en vrouw de armen om elkaar heen. Ze staan op de kiek als een modelechtpaar.

Bij mijn vertrek krijg ik een fles zelf gebrouwen wijn toegestopt.

Het is een lange wandeling naar Cremona, maar de route is fraai.

De hitte neemt in de middag toe. Mijn watervoorraad van 2 liter moet ik aanvullen.

Op het land wordt overal hard gewerkt.

De maïs wordt geoogst door grote landbouwmachines waarachter verend op bolle banden tractoren met aanhangers volgen.

De stengels worden laag bij de grond afgeknipt. De machine vermaalt de maïskolven met de stengels en spuugt het haksel in de aanhanger .

Rond 6 uur in de namiddag is het nog 34 graden.

Mensen uit de omgeving, die me de weg wijzen, raden de wegen met schaduw aan.

Onderweg wordt ik in het dorpscafé geconfronteerd met het sombere wereldnieuws.

Het binnendringen van het wereldnieuws besmet de onschuld van dit intensieve en vluchtige zwerversbestaan.

Ik kan wel tijdens mijn wandelen me vastklampen aan de illusie van een goede en mooie wereld; de werkelijkheid buiten mijn microwereld is anders.

Ik lees geen krant of kijk TV met oorlogsbeelden, religieuze conflicten, ongelukken en aanslagen.

Mijn zwerversongemakken zijn dan maar nietig .

Meestal voel ik me opgewekt, luchtig en gelukkig.

De mensen die ik onderweg ontmoet stralen vaak warmte en goedheid uit.

In het voorbijgaan kunnen we even enthousiast van elkaar genieten.

In toeristische gebieden of grote steden voel ik me vreemd.

Drukke, gejaagdheid en commercie maken de kontakten meer onpersoonlijk. Ik heb meestal de neiging om dit te ontvluchten.

Een wielrenner stopt en spreekt me aan. Als fysiotherapeut werkt de man in het ziekenhuis van Pizzighettone. Hij woont in het volgende dorp. Het is al laat en Cremona is nog 10 km verder. Voor het donker haal ik het niet.

Vandaag heb ik veel kilometers gelopen in de felle zon. De Italiaanse fysiotherapeut staat in het volgende dorpje met zijn auto te wachten en brengt me naar de kazerne in Cremona.

Bij binnenkomst in de kazerne is er het vaste ritueel. Eerst mijn inleidend verhaal, dan de pelgrimspas met de aanbevelingsbrief en daarna rustig wachten.

De gastvrije ontvangst door de brandweerlieden wordt gefrustreerd door de noodzakelijke procedure. Men wil graag helpen, maar men moet bellen naar een hogere functionaris voor toestemming. Men is er verlegen mee, maar ook geïrriteerd .

Ondertussen loop ik in de kazerne rond en maak her en der een praatje. Tijdens het wachten kan ik uitrusten.

Na de officiële toestemming ga ik met de ploeg aan tafel. Vooraf maak ik kennis met de aanwezige brandweerlieden. Daarna schuift iedereen aan.

Mijn maaltijd wordt gebracht; ik mag kiezen uit alle lekkernijen.

Tijdens het eten wordt van verschillende kanten voedsel toegeschoven voor onderweg.

Het gesprek gaat voor een deel over mijn tocht.

De sportief ingestelde brandweerlieden reageren met bewondering en ongeloof.

Enkele brandwachten lijken op Hollywoodsterren; zoals Brad Pitt. Hier zijn geen acteurs maar treden levensechte exemplaren op.

Er is een sfeer zoals op een militaire kazerne. Men komt en gaat in ritme van de dag- en nachtdienst.

De slaapkamers zijn allemaal hetzelfde. Op elke kamer een vaste opstelling van metalen kasten en bedden.

Onder elkaar heerst een speels uitdagende sfeer. Zodra het alarm klinkt, verdwijnt op slag de speelsheid en landerigheid.

Men verandert plots in een solide vakbekwaam team, klaar om de noodsituatie te lijf te gaan. Mijn komst in de kazerne is even een onderbreking van het langdradige wachten.

De volgende ochtend moet ik de tangenziale oversteken om naar het Centrum van Cremona te wandelen .

In de ochtend zijn de straten verlaten en grauw.

Door een winkelruit van een bloemenwinkel zie ik achter de toonbank een knappe jonge vrouw. Dit kleurrijke tafereel springt eruit en vormt een contrast met de levenloosheid van de ochtend. De vrouw is omringd door kleurige bloembossen en linten in allerlei tinten.

Zorgvuldig zoekt ze de kleuren bij elkaar en mengt alles tot een aantal smaakvol boeketten.

Op de koers van mijn kompas bereik ik het centrum, de Piazza Del Comune met de fraaie Domkerk.

Marktkramen met kleding hebben het zo vroeg in de ochtend al druk. Vrouwen graaien tussen de kleding, die op een hoop ligt.

Rond het plein zijn terrasjes bezet door koffiedrinkers met hun ochtendkrant.

Dit tafereel moet zich hier al eeuwenlang afspelen, fantaseer ik .

Binnen in de imposante rijk versierde dom loop ik de sacristie binnen.

Het is er geheimzinnig donker. Enkele lichtbundels dringen door de kleurige glas-in-loodramen binnen.

Tegen de muren van de sacristie staan monumentale kasten van donkerbruin glimmend hout.

In het midden staat een groot vierkant blok met massief houten blad. Eronder zijn deurtjes van bergruimten.

Eromheen staan enkele priesters, leunend op het blad, gebogen over krantenbladen. Soms ruilt men van krant en schuift een blad naar de andere kant.

Ik heb het gevoel, dat ik hier beland ben in een besloten herensociëteit.

Niemand van de aanwezige priesters merkt mij op. Ze worden geheel in beslag genomen door het krantennieuws. De stilte wordt alleen doorbroken door geritsel wanneer een pagina wordt omgeslagen.

Ik heb de tijd om het tafereel gade te slaan tot eindelijk iemand mij opmerkt.

Een jonge priester wordt ongeduldig gewenkt en krijgt opdracht om te zorgen voor een stempel in mijn credential.

Tijdens de tocht neemt mijn gevoeligheid voor geuren toe. Ik snuif de zoete zware geuren op van hooi, kruiden, gewassen op de velden, gemaaid gras.

Wanneer ik de stad Cremona uitloop, word ik bij een werkplaats de geur van vet, benzine en rubber van fietsbanden gewaar. Prompt wordt ik overvallen door een verdrietig gevoel en mijn keel wordt dichtgeknepen.

Ik ruik een lucht van vroeger, lang geleden. Het is de geur van de werkplaats van mijn vader. Herinneringen uit mijn jeugd komen bovendrijven:

Mijn vader.....

Een beige stofjas; handen zwart van het smeer; een fiets hangt met fietskettingen aan het plafond.

Hij poetst de fiets; zijn favoriete bezigheid.

In zijn werkplaats op een blank houten bureautje staat een groen geëmailleerd koffiepote.

In de kantine laat ik het potje vullen. Het kost een koffiebon.

Van de kantinejuffrouw krijg ik een koek.

Op de vette zwarte werkbank staat een hoge inktfles met gelige wasbenzine.

Hiermee worden de banden schoongemaakt.

Naast de wasbak staat een gammele kruk; bleekwit uitgeslagen door gemorste kalk, zeep en andere bleekmiddelen. Op de kruk ernaast staat een emmer wondersop.

De emmer heeft nog zijn oorspronkelijke vorm, maar lijkt gefossiliseerd door de kalk- en zeepresten.

De basis van het sop is groene zeep. Jarenlang zijn er restjes van schoonmaakmiddelen bijgedaan, zoals Vim. Met het brouwsel kunnen handen worden gewassen.

Mijn vader is trots op zijn wondersop.

Na een wasbeurt voelt de huid lange tijd stroef.

Deze verbanden flitsen vaker tijdens wandeltochten in me op.

Ik vermoed dat mijn zintuigen in de stilte en het ritme van het lopen veranderen en daardoor anders waarnemen. Misschien komt het ook doordat mijn verstand zijn dominante plaats verliest.

Het lijkt achteruit te gaan, alsof ik lijd aan een milde vorm van dementie waarbij ook het korte termijngeheugen wegsmeelt.

Opgewekt, nog vol energie aan het begin van een nieuwe dag, wandel ik door het vlakke akkerlandschap over een weg langs een kanaal. De zon schijnt fel.

In het eerste dorpje na Cremona, Maligny, wil ik pauzeren en cappuccino drinken. Nergens ontdek ik een bar.

Voor een woning in de schaduw ga ik op straat zitten om iets te drinken.

Een man en een vrouw komen naar me toe en nodigen me uit voor een kop koffie.

Binnen in huis, maak ik kennis met de familie.

De heer des huizes is een forse man van 72 jaar. Hij pronkt met zijn fysieke prestaties van vroeger.

Ik wordt gastvrij ontvangen. "Vader houdt sinds zijn pensioen alleen nog zijn groentetuintje bij. Verder heeft hij niets anders omhanden", zegt een der kinderen.

Zijn vrouw is klein van stuk. Ze draaft druk heen en weer tussen de kamer en de keuken. Ze heeft haar handen vol met het verzorgen van ieder.

Haar gezicht is gesloopt door bedrijvigheid en zorgen.

“Mijn vrouw komt uit Catania. Vandaar dat ze een harde kop heeft. Ze is wel slimmer dan mij,” zegt de man.

Het gezicht van de vrouw grote blauwe kringen onder de ogen breekt open. Ze toont een brede tandeloze lach.

Ze geniet van haar korte triomf; de erkenning van haar kracht en slimheid in haar compacte frêle lijfje tegenover haar macho-echtgenoot, de forse gemoedelijke voormalige gewichtheffer.

Ik word uitgenodigd voor de pranzo, het middageten.

Moeder vertrekt naar de keuken. Ieder eet iets anders. De moeder kookt voor ieder een apart menu. En ieder accepteert dit, ook moeder.

Zowel de voor- als achterkamer is gevuld met eters. Een familielid, loodgieter, stopt met zijn busje voor de deur en schuift aan.

Ook de broer van de man woont bij de familie in. Hij is blind (glaucoom) en dementerend. De familie verzorgt hem.

Ik praat met hem en pak hem zacht bij zijn arm vast. Hij vindt dit fijn.

Hij reageert met gebrabbel, waarop de rest van de familie enigszins schamper lacht.

Een oudere dochter komt binnen om haar 2 kinderen bij Opa en Oma te brengen, die op hen passen.

Dochter Daniela werkt in een farmaceutisch bedrijf. Ze spreekt erg goed Engels. Waar mijn Italiaans tekort schiet, vertaalt zij.

Het is binnen gezellig. Er wordt vaak en hartelijk gelachen tijdens het eten.

De zoon Roberto is er met zijn vriendin Valentina. Met hen trek ik het meest op.

Valentina werkt op een klein vliegveld in de buurt.

Binnenkort trouwen ze. Roberto is door zijn moeder verwend.

Na hun huwelijk willen ze de taken in huis wel beter verdelen. Het klinkt rustig en overtuigd.

Ik wens dat het hun zal lukken. Ik voel me met hen verbonden.

Samen rijden we naar een winkelcentrum. Roberto en Valentina kopen voor me een CD met Italiaanse muziek als herinnering. Ik beloof de muziek te zullen afspelen, wanneer ik in Nederland vertel over deze tocht.

Het lopen vandaag wordt zwaar. Het is erg warm, er is weinig schaduw en het is ver lopen naar het volgende plaatsje.

Na een rechte weg langs een kanaal volgen slingerwegen langs velden met hoge rijpe vaalbruine maïs.

Slootjes langs de weg worden op enkele stukken vervangen door betonnen goten waar het water voor de bevoeiing door stroomt.

De zon schijnt fel. Vaak danst mijn schaduw naast me over wegdek.

Zodra deze donkere schaduw over het groene kroosdak van de sloot scheert, springen kikkers gestrekt omhoog en plompen in de prut. Daarna drijft het kroos weer boven het gat en wordt het dak keurig gerepareerd met talloze ronde groene dakpannetjes.

Ik drink veel en regelmatig. Ik wil vandaag San Giovanni in Croce bereiken. Ik zal daar waarschijnlijk kunnen slapen.

De maïsvelden worden afgewisseld met tomatenplanten. Vrachtauto's met geoogste tomaten staan op het veld. Bergen rode bolletjes puilen boven de laadbakken uit.

Voor het laatste stuk naar San Giovanni in Croce moet ik langs een dijkweg wandelen.

Een lint van autolichten komt me tegemoet. Mensen keren huiswaarts.

Door het drukke verkeer is er nauwelijks ruimte om te lopen.

Ik ben erg moe; het is vandaag zwaar.

De grote oude kerk in San Giovanni is een vervallen ruïne. Verderop staat een nieuwe kerk; gaaf maar zonder het karakter van zijn voorganger.

Naast de kerk staat een overkapping van zeildoek. Daar vinden allerlei activiteiten plaats.

Ik bel aan bij het huis van de pastoor. Na diverse pogingen en lang wachten doet een jonge priester open.

De pastoor is twee dagen weg. De jonge priester spreekt Engels en komt uit Bangladesh.

Tijdens de afwezigheid van de baas neemt hij waar

Hij kan me niet helpen en laat merken, dat hij mij zo snel mogelijk kwijt wil.

Hij hoeft mijn pelgrimspas niet te zien noch de aanbevelingsbrief uit Nederland.

Als in het sprookje van De Wolf en de Zeven Geitjes heeft hij waarschijnlijk beloofd op het huis te passen en niemand binnen te laten.

Op het sportveld naast de pastorie mag ik van hem zelfs mijn tentje niet opzetten.

Ik reageer geïrriteerd, ook doordat ik doodmoe ben.

Geërgerd vraag ik hem naar de betekenis van het woord "pastor" en sneer dat dit toch ook "Onze Kerk" is.

Enigszins hulpeloos en schichtig vlucht hij naar binnen en trekt de deur achter zich dicht.

Onder de overkapping naast de kerk ga ik eten. Ik heb voldoende voedsel over van de brandweer.

Deze ontmoeting is zo anders als wat ik inmiddels gewend ben.

Desondanks besef ik dat dit een gebeurtenis is die inherent is aan mijn manier van reizen.

Soms is een tikje nodig om niet gewoon te raken aan en afhankelijk te worden van de vaak verrassende gastvrijheid.

Ik voel me na deze ontmoeting beschaamd over de manier waarop ik deze hulpeloze priester, die bang was om iets verkeerd te doen, op de vlucht heb gejaagd.

Door mijn moeheid was ook mijn souplesse minder.

Op deze zaterdagavond hangt er in het dorpje een gezellige sfeer.

De kerk grenst aan een brede straat met aan weerskanten bomen, verlicht door gekleurde lampjes boven een terrasje.

Op de hoeken van het kruispunt zijn cafés met terrassen.

Binnen kijken mannen naar het TV scherm. De meeste tafeltjes zijn leeg. Het merendeel van de bezoekers drinkt niets.

Buiten rond tafeltjes praten mannen met elkaar, terwijl ze het flaneren van de mensen op straat bekijken.

Uit een gelateria stappen mensen naar buiten met in hun hand ijs in allerlei kleuren.

Op het terras tussen de bomen zit men onder feestelijke partytenten.

Een familie koestert in hun midden een baby, terwijl ze hun coupe ijs uitlepelen.

Zaterdagavond in San Giovanni.

Naast de kerk, waar mijn rugzak nog staat, brandt onder de overkapping het neonlicht. Jongeren spelen fanatiek een voetbalspel. De stangen klappen heen en weer en men giert het uit van opwinding.

Een groepje meisjes is op de treden van de zij-ingang van de kerk met elkaar in gesprek.

Ze delen elkaars geheimen; fluisterend naar elkaar toe gebogen.

Oudere mensen zitten rond de tafels en spelen kaart.

De jonge priester komt er ook bij staan. Enkele mannen van de parochieraad nemen kordaat het heft in handen. Ze zetten een stempel in mijn pelgrimspas en openen de wasgelegenheid van het sportveld.

Het wordt gezellig. Tegen middernacht kruip ik in mijn slaapzak. Ik slaap onder de overkapping, terwijl naast me de soosgangers doorgaan met hun bezigheden.

Ik word wakker tegen het opkomende ochtendlicht. Naast me luiden de kerkklokken.

Het is nog fris buiten de slaapzak..

In de verte hoor ik verwaaide klanken. Het lijken stemmen van een kerkkoor.

Het is echter het gekakel van kippen uit de pastorietauin, bezig met hun eerste stemoefeningen.

Julio, de priester komt uit de pastorie en voert de kippen.

Het lijkt een beeld uit Bangladesh waar Julio weer thuis is.

Ik ga naar hem toe en bedank hem voor alles. Ik verontschuldig me voor mijn boosheid de avond ervoor.

Aarzelend vraagt hij of hij me een intieme vraag mag stellen.

Zijn vraag luidt: “Ben je wel rooms-katholiek? “

Zondagochtend; terwijl om me heen een roerloze stilte hangt, wandel ik verder door de Povlakte.

In het vestingstad Rivarolo Mantovano , hangen boven de straten en tussen de huizen slingers met vlaggetjes.

Een dorp met versierde straten herinnert me aan het volgende verhaal;

Pino, een collega van mijn zoon Sander, vertelde deze anekdote tijdens een rit naar Italië.

Pino heeft een periode op een tankauto gereden. Hij reed met zijn truck door een Spaans dorpje. Er was feest; de straten waren versierd met slingers en vlaggetjes.

Het zag er allemaal vrolijk uit.

Pas toen hij het plaatsje weer uitreed, ontdekte hij in zijn zijspiegels, dat achter zijn truck de complete versiering van het dorp hing.

Plakkaten aan de muren vermelden het programma van het feestweekend. Men viert feest in Rivarolo ter ere van de Heilige Bartolomeus, de beschermheilige van het stadje.

HET GESLACHT GONZAGA

In de streek Mantua heerste van 1328 - 1708 het geslacht van de Gonzaga. Omdat de staat relatief klein en onbelangrijk was, ontwikkelden de Gonzaga als eersten een vorm van diplomatie, waarbij ze zoveel mogelijk banden met andere vorstendommen aanknoopten om eventuele invallen te vermijden.

Om hun omgeving te imponeren, organiseerden zij grandioze feesten en hadden zij de beste kunstenaars in dienst.

Anders dan de meeste hoven had zij vooral Italiaanse musici en componisten in dienst.

In 1432 kreeg de familie Gonzaga van Sigismund het bewind over Rivarolo Mantovano.

Deze familie heerste gedurende 3 eeuwen over het plaatsje en het omliggende gebied. Ze liet tal van tradities en monumenten achter.

Door de wallen rond het plaatsje heeft de kern zijn oorspronkelijke grootte behouden.

Vanaf 1500 vestigde zich in Rivarolo een Joodse gemeenschap. De synagoge staat er nu nog. De barokkerk staat niet in het middelpunt van de plaats op de Piazza, wat ongewoon was in het Katholieke Italië van die periode.

Isabella D'Este, die in 1490 trouwde met Francesco Gonzaga II, gaf een sterke impuls aan het culturele leven. Zij was opgegroeid in het naburige Ferrara, waar zij een gedegen humanistische opleiding had genoten. Isabella beschikte over een fijne neus voor kwaliteit en was bovendien een begaafde musicienne.

Tijdens haar regering breidde ze het aantal zangers en musici aan haar hof drastisch uit.

Door de stadspoort beland ik op het centrale plein, de Piazza Finzi.

Met takken, kunstbloemen en linten wordt het balkon van het stadhuis versierd.

In een zijstraat hoor ik geluid van muziek en zang. Ik wandel door de oude steegjes in de richting van dit zoete geluid.

De kerkdeuren staan wijd open.

Op het moment dat ik de openstaande deuren passeer, blijk ik de eerste bladzijde open te hebben geslagen van een boek met "Het sprookje van Rivarolo."

Langs de zijkant staan lichte crèmekleurige zuilen, met elkaar verbonden door sierlijke ronde bogen.

Muren en plafonds zijn beschilderd met zoete taferelen en decoraties in zachte pastelkleuren.

Een klein zangkoor met warme harmonische stemmen en misdienaars met een spierwitte superplie over een felrode toog vervolmaken het schouwspel.

Ik ben ontroerd door deze perfecte schoonheid. Een jonge moeder houdt met een hand haar zangboek vast, terwijl ze met haar andere hand gedachteloos de wagen met haar baby wiegt. Even keren mijn gedachten terug naar mijn eigen kleinkind.

Na de kerkdienst bezichtig ik middeleeuwse stadje. Even voor ik Rivarolo zal verlaten, ontmoet ik een groepje mensen. Ik vraag hen wat er deze dag verder gaat gebeuren.

's Avonds is er op de Piazza een middeleeuws spel.

Een jonge vrouw uit het groepje vraagt me of ik dan mee wil doen met de opvoering. Ieder zal tijdens het spel gekleed zijn in middeleeuwse kleding. Ze missen nog een speler; toevallig ook nog een pelgrim; San Bartolomeo.

Verrast zeg ik graag mee te willen doen .

Vroeg in de middag wordt in een smalle straat, waar de huizen voor schaduw zorgen, een lange tafel gedekt.

De deelnemers aan de historische optocht krijgen een maal voorgeschoteld van pasta en Lambrusco wijn. Er heerst een gemoedelijke gezellige sfeer.

Op het moment dat de conversatie in het Italiaans voor mij te moeilijk wordt komt Luigi te hulp. Luigi woont hier en is van beroep financieel consulent.

Hij heeft een apart scherp gesneden diepbruin gezicht met felle zwarte ogen.

Ik vermoed dat in het verleden Italiaans bloed gemengd is met Arabisch bloed, wat via de Middellandse zee hier in Rivarolo is beland.

Ook zijn vrouw en zoontje Francesco stralen eenzelfde felle schoonheid uit.

Na het eten speel ik een vrolijke melodie als dank. Een spontaan applaus klinkt door de steeg.

Het historische spel zal tegen de avond beginnen.

Boven de steegjes zijn lijnen met vlaggetjes gespannen. Uit de vensters van huizen hangen vlaggen.

Het gemeentehuis staat aan de korte zijde van de rechthoekige Piazza..

De toren in het midden heeft een bescheiden balkon met een smeedijzeren railing.

De klok erboven slaat de hele uren, maar wordt overstemd door de diepe bassen van de kerkklokken verderop.

Aan weerszijden van de Piazza zijn huizen, winkeltjes en enkele bars. In de schaduw van een galerij zoek ik een rustplekje tegen een pilaar. De zon schijnt fel op het plein, waardoor alle kleuren verbleken, als op een oude kleurenfoto.

Langzaam dommel ik in.

Knetterende scootertjes verbreken abrupt de stilte tijdens de siësta. Het snerpande gejang wordt spoedig overtroefd door de zware langzaam ploffende bassen van een motor.

Achteloos met superieure onverschilligheid negeert de motorrijder het grut op de scooters. Ondertussen ben ik klaarwakker.

Op deze lome zondagmiddag galmt het geluid van stemmen uit de barretjes helder over het plein.

Mannen rijden op de fiets langzaam voorbij, doelloos, maar traag speurend naar iets wat de leegte van deze landerige zondagmiddag kan vullen.

Aan het eind van deze middag meld ik bij de timmerwerkplaats; het verzamelpunt mijn groep. Rivarolo binnen de stadsmuren is verdeeld in vier wijken.

Elke wijk heeft een rol in het historische spel. Aan dit eeuwenoude spel is een competitie-element verbonden.

In de timmerwerkplaats staan alle attributen voor de optocht. Ik zoek in huis een verkleedruimte.

Alle kamers, spiegels en wasbakken zijn geannexeerd door vrouwen.

Onze groep bestaat uit edelen, burgers en ambachtslieden.

Tevoren vreesde ik een samenraapsel van geïmproviseerde kostuums, gemaakt uit oude gordijnen en vodden.

In de timmerwerkplaats vindt een metamorfose plaats.

Na het verkleden koketteert men in dure smaakvolle prachtige kostuums.

Edelvrouwen zien er in hun fluwelen getailleerde mantels adembenemend mooi en waardig uit.

Mijn blik blijft kleven aan een jonkvrouw, een onwerkelijke schoonheid. Aanvankelijk herken ik haar niet, maar besef later dat dit de vrouw in spijkerbroek en T shirt moet zijn, die me eerder had gevraagd om mee te doen.

Ook de burgers zien er mooi uit, in eenvoudig zorgvuldig vervaardigde kleding.

Alleen ik, als San Bartolomeo, loop er armoedig bij.

Buiten voor de werkplaats wordt de groep opgesteld.

Vooraan schrijden de adellijke echtparen.

Halverwege de stoet loop ik met achter me de groep burgers en ambachtslieden. Ik draag een vaandel waarop alle ambachten zijn afgebeeld.

Francesco, het zoontje van Luigi en Alessia jammert en huult.

Hij wil niet met middeleeuws speelgoed in de stoet mee. Hij wil zijn speelgoedgeweer. Hij is niet te troosten.

De familie Bartoli, in de rol van burgers, zien er eenvoudig maar mooi uit. Voor me hinkt een jager op zijn krappe laarzen. Naast hem schrijdt zijn echtgenote, vandaag veranderd in een gracieuze jonkvrouw.

Ezels worden voor de karren gespannen. Deze zijn beladen met voedsel en handelswaar voor de middeleeuwse markt.

De ezels zijn de drukte niet gewend. Ze zijn nauwelijks te kalmeren. De lange stoet vertrekt en gaat door de straten van het stadje.

Uiteindelijk arriveren we bij de Piazza en lopen via de stenen toegangspoort naar het marktplein. Zodra ik deze poort passeer, voel ik me in de Middeleeuwen belanden.

Langs de randen van de Piazza staan rijen mensen, verkleed in historische kostuums.

Elke groep voert een spel op.

Van onze groep openen de edelen het spel.

Het voornaamste adellijke echtpaar schrijdt over het plein, met achter zich de overige edelen.

Ze gaan het stadhuis binnen en verschijnen daarna op het balkon.

Terwijl muziek uit de speakers klinkt, wuiven zij naar het volk op het plein.
 De adellijke schoonheden dragen waardig hun rood fluwelen mantels.
 Hoe hoger van stand, hoe donkerder de rode kleur.
 Ik speel de rol van pelgrim, de heilige Bartolomeus, maar zondig regelmatig bij de aanblik van al dit vrouwelijke schoon.
 Er volgt een statige dans van de adel.
 Burgers en ambachtslieden vullen daarna het plein voor de middeleeuwse markt.
 Terwijl ik, Bartolomeo, al spelend op de mondharmonica rondloop, butst en botst een ezelskar langs.
 De ezel is door het lint gegaan en spurt met kar en handelswaar het plein over.
 De voerman hangt om de nek van het beest en probeert met de hakken in de grond af te remmen. Het nerveuze beest sleurt hem in totale paniek over het plein.
 Ezel, voerman met achter zich een slingerende kar verdwijnen via de stadspoort.
 Na afloop van het spel is het donker geworden.
 Alle deelnemers worden na afloop in het Forum verwacht.
 Het Forum is een parochie/gemeenschapshuis waarachter een sportarena is.
 Daar staan rijen tafels.
 Er is geroezemoes van honderden mensen en kinderen, die tot laat in de avond feestvieren.
 Er wordt gegeten, gedronken, er is een tombola. Op het podium treedt een band op.
 Luigi, Alessia en Francesco zijn er ook.
 Het is een gezellige drukte, waarin kinderen met veel gekrijs rondrennen.
 Na afloop midden in de nacht, neem ik voor de woning van de pastoor afscheid van Luigi, Alessia.
 De grote hond van de pastoor bewaakt de pastorie.
 Het ras ken ik van mijn tocht door de Extramadura. Ze waakten er over de schaapskudden.
 Ze zagen er vervaarlijk uit als ze golvend aanstormen en dreigen aan te vallen.
 Zodra de pastoor er is, kalmeert het dier en is zelfs aaibaar.
 In het donker lopen we naar de zolder van een gebouw pal naast de klokkentoren.
 Ik slaap op de grond in een grote ruimte op de bovenste verdieping van het gebouw.
 Pastoor Don Luis doet het licht aan. De lampen verspreiden een hel wit licht.
 Vervolgens zet de pastoor de tuimelramen open en waarschuwt mij voor de muggen.
 Vlak naast me klinkt elk kwartier de zware dreun van de kerkklokken. De laatste slag galmt bijna een halve minuut na.
 's Ochends loop ik door de tuin om in de pastorie te ontbijten. Eerst verschijnt de hond en later de pastoor.
 Don Luis draagt een wit T-shirt met een afbeelding van Jezus met de tekst:
 "GEZOCHT."
 Daaronder staat met grote letters over Don Luis'buik geschreven:
 "BELONING; EEN LEVEN LANG GELOOF."
 Don Luis imponeert als een krachtige pastoor. Thee, koffie, speciaal brood en al wat ik verder lust komt op tafel. De hond en baas hebben met elkaar een speciale band. Deze stevige hond past wel bij deze stevige pastoor, vind ik.
 Aan de muren hangen grote zwart-wit foto's van bergbeklimmers. Het zijn foto's van de pastoor in zijn jonge jaren.

HOOFDSTUK 5 VAN RIVAROLO MANTOVANO NAAR CORREGGIO

REGIO: LOMBARDIJE

Route:

30/8 Villanova > Rivarolo del Re > Sabbioneta (slapen patronaatsgebouw) > 31/8 Villa Pasquali > Salina > Banzuolo > Pomponesco > Correggio Verde >

REGIO: EMILIA ROMAGNA

Vervolg 31/8 Guastalla (slapen brandweer) > 1/9 Novellara > Canolo > Correggio (slapen pastorie) >

De volgende ochtend loop ik nog een keer over de Piazza van Rivarolo. Het is maandag en er is markt.

De middeleeuwen zijn verdwenen, Bartholomeus, de burgers en de adel zijn spoorloos.

Als gewone pelgrim met rugzak, scharrel ik tussen de marktkramen in het Rivarolo van 2004. Mensen, die me nog herkennen groeten me en maken een praatje.

Buiten het stadje stap ik door de velden vol rijpe maïs, zonnebloemen, soja, tomaten, tabak en suikerbieten.

Tractoren met aanhangers, volgeladen met tomaten, rijden langs.

De grond is rood gekleurd door tomaten, die bij het oogsten zijn geplet. Het lijkt of hier een bloedige veldslag heeft gewoed.

Op de stille weg nadert een rode bestelwagen. De auto stopt naast me en de bestuurder draait het raam open en begint een praatje.

Hij is verrast als hij hoort dat ik gewerkt heb met gezinnen met verstandelijk gehandicapte kinderen.

Hij vraagt me mee te rijden naar zijn huis, even verderop.

Aan het eind van een pad staat een oud huis met een schuur.

Op de ijzeren poort staat met grote letters "Speranza."

Het ijzeren hek wordt door het dochtertje, Elena, opengemaakt.

Antonio heeft een zoon Marco uit zijn eerste huwelijk.

Marco lijdt aan een progressieve spierziekte met desastreuze gevolgen.

Samen met zijn vrouw Nadine, een Française, zorgt Antonio voor de kinderen.

Zij hebben een eigen dochter Stefania en twee geadopteerde kinderen. Elena en Roberto.

Roberta en Elena hebben een verstandelijke handicap.

We praten uitgebreid met elkaar.

Marco rijdt in een elektrische rolstoel. Hoewel nog vrij jong, bezit hij al de voorzichtige diplomatie en de rust van een ouder iemand.

Als ik hem speels uitdaag, lacht hij en reageert, maar na een moment van vrolijkheid vervalt hij weer in zijn introverte ernst.

Via Internet legt hij contact met andere kinderen. Zijn ontspanning bestaat voornamelijk uit computerspelletjes.

Stefania zoekt hem regelmatig op. Ze vindt op zijn kamer rust.

Ze zit met gekruiste benen op zijn bed een boek te lezen. Ze kan er even weg zwijmelen in het verhaal.

Het jongste kind Roberto is overbeweeglijk, maar raakt niet helemaal ontremd.

Verbaasd merk ik op hoe hij na drukke momenten weer tot bedaren komt.

In de open schuur helpen de kinderen met het dekken van de lange tafel.

Ze doen dit met plezier, want volgens Antonio beschouwen ze mijn komst als een feest.

Ieder is vandaag vrolijk gestemd.

Antonio en Nadine zeggen dat onze ontmoeting door God is voorbeschikt. We hebben lang met elkaar gepraat; soms was het zeer emotioneel.

Ze zijn trots op hun leefgemeenschap, zelfstandig; warm en solide genesteld in deze uitgestrekte vruchtbare Povalakte.

Ze zijn trots over wat ze bereikt hebben en ervaren mijn verraste opmerkingen als bemoedigende complimenten .

Ze voelen zich machteloos in het doorbreken van de eenzaamheid van Marco.

Marco lijkt zijn ouders niet nog meer te willen belasten.

Hun huis is “ SPERANZA “genoemd, hoop. Het is voor hen een baken in donkere perioden.

Onze ontmoeting is een mengeling van verdriet en vrolijkheid.; verdriet en bewondering.

Speranza wordt voor mij een unieke plek met een speciale betekenis .

Ik ben onder de indruk van de rust van de hyperactieve Marcelino; de spontaniteit en de natuurlijkheid van dit gezin; de milde betrokkenheid naar elkaar, de spontane onderlinge hulp en de dappere wijze waarop deze ouders hun taak vervullen.

Een lange tafel staat midden in de open schuur. De kinderen dekken de tafel.

Ik demonstreer mijn muziekinstrument, een trompetmondstuk met een stuk tuinslang eraan.

Enthousiast proberen de kinderen een toon voort te brengen en deze te laten rondzingen door het slingeren van de slang. Niemand bezeert daarbij de ander, ook niet Marcelino, het drukke jongste kind.

De gezellige sfeer wordt opgeluisterd met Italiaanse muziek van de CD.

Het is de muziek die ik eerder onderweg cadeau kreeg. Tijdens het Italiaanse volkslied springt Marcelino fier in de houding en salueert met zijn linker hand.

De kinderen zijn hulpvaardig. Marco is wat solitair. Hij speelt voetbal op de computer of chat met anderen.

Soms heb ik het gevoel, dat mijn tocht een reis is door het leven van mensen die ik ontmoet.

In die zin is deze tocht niet alleen een reis door landstreken, maar ook door mensenlevens.

Na het eten maken Antonio en ik een uitstapje in de omgeving.

We bezoeken bedevaartsplekken, oude gebouwen en kerken en rijden langs de rivier de Po.

In Sabbioneta nemen we met een brok afscheid van elkaar.

Het oude plaatsje Sabbioneta is historisch verbonden met de Familie Gonzaga.

Het plaatsje heeft een stervormige vestingmuur met een kazerne in Mussolinistijl met bogen van rode baksteen.

Aan het eind van de middag brandt de zon nog fel. De Piazza is nu een grote oven.

De warmte wordt weerkaatst door de lichte stenen van het plein. Ook de gebouwen rond het plein houden de hitte gevangen.

Ik zoek een plek voor de nacht en beland bij de pastorie annex religieus museum.

In het duister voorportaal word ik te woord gestaan door een schrale priester. Mijn intro is ook hier weer “Ik ben een Nederlandse pelgrim en loop van Zwitserland naar Rome. Kan ik een stempel krijgen in mijn pelgrimspas? Weet U een plek om te slapen? “ Meestal stelt men tussendoor allerlei vragen, waardoor ik kan stoppen met mijn intro. Deze priester houdt de boot af. Hij heeft geen slaapplek. Wanneer ik vraag of hij een plekje weet waar ik mijn tent kan opzetten, draait hij de deur van het museum op slot en loopt voor me uit. Wij belanden in een patronaatsgebouw. Door een poortje belanden we op een plaatsje, waar jongeren van rond 16 jaar voetballen, spelletjes doet of gewoon maar kletsen. In een gebouw is een zaaltje met een bar. Enkele jongeren gaan op zoek naar Don Umberto, de priester die hier de leiding heeft.. In zwarte kleding, hoofd iets gebogen komt hij aansnellen. De jonge priester spreekt alleen Italiaans. Don Umberto is benieuwd naar mijn verhaal. Gezien de gretigheid waarmee hij mijn verhaal opzuigt en de matige kwaliteit van mijn Italiaans wordt er hulp gezocht. Twee meisjes zijn onlangs naar Florida geweest. Ze spreken Engels en vinden het leuk om te tolken. Umberto ,verwonderde ogen achter grote brillenglazen en een expressief gezicht, spring heen en weer en klapt daarbij opgewonden in zijn handen na elke vertaalde zin. Hij kan me helpen aan een plekje voor mijn tent. Ik vraag de meisjes of ze kunnen zorgen dat ik binnen kan slapen. ’s Nachts in de tent slapen is immers een klamme bedoening. Onmiddellijk na hun smeltende en handig ingeklede vraag zwicht Don Umberto.. Mijn alternatieve slaapvertrek is een smerige stinkende kleedruimte. In het zaaltje bij de bar praat ik gezellig met enkele jongeren. Umberto blijft in de buurt en schatert het telkens uit. Wanneer ik vertel over het slapen in het huis van de Zwitserse Pfarrerin, valt hij bijna om van de pret. Hij laat me trots op de eerste etage zijn eigen kapelletje zien. Ondanks dat ik hem verzekerd had dat de smerige slaapplek prima was, biedt hij me nu de keuze uit prima onderkomens op de eerste etage. Blij met alle moois en goeds van deze dag speel ik beneden in de soos op mijn mondharmonica. Umberto luistert geboeid, rent plots weg en komt terug met zijn mondharmonica. Samen maken we muziek. Umberto stopt na enkele maten en verontschuldigt zich voor zijn beroerde spel.

Hij haalt op zijn kamer een fles Lambrusco, schenkt ieder in, waarna we samen verder spelen. Hij schatert als ik zeg dat hij na de wijn een stuk beter speelt. Het religieuze repertoire zoals “De Lourde op de bergen”lukt beter als de wereldse muziek.

Daarna wil hij overmoedig een lied voor Il Papa, de paus, spelen; “Christus Vincit.” Ernstig zingt hij de mij onbekende melodie voor, maar dit nummer blijkt voor ons beiden technisch niet haalbaar.

Die avond is er niemand meer in het patronaat. Met behulp van het licht van mijn hoofdlamp vind ik de uitgang. De poort laat ik op een kier staan.

De steegjes zijn donker en leeg. Op mijn kompas loop ik in de richting van het busstation aan de rand van het dorp. In het restaurantje kan ik warm eten.

Een man probeert in gebrekkig Frans met mij een praatje te maken. Hij draagt een zwart leren jack en kauwt op een dun sigaartje waarmee hij telkens in zijn wijnglas roert als gewoonte en om de koolzuur te verwijderen. Hij nodigt me uit voor een drankje.

Wanneer we in zijn oude jeep door de nacht rijden, besef ik dat ik een stommitieit bega.

De man probeert tijdens het rijden Frans te praten. Hij rijgt op een rampzalige letters aaneen.

Onvermoeibaar broddelt hij door, geeft niet op en kan niet meer terugkeren naar Italiaanse woorden. Tijdens zijn monoloog slalomt de jeep gevaarlijk over de bochtige donkere wegen.

We bezoeken in een ander dorp de enige bar die op deze avond open is. Mijn metgezel is vaste gast in deze jongerenbar.

Wij passen hier niet; we zijn te ver over hun datum.

Rond middernacht dwalen we door de straten van Sabionneta, op zoek naar het patronaatsgebouw.

De volgende ochtend klopt Don Umberto op de deur van mijn slaapvertrek. Met een dienblad komt hij binnen, aanhankelijk, trouw en beweeglijk.

Hij brengt me koffie met gebak; “Es la torta de mia Mama. “ (dit is de taart van mijn Mama) Mama spreekt hij uit op de manier van een kleuter die pronkt met iets wat mama voor hem heeft gemaakt.

De dag ervoor is hij geholpen aan zijn kaak. Wijd opent hij zijn mond zodat ik de hechtingen in zijn mondholte kan zien.

Met zijn mond wijd open vertelt hij het drama. De rollende ogen vertellen dat het pijnlijk was. Voorlopig kan hij geen voedsel kauwen.

Don Umberto moet naar zijn kapelletje de mis opdragen.

Ik neem afscheid van hem, deze jonge enthousiaste priester. We zijn in korte tijd vertrouwd geraakt met elkaar.

Umberto bezit een combinatie van jeugdige spontaniteit en ingebakken conservatisme.

Als afscheid krijg ik een foto mee van Maria Delle Grazie Di Vigoreto. Het toont een fresco van Maria met het kindje Jezus, opgesierd met echte gouden sieraden en gouden kronen.

Don Umberto kijkt plots devoot en ernstig. Deze Maria is voor hem een belangrijke icoon.

Met mijn rugzak om loop ik door het poortje de steeg in. Aan de rand van het dorp hoor ik achter me de heldere klanken van luidende klokken. Don Umberto draagt de mis op in zijn kapelletje.

Hoe zal het met deze jonge Umberto verder gaan? Don Umberto staat open voor zijn jongeren, de bijna volwassen jongens en meisjes. Ze dollen nog onbevangen met elkaar en spelen samen met de jonge priester en jonge man.

Zal de stem van zijn moeder het winnen van de verlokkingen in zijn dagelijks leven?

Kan de rem van zijn orthodoxie en de gelofte van levenslange zuiverheid hem redden van het onschuldige raffinement van deze opgroeiende Italiaanse meisjes?

Ik vrees voor deze onschuldige.

Mijn tocht gaat verder over de slingerweggetjes van de Povlakte.

De grond bestaat uit stevige sappige grijze klei waar de gewassen lustig tieren onder de intense warmte van de zonnestralen. Er groeien rode ronde of ovale tomaten, zonnebloemen, maïs en meloenen. Er wordt van 's ochtends vroeg tot 's avonds laat hard gewerkt.

Hoge brede maaimachines schommelen met sjiempende banden voorbij.

Trekkers volgen, beladen met tomaten; wagens opgetast met stapels kratten met meloenen.

Waar eerst uitbundige kleuren van geel, bruin en groen feest vierden staan nu de velden vol treurende zonnebloemen. De uitgebloeide bloemshotels hangen voorover; zwartgeblakerd maar volgezogen met sappige olie.

Het is een droevig tafereel, alsof ieder al gekleed is voor de begrafenis.

Bij Pomponese loopt een voetpad over de buitendijk van de Po.

Op deze dijk ontmoet ik een Nederlands echtpaar op de fiets.

Zij rijden voor een goed doel en moeten over 1 ½ week in Rome zijn. Nog een Nederlands echtpaar fietst zwaaiend langs, in de spurt naar Rome.

Bij Guastalla moet ik de Po oversteken. Het lopen is hier weer gevaarlijk. Pal klem ik me tegen de vangrail van de brug, waarover al het auto- en vrachtverkeer davert.

Mijn bidon vul ik telkens bij. Ik drink vaak en regelmatig.

Guastalla is een levendige leuke plaats. De brandweerkazerne ligt zoals ik ondertussen gewend ben precies aan de andere kant van de stad. Ik wordt er vriendelijk ontvangen.

De vaste procedure volgt; wachten op toestemming van de onzichtbare hogerehand. Het wachten in de kazerne maak ik tot een gezellige bezigheid.

In Guastalla bestaat het korps uit beroepsbrandweer. Een brandwacht spreekt Engels. Hij is piloot en vliegt regelmatig voor het transport van lading en personen.

Twee brandwachten komen uit het Zuid-Italië. In het zuiden is moeilijk aan werk te komen. Onderweg ontmoet ik bij veel brandweerkorpsen mannen uit het zuiden.

Belangstellend vraagt een van hen naar mijn gezin, mijn vrouw en kinderen. Hij heeft twee jonge kinderen en verzekert mij dat hij nooit zijn vrouw alleen zou laten.

Foto's van zijn gezin tijdens de vakantie in Thailand gaan rond en worden door ieder bekeken en van commentaar voorzien. Hij is erg trots op zijn gezin.

Om 8 uur 's avonds wisselt de ploeg na een dienst van 12 uur.

Ik word uitgenodigd om zowel met de dagploeg als met de avondploeg mee te eten, zodat ik een stevige bodem heb voor de komende dag.

Bij de avondploeg is ook een tweeling. Tussen hen heerst een vanzelfsprekende rust en omgang.

De een is commandant en de ander kookt . Op zijn menu staan: spaghetti, mozzarella, tomaat (met olie, kruiden en azijn) en wijn.

Trots schenkt men Lambrusco, de wijn uit deze streek. Een brandwacht heeft zijn eigen huiswijn meegebracht.

Men kijkt 's avonds TV via skychannel. De wacht in de meldkamer speelt patience op de computer en reageert op de berichten die via de mobilfoon binnenkomen. Ook bedient hij de telefoon.

Juist als ik wil gaan slapen, komt er een melding van gasalarm binnen.

Een wagen rukt uit met blauw zwaailicht en sirene.

Ik kleeed me 's ochtends aan even voor iedereen opstaat.

Het Italiaanse ontbijt is vergeleken met de andere maaltijden sober; koffie en een kleine abrikozencake .

Voor mijn vertrek vul ik mijn drinkwatervoorraad aan.

Van Guastalla loop ik naar Novellara via de Strada Provinciale.

De route via San Rocco is langer maar blijkt achteraf veel rustiger.

Ik merk te laat dat ik de kortste maar ook een erg drukke weg heb gekozen.

Novellara is een mooi aantrekkelijk goed verzorgd oud stadje.

Het loopleed van zojuist vergeet ik daardoor weer snel .

In het centrum zijn straatjes met aan de kanten fraaie booggalerijen en huizen met levendige warme kleuren, die extra tot hun recht komen dankzij enkele neutrale grijze gevels..

Een fors middeleeuws kasteel, van de befaamde familie Gonzaga , trekt mijn speciale aandacht. Het is een grof hoog bakstenen vierkant complex met een grote binnenplaats.

In de talrijke vertrekken zijn gemeentelijke diensten ondergebracht.

Bij het gemeentelijke informatiecentrum beschikt men over een internetverbinding.

Moderne techniek in een middeleeuwse ruwe entourage.

Behulpzaam belt men de openbare bibliotheek om een computer te reserveren, zodat ik naar huis kan mailen.

Tegen de middag is het erg warm. Er zijn bijna geen schaduwplekken.

Buiten het kasteel onder de beschutting van bomen zit op het gras een Napolitaans gezin.

Ze gebruiken het middagmaal. Ze nodigen me uit om aan te schuiven.
 Moeder Napoli snijdt plakken van het stevige ronde brood en belegt het met worst, ham en tomaat. Ook zij zeggen met trots dat de tomaten uit hun eigen tuin komen.
 Het gezin is op vakantie in Rimini en maakt vandaag een uitstapje naar Novellara.
 Dochter en vriend zijn beiden beroepsmuzikant. Zij speelt viool en hij cornet.
 De vriend merkt mijn trompetmondstuk op, waardoor we op het onderwerp muziek belanden.
 Na dit boeiende intermezzo loop ik verder via smalle landelijke weggetjes naar Correggio.
 Hier zie ik de eerste wijnstokken met druiven voor de Lambruscowijn.
 Tegen 6 uur ben ik in Correggio, een welvarend stadje met nieuwbouw buitenwijken en diverse moderne modieuze winkeltjes.
 Ik zoek de grootste kerk van Correggio : “Parrocchia dei SS.Quirino e Michele Arc.
 Halfronde lichtgele bogen met zoete kleurige afbeeldingen. Lieflijk maar ook imposant.
 Brede stenen trappen leiden naar het altaar. Onder het hoofd altaar is een crypte met een kapel.
 In de kerk zit in de achterste rijen banken helemaal alleen een oude priester; “Don Oresto.”
 Ik merk hem pas op, wanneer zijn stem door de kerkruimte galmt. Hij begroet me. Hij pakt mijn hand vast en informeert belangstellend naar de tocht van de pelgrim.
 De 87 jarige Don Oresto wil weten waar ik eet en slaap .
 Hij besluit ons lange gezellige gesprek met te zeggen dat hij niet de pastoor is en dus hierover niet kan beslissen.
 Om 7 uur zal hij de mis opdragen in de crypte. Hij houdt mijn handen vast en nodigt mij uit voor zijn mis. Ik ben gecharmeerd van deze broze aanhankelijke man.
 Langzaam en voorzichtig sjokt hij met mij de kerk uit over gladde hobbelige keitjes.
 Ik wil hem ondersteunen, maar trots weigert hij dit.
 Ook de gladde vloeren en trappen in de grote pastorie zijn voor hem riskant.
 Desondanks neemt de oude priester me de pastorie door, tot hij de deur openslaat van een kamer.
 Er staan tafels en stoelen in carrévorm.
 De pastoor leidt er een cursusgroepje van vrouwen. Onze binnenkomst onderbreekt de les.
 Alle aandacht richt zich op de oude priester met naast hem de vreemde rugzakker.

Na afloop van de les mag ik van de pastoor een lokaal uitzoeken om er te blijven slapen.
 Mijn aanbevelingsbrief van een Nederlandse Capucijner priester wordt nauwkeurig bekeken.
 De Capucijner orde lijkt een redelijke status te hebben en wordt goedgekeurd.
 Ik ga weer naar de kerk naast de pastorie, om de mis in de crypte bij te wonen.
 Het is een intieme ruimte, een laag plafond, gestut door pilaren en bogen in Moorse stijl.
 De kerkgangers zitten verspreid in de banken.
 Er heerst een zacht geroezemoes tot de zware deur van de sacristie open slaat en het gezang van zware luide mannenstemmen door de crypte galmt.

Een misdienaar loopt voorop. Tot mijn verbazing wordt het gezang veroorzaakt door slechts een man, de stem van pater Oresto.

Bij onze eerste kennismaking leek hij zo broos.

Het geluid wordt in deze crypte enorm versterkt. Achter het altaar lijkt hij nu krachtig.

Tijdens de mis heft Don Oresto zijn handen omhoog en bidt luid.

Ondertussen kijkt hij vanuit zijn ooghoeken naar een klein meisje. Zij zit naast haar vader en speelt zachtjes op het voetenbankje.

Terwijl de armen van Don Oresto omhoog naar de hemel wijzen, knipoogt hij onopvallend naar het meisje, terwijl hij met enkele vingers ongemerkt probeert te zwaaien.

Het meisje duikt verlegen weg, waarop Don Oresto plots onzeker raakt, stopt en met nog luidere stem zich tot de Heer wendt.

Om 8 uur ben ik uitgenodigd voor de maaltijd op de bovenverdieping van de pastorie..

Tegen etenstijd ga ik naar de prachtige hoge statige kamer met in het midden een brede lange tafel.

Meerdere malen associeer ik sacristieën en pastorieën met de entourage en de sfeer van herensociëteiten. Er heerst een voorname wat koele afstandelijke sfeer.

Aan het hoofd van de tafel zit de pastoor.

Don Oresto, met een servet om de hals geknoopt, zit aan de lange kant van de tafel.

Ik heb een plekje tegenover hem.

Don Oresto vertelt tijdens het eten over zijn bezoek van jaren terug aan Pater Fliet in Holland.

Deze Nederlandse pater leidde daar een jongenskoor.

Don Oresto vindt Holland mooi. De Katholieke Kerk in Nederland stelt maar weinig voor, vervolgt hij. We hebben plezier in elkaar.

Enkele malen herhaalt hij de naam van zijn Hollandse collega. Hij heeft plezier in het woord “ Fliet “en laat het herhaaldelijk uit zijn mond floepen. Hij schatert het uit en klapt tegelijk met plezier in zijn handen.

De pastoor en de Afrikaanse bediende lachen onderkoeld en met enige gene, wat meewarig om deze infantiliteit.

Hierna zakt het hoofd van de oude priester tussen zijn handen, waarbij de ellebogen op het tafel blad steunen. Hij verstopt zich en lijkt weer weg te zinken.

De priester Don Oresto past hier perfect in zijn vastgeroeste rol. Alle bewegingen en woorden van de Katholieke liturgie zijn bij hem ingesleten.

Oresto, als de ouder wordende mens, schuifelt over gladde glimmende vloeren door de verlaten gangen van deze pastorie, dwalend in de kille grootse leegte.

De warme simpele kinderlijke kant van Oresto vindt hier geen verbinding. Hij zoekt warme handen om vast te houden en genegenheid om te delen. Hij wil plezier maken met simpele grapjes.

De status van het priesterschap, het oud worden en het toch kind mogen zijn; hoe valt dit te combineren?

Ik speel aan tafel speciaal voor Don Oresto een liedje en beloof dat ik in Nederland Pater Fliet zal opzoeken.

Volgens Oresto kan ik dan heel lang zoeken, want Fliet ligt al jaren op het kerkhof.

Na de maaltijd schenkt de zwarte Kongo-religieus en bediende een flinke borrel in voor Don Oresto.

Terug op mijn slaapkamer, beginnen naast me de kerkklokken “De Lourd Op De Bergen “ te spelen.

Ik ga naar bed; mijn comfortabele matje met donsslaapzak op de vloer van de lesruimte.

Aan de muur hangen teksten, die met dikke viltstift op vellen papier zijn geschreven.

“Non Uccidere (Gij zult niet doden)...

Non rubare (Gij zult niet stelen)

Non desiderare la Donni d'altri (Gij zult niet de vrouw van een ander begeren)

Deze laatste zin boeit me.

De verboden begeerte klinkt door de melodieuze Italiaanse uitspraak als een lokkende uitdaging.

Zachtjes oefen ik de uitspraak met een accent op non en donni en een vertraging in desideraaaaare.

Ik herhaal enkele keren de zin waarbij ik telkens de klemtoon verleg.

De jonge vrouwen, die hier vanmiddag waren, (vrouwen van die ander) hebben deze tekst besproken met een man, de pastoor.

De tekst zelf moet ook door een man zijn gemaakt.

In mijn jeugd hadden we thuis een Katholieke krant.

Daarin stond wekelijks het overzicht van nieuwe bioscoopfilms.

Onder het overzicht stonden tussen haakjes de afgekeurde films.

Als puber las ik deze het allereerst. Het verbod verhoogde de aantrekkingskracht van deze films.

De pastorie is een groot huis van vier etages met hoge plafonds, donkere kille gangen met tal van kamers. Het is er verlaten en hol.

's Ochtends is er niemand om afscheid van te nemen. In de kerk ga ik naar de crypte en stap de sacristie binnen.

Don Oresto zit er alleen op een bank te wachten tot hij kan beginnen met de ochtendmis.

Hij omhelst me met warmte. Zijn lieve kinderlijke afhankelijkheid ontroert me..

Hij zegt me en vraagt of God mij wil beschermen tijdens mijn tocht.

Ik neem afscheid van deze lieve afbrokkelend man.

HOOFDSTUK 6 VAN CORREGGIO NAAR PISTOIA

REGIO: EMILIA ROMAGNA

Route:

2/9 Fazzano > S.Martino in Croce > Campo-Gaillano > Modena (slapen brandweer) >

3/9 S.Lorenzo > S.Vito > Spilamberto > Vignola (slapen capucijner klooster) >

4/9 Garofano > La Torre > Guiglia > Monte Orsello > Tagliata > Rocco Malatina > Zocca > Santuario Verrucchia (slapen bedevaartsoord)

5/9 Trappola > Castel d'Aiano > Abetaia > Gaggio Montano > Crociale > Silla > Poretta Terme (slapen hostel) >

REGIO TOSCANE

Route:

6/9 Mollino di Pallone > Biagioni > Pracchia > Pontepetri > Piastre > Cireglio (slapen tent Mama Zuccherini) >

7/9 Campiglio > Gello > Pistoia (slapen brandweer) >

Afstanden

Hoe lang, hoe ver en hoe snel loop je?

Een vraag die dagelijks wordt gesteld.

Het houdt me nauwelijks bezig.

Ik wil loslopen, vrij van tijdsdwang en andere nutteloze zorgen.

In de ochtend is het stil in het centrum van Correggio.

Langs de voorname allee staat de kerk en grote chique huizen.

De nieuwe tijd heeft zich tussen de middeleeuwse straatkeijtes gewrongen met een rood fietspad.

Het koele ochtendlicht verleent deze scène een gedempte statige sfeer.

Op een terrasje schuif ik aan bij enkele vroege koffiedrinkers met voor zich hun krantje.

Na een heerlijke cappuccino vertrek ik.

Mijn rugzak zet ik op een knie, steek een arm door de band en slinger de achttien kilo in een beweging op mijn rug.

Via een fietspad en een pas aangelegde rotonde verlaat ik deze chique plaats en beland dan op een smalle landbouwweg.

Even voor San Martino in Rio ontmoet ik Zini.

Zini zit achter het stuur van zijn oude tractor en rijdt de schuur uit.

Hij stopt vlak bij mij.

Ik zie op de tractor de Italiaanse versie van de acteur Anthony Quinn.

Hij kent het pelgrimfenomeen en wil weten waar ik vandaan kom.

Vervolgens vertelt hij zijn verhaal.

Hij was vroeger motorcoureur en deed mee aan zijspanraces op Europese circuits.

Op het circuit van Assen deed hij mee met de TT op zijn Lombardini met zijspan.

Hij stapt van de tractor en nodigt me uit in zijn woning. Het is er donker, rommelig en gemakkelijk.

Zini zet koffie in het bekende aluminium espressokannetje.

Hij is pas terug van een vakantietrip met de camper door Zuid Italië.

Hij heeft uit het Zuiden allerlei voedsel meegenomen. Daar is het voedsel prima. De meegenomen voorraad is inmiddels oud en taai geworden.

Ik kan ervan eten zoveel ik wil. Moeizaam probeer ik het harde kurkdroge ronde brood en het pasteibrood naar binnen te krijgen. Voedzaam lijkt het zeker.

Zini is op zijn racefiets de wereld rondgetrokken. Aan de muur hangt een poster van hem en zijn vriend, samen in Patagonie. Zij maakten lange zwerftochten.

Ongeveer 10 jaar geleden stierf zijn vriend aan een bloedvergiftiging.

Dit betekende voor Zini het einde van zijn avonturen. Vanaf dat moment was er een stukje in hem gestorven.

Hij moet weer aan de slag op het land, maar aarzelt om op te stappen. Onze ontmoeting maakt oude dierbare herinneringen wakker.

Hij neemt me mee naar de schuur. Aan de wanden hangen posters. Op de grond staan dozen volgepakt met foto's en posters en krantenknipsels.

Motoronderdelen, raceframes, motoroveralls, bekertjes; restanten van de motor- en wielersport hangen en liggen overal. Alles is bedekt met een laag stof.

Twee zijspanmotoren staan verborgen onder een grijs doek.

De kleurige gladde polyester carrosserieën staan in een hoek.

Voorzichtig trekt Zini het kleed opzij. Keurig geconserveerd staan er de lievelingen van Zini.

Kleine banden met breed glad loopvlak; een compact motorblok en een stuur dicht bij de grond.

De sterke snelheidsmonster staan hier onbeweeglijk in de schuur. Geen gejuik van hoge toeren, geen gejuich van het publiek en geen pitspoezen die voor de fotosessie langs hun aërodynamische romp strelen, maar de stilte van een boerderij bij het dorpje San Martino .

Op een zwart-wit poster staat Zini afgebeeld. Plat voorovergebogen vormt hij samen met de motor een gestroomlijnd geheel. Zijn copiloot hangt vastgeplakt aan het zijspan.

Snelheid en dynamiek van roofvogels bij de achtervolging van een prooi.

De motoroveralls hangen slap en roerloos tegen de wand.

In de kartonnen dozen ligt chaotisch de geschiedenis van Zini.

Foto's, shirts, trofeeën en brieven.

Weemoedig ervaart Zini dat de spanning en het avontuur achter hem liggen.

Onze ontmoeting heeft de oude vlam even doen oplaaieren.

Zini schat in dat ik mentaal deze tocht aankan.

Bij het afscheid duikt hij in zijn voorraadkast en komt terug met worst, pasteitjes en een zware pot honing.

Even is Zini weer de oude ster, wanneer hij een racepetje aan me geeft waarop hij schrijft:

“ZINI AMADEO AL MIO AMIGO TERIE.”

Hij moet weer aan de slag op het land.

Het gewicht van mijn rugzak is flink toegenomen door de gulle gaven van Zini

Tijdens deze reis door het Italiaanse landschap, dwaal ik in gedachten soms door stukken van mijn leven. Tijdens het lopen merk ik soms nauwelijks iets op van de omgeving. Ik verzink in mezelf, mijn gedachten zweven vrij en onbelemmerd rond. De zintuiglijke buitendeur sluit ongemerkt. Films uit mijn persoonlijk archief worden gedraaid in mijn huisbioscoop. Beelden over oude voorvallen, mijn huidig leven nu, mijn familie. Het start soms door een associatie via een geuren of andere aanleiding.

De smalle wegen met aan de kanten bomen bieden weinig ruimte wanneer trucks passeren. In de berm wacht ik en kijk of er voldoende ruimte is voor de truck om uit te wijken. De eerste Nederlandse vrachtwagen die ik tegenkom is van Althuisius uit Friesland. Uitbundig zwaai ik naar de chauffeur. De vrachtauto stopt onmiddellijk. De chauffeur is verbaasd als ik zijn vriendelijke aanbod om mee te rijden afsla. In de omgeving van Modena staan talloze bedrijven, waar keramische tegels en plavuizen worden gemaakt.

Nederlandse truckers pendelen wekelijks heen en weer.

Het douanekantoor in Modena zorgt voor de doorvoerbewijzen van het transport door Zwitserland.

In Modena dwaal ik door het centrum en bekijk de oude gebouwen en kerken.

In de kazerne word ik goed ontvangen. Even later komt er een fotograaf van een dagblad om foto's te maken van de brandweer samen met de pelgrim.

In het magazijn haal ik een schoon lakenpakket.

's Nachts klinkt twee maal alarm . Overal springt het licht aan. Uit de speakers wordt daarna een mededeling omgeroepen.

's Ochtends om half acht vertrek ik en loop naar het centrum van Modena..

De domkerk is erg mooi.

Op het pleintje voor de kerk word ik door een man aangeklampt.

Op mijn pet heeft hij het embleem van Compostela opgemerkt.

Hij is advocaat en reageert emotioneel. Hij vertelt hoe hij ontspoord is geraakt en voelt zich daarover naar zijn vrouw schuldig.

Hij wil de pelgrimstocht naar Compostela maken om een nieuwe start te maken.

Het drukke verkeer wringt zich door de straten van Modena.

Menige Italiaanse verkeersdeelnemer stoort zich niet aan de verkeersregels.

De oude binnensteden zijn niet geschikt voor het drukke autoverkeer.

Afsluiten van de binnenstad voor gemotoriseerd verkeer gebeurt weinig. Indien dit wel gebeurt, maken allerlei ontheffingen en vergunningen het effect weer ongedaan.

Wat me zelfs in de Zwitserse bergen niet is overkomen, gebeurt nu. Op een rustige straat in Modena struikel ik over een stoeprand. Ik buk voorover en voel de 18 kg zware rugzak naar

voren schuiven. Mijn gezicht wordt tegen het wegdek gedrukt. De schade is beperkt tot enkele schaafwonden en een beschadigd LCD scherm van mijn camera.

Ik passeer de rondweg van Modena en wandel over een oud spoorlijntje wat getransformeerd is tot fietspad.

Het pad rustig is ,maar ook wat saai. Het loopt achter de huizen van dorpjes door.

De temperatuur is rond de 37 graden.

De brandweerkazerne ligt op het industrieterrein van Vignola.

De ontvangst is aanvankelijk gastvrij. De commandant bedenkt alvast diverse slaapmogelijkheden buiten de kazerne, indien er geen toestemming mocht komen om te slapen.

De commandant van de avondploeg geeft resoluut aan dat ik volgens de voorschriften niet kan blijven slapen.

De commandant van Vignola zou toestemming moeten vragen aan het commando in Modena. Ik ben vrijwel zeker dat het Commando in Modena akkoord zal gaan.

Mijn voetzolen branden; alle kleding is doornat van het zweten.

Ik heb veel behoefte aan vocht.

Ik denk erover na, wat er mis is gegaan bij de brandweer.

Vignola valt onder het commando van Modena. Het wagenpark van Vignola is verouderd.

Modena heeft beter materiaal. Men heeft niet naar Modena gebeld voor toestemming.

Wat ging er mis? Was ik te zelfverzekerd? Was er wrevel tussen de korpsen van Vignola en Modena?

Het was al donker en laat toen de commandant van de aflossende avondploeg aankondigde, dat ik niet kon blijven. Ik moest nu in het duister in Vignola nog onderdak zoeken. Buiten de stad zou ik in mijn tentje hebben kunnen slapen.

In het donker loop ik van het Industrieterrein naar het centrum.

In Vignola zoek ik de pastoor van de grootste kerk. Hij is nergens te vinden.

Verschillende mensen sturen me van het ene adres naar het andere; een dwaaltocht door nachtelijk Vignola.

Uiteindelijk sta ik laat in de avond voor een soos van de parochie.

Een hulpvaardige man begeleidt mij naar het klooster van de Capucijner monniken.

Na veel omzwervingen beland ik bij het klooster.

Een druk op de bel, een stem uit de intercom en na een poos wachten opent een jonge monnik de deur.

Met de pelgrimsbrief loopt hij weer terug door de lange gangen van het klooster om te overleggen met de abt. Daarna verloopt alles vanzelf.

De monnik wijst me een stukje vloer, een wasbak en een WC . Hij kent de weg in het donker, ondanks alle spullen die overal staan vanwege een verbouwing.

Het Convent

Binnen de muren van het klooster is de wereld buiten niet meer zichtbaar. Hier is de wereld van God, van stilte, van meditatie, gezang en harmonie.

's Ochtends zweeft gezang door de gangen. Ik zoek de bron van het geluid op en beland in de kapel, waar monniken de ochtendmis bijwonen.

Bij mijn afscheid krijg ik een tasje met voedsel toegestopt voor onderweg.

Na Vignola volgt een klim naar de Passo di Brasso.

Ik ben al snel kletsnat van het zweet.

In Guiglia raak ik in een restaurant in gesprek met een Duitse ober. Hij praat over zijn dromen. Samen drinken we koffie. Hij moet weg om voor de eerste gasten het ontbijt serveren.

Bij ons afscheid vraagt hij of ik nog een keer met mijn vrouw langskom.

De weg slingert omhoog.

Ik klauter rechtstreeks naar boven in een poging enkele s-bochten te slim af te zijn.

Boven op de heuvel staat een huis.

Van het echtpaar, dat er woont, hoor ik dat ik verkeerd gelopen ben.

Voor ik verder ga, drinken we een glas wijn . Vervolgens krijg ik een fles Lambrusco mee voor in de rugzak.

Na de dip van de avond ervoor bij de brandweer in Vignola moet ik terugschakelen . Het hoort bij de ongewisheid van het pelgrimsbestaan.

Ik heb geen recht op gastvrijheid. Toch voel ik me weer opgetild door de ontvangst bij de monniken en de gezellige borrel op de heuvel.

Midden op de dag is het heet. Het asfalt is bezaaid met sprinkhanen. Met hun vaalbruine pootjes veren ze voor mijn voeten weg en zweven met tientallen laag over de grond voor me uit.

Op het wegdek eten ze gretig van de stoffelijke resten van hun overreden soortgenoten.

Via talloze s-bochten klim ik naar Zocca.

Ik pauzeer even in de schaduw om aan de hitte van de zon te kunnen ontsnappen.

Alles is doornat van het zweten. Even drogen en bijkomen van de vermoeidheid .

De bidon met laf lauw water verruil ik voor de zojuist gekregen fles wijn.

De wijn proeft aangenaam scherp.

In een bushokje langs de weg op de helling van de Paso de Braso drink ik de hele fles leeg.

Wanneer ik rondkijk merk ik dat mijn waarneming een rozige waas heeft gekregen.

Details van de bergen om me heen kan ik nog scherp zien, maar het totaal is wat verbrokkeld.

Ik doezel heerlijk weg. Na de siësta is de vermoeidheid verdwenen en de alcoholniveau opgetrokken.

Het eerste stuk van de Apennijnen is mooi, maar ook zwaar.

Op deze zaterdag scheren wielrenners in strakke felgekleurde kleding langs en storten als een geheel omlaag, de berg af.

Motorrijders, verborgen achter een vizier, liggen scheef, bijna plat tegen het asfalt gedrukt in volkomen balans door de bochten.

Alleen een smal reepje rubber van de banden kleeft aan het asfalt.

Op het laatste moment ontwijkt men mij met een korte abrupte stuurcorrectie.

Door de mooie panorama's vergeet ik de zware inspanning van het klimmen.

Rond 6 uur loop ik door het plaatsje Zocca naar de kerk van San Cuore.

De mis is juist afgelopen.

Ik loop de sacristie in. Een jonge priester ontvangt mij vriendelijk .

Vandaag neemt hij waar voor de pastoor.

Hij stuurt me door naar de pastorie om een slaapplek te regelen. Hij is ervan overtuigd dat men mij zal helpen.

“De pastoor is vandaag op stap, “ reageert de huishoudster.

Ze doet haar uiterste best om me duidelijk te maken dat er voor mij geen plek is in de pastorie of in het patronaatsgebouw ernaast.

Ook de pastorietuin is volgens haar niet geschikt om mijn tent op te zetten.

Onze Lieve Heer is vergeten om haar te voorzien van talenten als gastvrijheid en charme.

Ik installeer me buiten voor de pastorie en wacht op de pastoor. Ik vermaak me met mijn harmonica, maak enkele notities en maak een wandeling door het dorp.

Een schrile vrouw opent de deur van de pastorie.

Ze is de huishoudster van de pastoor, verpakt in een jurkschort met een tafelkleedjesmotief.

Haar twee hondjes met hun doorgezakte buikjes, staan laag maar wijdpoots als bezetters boven aan de stenen trappen van het kerkplein.

Vanaf deze plek overzien ze het dorp.

Wanneer ze lang genoeg hebben gekeken, gaan ze over tot hondensex voor gevorderden.

Pal voor het godshuis demonstreren ze wonderlijke standjes. Hun techniek getuigt van een grote bedrevenheid.

Na deze aerobics nemen ze hun posities weer in en inspecteren het dorp verder.

Ze laten merken, dat ik als pelgrim hier hiërarchisch een veel lagere positie heb.

Enkele uren later komt de pastoor thuis. Hij negeert me, terwijl hij langs me loopt.

Hij wil niets van me weten. Vriendelijk maar beslist klamp ik hem aan.

In het inmiddels donkere Zocca wijst hij naar een punt in de heuvels.

In het Sanctuarium van de Franciscanen is plek voor pelgrims, verzekert hij.

Recht voor me zie ik alleen donkere bergcontouren.

Boven op de top van een berg brandt een wit licht. Daar staat ongeveer mijn bed.

Ondanks mijn ergernis is de wandeling in de richting van het lichtje mooi.

Ik voel ook een avontuurlijke opwinding en een moet glimlachen om mijn ongewisse manier van onderdak zoeken.

Het pad naar het Sanctuarium is donker en geheimzinnig.

Een cremekleurig Eftelinghuisje met een stenen trapje en een lichtpeertje vormen de entree.

Ik verwacht hier een:” kriebel, krabbel, kruisje. Wie komt er in mijn huisje? “

Een pater in vrijetijdskleding doet open en stommelt voor me naar boven .

Op de bovenste verdieping zijn enkele slaapkamertjes.

De priester vraagt of ik zin heb om op TV naar het voetballen te kijken .

Ik heb hem gestoord tijdens de wedstrijd Italië-Noorwegen.

Op mijn slaapkamertje hoor ik beneden het blikkerige geluid van zijn tv .

Hij sloft de trap af naar zijn kamertje

Ik maak eerst de ramen en luiken open van mijn slaapvertrek.

Voor mij opent zich een magnifiek uitzicht over de omgeving.

Bij dit prachtige tafereel verorber ik mijn laatste stukjes voedsel; brood met tonijn.

De wind heeft op deze hoogte vrij spel. De luiken klappen onverwachts met een luide klap dicht..

De ontmoeting met de kerk in Zocca is vol tegenstrijdigheden.

Na een lange pittige tocht ben ik moe. Ik erger me aan de onverschillige en lompe benadering van de pastoor.

Verwijzen kan, zoals ik binnen de hulpverlening ervaren heb, een gemakkelijke vorm van afschuiven zijn.

Midden in de nacht open ik de luiken en kijk in de donkere stilte.

Sterren lijken zomaar willekeurig geprikt te zijn in het hemeldoek. In de bergen branden nog enkele lichten.

Eigenlijk moet ik de pastoor dankbaar zijn.

's Ochtends word ik laat wakker.

Ik ben gewend door het opkomende ochtendlicht gewekt te worden. Hier in deze ark van Noe houden de houten luiken ook het licht tegen.

Ik word wakker door het gestommel van Frater Conrado een verdieping lager.

Frater Conrado ziet er fris en schoon uit in zijn Franciscaner habijt.

Hij wil weten of ik al gegeten heb en dekt de tafel.

Vervolgens schenkt hij wijn in. Daar wordt je sterk van, beweert hij.

Dan gaat hij gezellig tegenover me zitten en vraagt eerst :

“Ben jij een Musulmano (moslim)? “

Wanneer ik dit ontken , vervolgt hij resoluut, dat dit maar goed is, want anders kwam ik er bij hem niet in.

Wanneer ik over de ontmoeting met de pastoor van de avond ervoor vertel, beaamt Don Conrado dat hij een bruto is.

Ontwapenend vertelt deze hartelijke priester verder.

“Italië heeft met 2-1 verloren”, zegt hij teleurgesteld.

Frater Conrado wijst me de juiste weg richting Rome door de bergen via een lastige route.

Gelukkig ontdek ik het probleem op tijd en keer eerst terug naar Zocca.

De tocht is een verrassend verhaal waar elke dag een nieuw hoofdstuk aan wordt toegevoegd.

Elk uur verandert de omgeving. Alles wat gaat komen is een onbekende verrassing.

Achter me ligt de geschiedenis van de tocht; een aaneenschakeling van markante gebeurtenissen.

De route is ongeveer tevoren bepaald; verder niets. Na een overgangsfase voelt het als een ontspannen drijven op het water.

's Ochtends wandel ik veerkrachtig, gelukkig, nagenietend van grappige, wonderlijke of gelukkige voorvallen tijdens de dagen ervoor.

Ik kan mijn gelukkig gevoel uiten met muziek van mijn harmonica.

's Avonds na een dag sjouwen in de hitte voelen mijn benen vaak zwaar en moe. Toch herstel ik snel en is het onvermijdelijke beetje dagelijks leed ook snel gesleten.

Na enige pittige klimmetjes hoor ik achter een groene bommenrij het geluid van stemmen en muziek.

Op een golvende wei in de groene heuvels viert men feest.

Mannen in chique pakken, vrouwen met modieuze mantelpakjes zitten rond feestelijk gedekte tafels met parasols.

Terwijl ik passeer, ontmoet ik de muzikant van het tweemans feestorkest.

Vroeger is hij opgetreden in Scheveningen. Hij nodigt me uit voor deze 50 jarige bruiloft.

Via de microfoon licht hij de aanwezigen in over mij en mijn tocht.

Er volgen allerlei leuke reacties.

Ik feliciteer het bruidspaar en word onthaald op gebak, eten en wijn.

Voor ik weer verder ga, speel ik een vrolijk stuk muziek via de microfoon.

De muzikant begeleidt op het keyboard, maar raakt soms het spoor kwijt van mijn improvisatie.

De zangeres loopt rond als een vedette en valt op tussen alle keurig geklede bruiloftsgasten.

Ze is gevangen in een verpakking die te krap is voor haar weelderige vlees.

Bij het afscheid wuift ze naar me en blaast een kus in mijn richting.

Ik wandel verder richting Gaggio Montane

Nog enkele uren later rijden bruiloftsgasten langs. Ze zwaaien en toeteren.

De bergen rondom me lijken steeds hoger te worden.
 De randen tekenen zich af als coulissen, die achter elkaar staan.
 Dichtbij tonen ze al hun kleur. Verder weg worden ze vager en verlopen naar nevelig grijs .
 In Gaggio Montana klim ik naar boven en beland op een plateau, het kerkplein.
 Er staat een kerk met pastorie. De huishoudster bukt voorover uit het raam en roept, dat de pastoor pas om 19.00 u thuiskomt.
 Op een bank voor de kerk rust ik uit en wacht op de komst van de geestelijke.
 De pastoor, jong en vitaal, zegt dat hij me geen onderdak kan bieden.
 Met zijn auto rijdt hij me naar het volgende dorp Poretta Terme.
 In het stadje staat een Franciscaner klooster waar volgens de pastoor pelgrims kunnen slapen.
 In de hoofdstraat staan aan weerszijden rijen met verlichte kraampjes.
 Het is druk. Mensen schuifelen langs de kramen.
 Achter een kraam ontdek ik de toegangspoort van het klooster. Er hangt een zwaar kettingslot om.
 Een winkelier stuurt me naar een restaurant, waar de paters rond deze tijd eten.
 Er is geen pater in het restaurant te bekennen. Overal staan gedekte tafels. Slechts enkele zijn bezet.
 Het personeel zit aan een goed gevulde grote tafel.
 Een serveerster bedient op onvoorspelbare momenten en schrijdt gekunsteld sierlijk door het restaurant.
 Oma met grote donkere zonnebril en een bleek uitgemergeld gezicht doet het meeste werk..
 Ze schuifelt als een zombie tussen de tafeltjes en haalt de vuile vaat op.
 Ik eet in het restaurant. Het klooster aan de overkant is hermetisch gesloten. Niemand reageert op mijn bellen, terwijl er binnen wel licht schijnt.
 In het restaurant vraag ik de serveerster om de Franciscaner pater te bellen. Deze geeft haar opdracht om me een kamer in het restaurant te geven.
 Het hotel lijkt zijn oude glorie te zijn verloren en verkeert in staat van verval.
 Mijn slaapplek voelt vreemd, onwennig, anders dan wat ik gewoon ben.
 Buiten klinken geluiden van de braderie. Tot laat in de nacht knalt het gejuke van een zanger door de speakers.

Op de tv zie ik de gruwelen van een kaping in Rusland en de dood van talloze schoolkinderen. Waarom? De meeste mensen die ik onderweg tegen kom voelen goed. Hoort dit bij het fanatisme van jeugd? Het zich rechtstreeks verbinden met idealen en alle consequenties aanvaarden?

Kan iemand met dezelfde drive priester worden of terrorist; hulpverlener of mensendoder? Soms dringen op mijn luchtige pelgrimstocht flarden door van een verwarrende wereld met zoveel verschillende waarheden.

Enkele keren tijdens mijn tocht bekruipt me het gevoel dat alle goede dingen stoppen.

Na Poretta loop ik via de N632 door een prachtige kloof.
 Enkele passerende wielrenners stoppen voor een praatje. Ze hebben me de dag ervoor op het bruiloftsfeest horen spelen.
 Ik passeer een brug met een bord, waarop de grens tussen Emilia Romagna en Toscane staat aangegeven.
 Voor een grijs stenen huisje staat een man.
 Traag zwaait hij naar mij.
 Zijn gezicht is verstart, zonder uitdrukking.
 Zijn moeder vertelt me dat de handicap van haar zoon het gevolg is van zuurstoftekort tijdens een operatie.

Haar leed treft me en mengt zich met emoties, die ik vroeger bij mijn werk voelde.
 Het borrelt omhoog, knijpt mijn keel samen en maakt het spreken moeilijk.
 In Biagioni drink ik koffie in een klein winkeltje.
 Een man begint een praatje en informeert naar mijn slaappleaats voor de komende nacht.
 Hulpvaardig belt hij in het winkeltje naar de volgende brandweerkazerne.
 De kazerne ligt op een te grote afstand van mijn route.

*Deze tocht is een verhaal wat zich vanzelf vult met boeiende taferelen.
 De traagheid van het wandelen loopt synchroon met een sterke beleving.
 Zodra ik mijn tempo verhoog en uiteindelijk ga jakkeren wordt dit zwakker.
 Elke dag volgt een nieuw hoofdstuk. Het lijkt of alles vanzelf gebeurt, het overkomt me.
 Soms verdenk ik mezelf ervan, dat ik mijn reis wil verpakken in de illusie van losheid en
 spontaniteit, terwijl ik zelf ook zaken naar mijn hand zet.*

De kloof is bekleed met groene hellingen. Beneden me stroomt de rivier Rhin.
 Een spoorlijn kronkelt door het dal. De trein beneden me lijkt klein.
 Langzaam zie ik hem in miniatuur over de rails voortbewegen, totdat een massieve rotsmassa
 opdoemt.
 Hij kruipt een tunnel in en verdwijnt.

Soms blaast er een stevige wind door de vallei.
 Trucks rijden langs en toeteren voor onzichtbare tegenliggers.
 Bij enkele krappe bochten moeten ze eerst heen en weer steken, voor ze verder kunnen rijden.
 Bij Cireglio maakt de weg een lange steile afdaling.
 In het dorp is de kerk open, maar de pastoor is met vakantie.
 Naast de kerk ontdek ik enkele prima plekken om mijn tentje op te zetten.
 Zonder de pastoor durft niemand hiervoor toestemming hiervoor te geven.
 Hoewel de discussie me wonderlijk in de oren klinkt, kan ik het toch begrijpen.
 Het gezag lijkt alle bevoegdheden bij zich te houden en niet te delegeren.
 Wanneer de gezagdragers afwezig zijn lijkt er een impasse te ontstaan.
 Wanneer ik op eigen verantwoordelijkheid mijn tent wil opzetten biedt Franco Zuccherini
 aan, om naast de kerk in de tuin van zijn moeder te gaan staan.
 Daar staan enkele oude auto's, waaronder een Lancia sportwagen.
 Mama Zuccherini is een zacht goedig mensje wat na enkele hartinfarcten voorzichtig met haar
 lichaam en haar emoties omgaat.
 Haar zoon Franco regelt mijn maaltijd in het restaurant aan de overkant van de straat.
 Heerlijke krokante warme stengels, spaghetti, vlees en wijn.
 Op een tafel naast me staat een bord met verlokken rode tomaat en witte schijfjes
 Mozzarella.

's Nachts waait een stevige wind dwars op mijn tentje. De kerk staat in het felle licht van schijnwerpers. In mijn tentje wordt het daardoor niet donker.

Ook in de bar aan de overkant is er tot ver na middernacht lawaai.

's Ochtends al heel vroeg vertrekt een groep mensen, na eerst met veel kabaal espresso in de bar te hebben gedronken .

Ik neem afscheid van mevrouw Zuccherini, 83 jaar oud. Ze heeft altijd hard gewerkt en veel zorgen gekend.

Haar zachte ogen stralen onschuld, goedheid en kwetsbaarheid uit.

De ansichtkaart die ik later zal sturen moet naar haar zoon. Die is altijd zo goed geweest.

De weg naar Pistoia kronkelt omlaag naar een dal . Bij open stukken, waar bomen het zicht niet belemmeren, openen zich weidse uitzichten met een aaneenschakeling van golvende groene hellingen. Her en der zijn plukjes witte huizen met zachtroze daken.

Beneden in de vlakte zie ik enigszins nevelig de ronde contouren van de dom.

In het dal staan alle rivierbeddingen droog.

De dreigende regenwolken zijn verdreven; de lucht klaart op en de zon heeft vrij spel.

Het wordt erg warm.

In Pistoia schiet ik eerst een bar binnen.

Er zitten voornamelijk oudere mannen, die onmiddellijk reageren.

Men kijkt naar het verkeer, leest een krant en kletst met elkaar.

Soms loopt een discussie heftig op. Men praat met wijde gebaren . Het gesprek lijkt uit te zullen monden in een vechtpartij. De climax zakt dan weer weg; het gesprek verstomd even en ieder kijkt weer stil voor zich uit naar de gebeurtenissen dingen op straat.

De mannen rond het tafeltje geven bereidwillig informatie over hun stad en de brandweer.

Men herhaalt alles geduldig tot ik het voldoende heb begrepen.

Vandaag is het een rustige dag. Ik maak een praatje, snuffel in de streekbladen en zoek een mogelijkheid om te mailen.

In het centrum van Pistoia staat de dom. Onder het altaar is een crypte.

De plafonds zijn van hout, versierd met repeterende motieven.

Op de markt koop ik wat fruit en eten.

In de bibliotheek kan ik gratis mailen. Vooraf moet ik formulieren invullen.

De informatie wordt in de computer gestopt, waarna een pasje gemaakt wordt.

Na het bezichtigen van de stad stap ik naar de brandweerkazerne.

Ik krijg de kamer van de Vigili Ausiliari (hulpbrandwacht)

In de garage staan enkele oude brandweervoertuigen, zelfs een antieke Iveco amfibiewagen, lomp en onhandig.

De stad Pistoia ligt in een vlakte omringend door bergen .
 Het is een gebied met boom- en plantenkwekerijen. Ondanks de droge bodem groeien er allerlei tropische en subtropische planten.
 Het water wordt diep uit de grond omhoog gepompt.
 's Winters lopen bij overstromingen regelmatig lager gelegen gebieden onder water.
 Daarom beschikt de brandweer over enkele boten.
 De droge rivierbedingen van vandaag zijn nauwelijks hiermee te rijmen.
 De foto's aan de wand tonen uitgebreide reddingsacties door de brandweer bij enkele grote overstromingen.
 De beschermheilige van Pistoia is de Heilige Jacobus.
 Om contact te krijgen met de avondploeg maak ik ook hier bij het wisselen van de wacht eerst kennis met de commandant.
 Mijn Italiaans is gevorderd tijdens de tocht. Na deze kennismaking is het gezellig.
 Ook maak ik een praatje met de kokkin.
 Zij maakt speciaal voor mij een bord met tomaat en mozzarella .
 Ook zij kent de ongeschreven spelregels.
 Voor de commandant maakt ze eenzelfde bord klaar.
 Ik voel me opgenomen in de ploeg. Bij het invallen van de schemering luieren we op het terras boven de garage en kletsen gezellig et elkaar. Vlakbij is mijn slaapkamer. Mijn was hangt te drogen over de balustrade van het terras.
 Boven ons hangt een mooie sterrenhemel, terwijl voor mij talloze lichtjes van Pistoia flonkeren .
 Deze nacht gaat drie keer het alarm over.
 Op mijn slaapzaaltje floept een rood licht aan gevolgd door een korte sirenestoot met een mededeling over de melding; een bosbrand, een verkeersongeval enz.
 Beneden schuiven de garagedeuren open. Motoren starten en de wagens gaan met zwaailicht en sirene op weg naar de onheilsplek.
 Een melding wordt weer ingetrokken. Bij een volgende melding keren de wagens binnen vijf minuten weer terug.

HOOFDSTUK 7 VAN PISTOIA NAAR VITERBO

REGIO TOSCANE

Route:

8/9 Bonelle > Pte Stella > Cantagrillo > Casalguidi > S.Baronto > Porciano > Fornetto > Tigliano > Vinci > Sovigliana > Empoli (slapen brandweer) >
 9/9 Pozzale > Casenuovo > Case Nuove > Montespertoli > Aliano > Lucardo > Marcialla > Tavarnelle Val di Pesa (slapen parochiehuis)>
 10/9 Barberino Val d'Elsa > S. Martino > Poggibonsi > Staggia > Monterrigioni > Siena > Taverne d'Arbia (slapen parochiehuis)>
 11/9 Vescona > Fontanelle > Pievina > Asciano (slapen clubgebouw) >
 12/9 Trequanda > Montepulciano (slapen brandweer) >
 13/9 Chianciano > Chianciano Terme > Sarteano (slapen parochiehuis)>
 14/9 Cetona > Le Piazze > S. Casciano Dei Bagni > Celle Sul Rigo > Ponte de Rigo (slapen refugio container) >

REGIO: LAZIO

15/9 Torricella > Centeno > Ponte Gregoriano > Acquapendente > Ponte San Biagio > San Lorenzo Nuovo > Casa San Biagio > Bolsena (slapen nonnenklooster)>
 16/9 Sant'Antonio > Coste > Poggetto > Montefiascone > Bagnaccio > Viterbo (slapen brandweer) >

's Ochtends vertrek ik en loop langs het drukke ochtendverkeer Pistoia uit.

In het dorpje Casenuove passeer ik een wit huis. Aan de gevel hangen allerlei tegels van de Camino Frances, de pelgrimsweg naar Compostela.

Ik bel aan. Door het glas van de deur zie ik hinkend een man aankomen.

Umberto opent de deur. Hij is van beroep berggids en wandelt buiten het seizoen langs pelgrimroutes.

Hij heeft ettelijke Compostelana's .

Hij toont een videofilm met opnamen van de Italiaanse televisie.

Het zijn prachtige beelden gemaakt van de tocht van Umberto naar Santiago.

Umberto wil een museum maken met materiaal van zijn reizen.

Pas geleden is hij verongelukt, toen hij tijdens een tocht op zijn racefiets geschept werd door een auto.

Het bezoek bij Umberto, de berggids, vind ik saai.

Het idee dat ik ook alleen maar vervuld ben van mezelf en mijn tochten staat me tegen.

Ik krijg het benauwd door de spiegel die hij me ongewild voorhoudt

Umberto is zelf een museumstuk geworden. Hij lijkt afhankelijk te zijn van de bewondering.

Voor anderen toont hij geen ruimte, geen belangstelling.

Zijn huis is binnen en buiten gevuld met relikwieën van vorige reizen. Hij inspireert niet, maar verzamelt.

Wil ieder me tijdig waarschuwen?

Hier in Toscane rijden de eerste Nederlandse toeristen in hun auto's langs.

Toscane is een golvend landschap met strakke verticale cipressen, mooie vergezichten en alom voorzien van agriturismo.

Wanneer ik de weg vraag beveelt men ook hier weer de wegen met schaduw aan.

Om het dal uit te komen, moet ik eerst omhoog klauteren.

Boven aangekomen kijk ik terug over de uitgestrekte vlakte van Pistoia. Aan de andere kant doemt beneden me een nieuwe vlakte op.

Het is overdag behoorlijk warm.

Ik loop door mooie natuurgebieden.

Steevast wordt ik in een straal van vijf km. rond steden belaagd door de stank en drukte van het verkeer. De vette geur en de blauwe walm van tweetakt motoren vormen een extra traktatie.

Lopen is dan geen pretje.

Vandaag loop ik een lang stuk. Mijn plan was om te stoppen in het plaatsje Vinci; de geboorteplaats van Leonardo da Vinci.

Het dorp lijkt een toeristentrekker. Het trekt me niet, hoewel er enkele mooie dingen te zien zijn.

Voor het wisselen van de wacht bereik ik de kazerne van Empoli.

Hoe de toestemming voor het slapen geregeld wordt is mij niet helemaal duidelijk.

Hogerhand is een geheimzinnig fenomeen. Wanneer de relatie tussen de commandanten onderling goed is, dan kan de baas van de dagploeg al besluiten nemen. Vaak is de stem van de nachtcommandant doorslaggevend.

In het kantoor van de commandant hoor ik een heftige woordenwisseling.

De commandanten van de dag- en van de nachtploeg praten erg luid. Ik vrees dat er iets mis is, maar het resultaat verbaast me.

Stralend komt de commandant van de nachtploeg naar buiten, begroet me en zegt dat ik welkom ben .

Het ergert hem dat hij officieel toestemming moet vragen.

Een jonge brandwacht krijgt opdracht om mijn spullen naar de slaapzaal te brengen.

Hij tilt nonchalant stoer mijn rugzak aan een arm mee.

Het kost hem moeite. Hij probeert dit te camoufleren.

Na het douchen ga ik eten met de ploeg die op halve sterkte is.

De andere helft van de manschappen is uitgerukt.

Men vertelt me, dat er per jaar ongeveer 1500 maal alarm is.

De brandwachten schransen aardig wat voedsel in een snel tempo weg. Ik lig ver achter bij hen.

Het smaakt prima . Ik vraag wat ik nu voor lekkers eet.

Het gerecht wat ik royaal heb opgeschept blijkt pens te zijn.

Nu ik weet wat het is, smaakt het anders. De rest werk ik met enige moeite naar binnen.

De kazerne ligt langs de tangenziale van Empoli , een stuk westelijk van mijn geplande route.

Langs deze autoweg mag ik niet lopen.

Er volgt een discussie in de kazerne over de ideale route. Enkelen kennen een kortere route, maar een brandweerman, die in een dorp woont op mijn geplande route, vindt de route door zijn dorp veel mooier is. Deze route stond ook op mijn kaart.

Hij zet me af op het startpunt van de route.

Via Internet ontvang ik bericht dat Sem, mijn kleinzoon, ziek is. Ik probeer te bellen, maar dat lukt niet. Toestellen zijn stuk of werken niet. In elk dorpje probeer ik het opnieuw.

Wandelen door Toscane is een aaneenschakeling van klimmen en dalen met telkens mooie vergezichten.

Boven op de heuvels pronkt een boerderij, een landhuis, een kasteel of een kerkje. Het landschap wordt opgevrolijkt met toefjes cederbomen.

In de verte vervaagt alles tot een grijze nevel onder de bleekblauwe lucht.
 Het is zoals bijna op elke dag weer heet.
 Wanneer ik Emilia Romagna verlaat en in Toscane beland, verandert de onbevangenheid naar vreemdelingen. In Toscane wordt elke vreemdeling toerist.
 Hier loop ik in een streek die ik al ken van de plaatjes in reisfolders en advertenties.
 De eenvoudige dorpskroeg is hier verbouwd tot een moderne salon.
 Nederlandse toeristen luieren voor hun witte caravan in het najaarszonnetje.
 Ik vermoed dat ik deze avond niet gemakkelijk een plekje voor mijn slaapmatje zal vinden.
 In het plaatsje Tavernelle Val Di Pesa staat boven op een plateau de kerk van de Heilige Petrus en de Heilige Lucia.
 De pastoor brengt me direct naar een eenvoudig oud parochiegebouwtje naast de kerk.
 In een kamertje tussen opgeslagen spullen is nog ruimte voor mijn slaapzak.
 Tokkelende gitaarmuziek klinkt uit een zaaltje naast mijn slaapvertrek.
 Even later hoor ik de gitaren het zangkoor in de kerk begeleiden.
 In het dorp zoek ik een eetgelegenheid.
 Een binnenplaatsje is omgetoverd tot restaurant.
 De obers gedragen zich hoffelijk en de toeristen spelen mee in de chique vertoning.
 Duitse toeristen worstelen met de Italiaanse culinaire geheimtaal op de menukaart.
 Het bord met liflafjes smaakt prima. Voor het lopen biedt het echter te weinig brandstof.

De menukaart belooft veel. Het is van alles een beetje en bij elkaar voor een flink bedrag. Hier voel ik me plots alleen tussen de toeristen die op chique gaan. Stijfjes en onwennig. Wat een tegenstelling met de Pompieri. Daar wordt stevig en gezellig geschranst.

Het plein voor de kerk bestaat uit een vlak stuk ingeklonken grijze grond.
 Op de groene banken zitten enkele oudjes. In de avondkoelte houden ze elkaar gezelschap.
 Onder het schijnsel van de lantaarns wisselen ze nieuwtjes uit. Het geluid van hun stemmen klinkt ver door.
 Een slechthorende oude vrouw vraagt na elke zin wat er gezegd is. De zinnen worden voor haar herhaald. Elk woord wordt langzaam en duidelijk in haar oor geschreeuwd.
 De schijnwerpers voor de kerk lichten het balletje trappen van enkele kinderen bij.
 Ik vind in het dorp een telefoon die wel werkt.
 Mijn kleinzootje knapt weer op. Hij gaat een dag per week naar een dagopvang, maar moet erg wennen.
 Over twee weken loopt mijn afgesproken zwerfperiode ten einde, deelt mijn vrouw mee.
 De volgende dag wandel ik een zeer lange afstand.
 Na Tavernella neem ik de verkeerde route. De omweg valt erg mee. De weg loopt door een golvend open landschap. Daarna is het gebied begroeid met bomen en bossen.
 Wanneer de bossen verdwijnen, volgen er schrale akkergronden.
 Sommige vlakke akkers zijn al geploegd. Nu zijn het velden met grove brokken okerbruine aarde.
 Op het land wordt hier hard gewerkt. Alles ziet er keurig onderhouden uit.
 Bij een Coop-winkel in de plaats Poggibonsi sla ik voedsel in.
 Tomaat met mozzarella, druiven, perziken, melk en wijn staan op mijn menukaart.
 Mijn middagmaal eet ik in een schaduwrijk park op. Om me heen spelen kinderen, die geen last lijken te hebben van de hitte. Mijn maaltijd smaakt heerlijk.
 Ik ga ongemerkt sneller lopen en leg langere afstanden af.
 Misschien is dit ook het gevolg van de warmte.
 De indrukken lijken te vervlakken.

Voor Siena is de druk op de smalle verkeersweg.
 Ik balanceer op de witte streep langs de rand van de weg.
 Even voor de stadspoorten van Siena loop ik langs de brandweerkazerne.
 De dagploeg luiert op het balkon.
 Bij de voorbereiding van mijn tocht las ik in een verslag dat er slaapplekken waren bij de Franciscaner paters.
 In het Franciscaner klooster wacht een priester.
 Vrij zakelijk vraagt een Don Caro € 30 voor een nacht.
 Op mijn verbaasde blik reageert hij met: "In Siena is nu eenmaal alles duur".
 "Tot Ziens, Don Caro ! "Ik dwaal door Siena op zoek naar de slaapzaal van de Caritas.
 In de straten van Siena is het druk. Rijen toeristen zeulen door de oude binnenstad.
 In de kerk tegenover de Dom woon ik een avondmis bij.
 Vooraande in de kerk zitten oude vrouwen. Ik zie van achter hen alleen een rij grijze knotjes en hoor hun stemmen luid bidden.
 Zachtjes loop ik naar de voorste rij en vraag aan de meest rechtse knot waar de pastoor is.
 Op aanraden van haar loop ik de trappen op naar het altaar en klop op de deur van de sacristie.
 Er is niemand binnen.
 Wanneer ik terug ben bij de voorste rij om verslag uit te brengen, verstomt het bidden.
 Ik voel me hier in Siena in een fuik vastlopen.
 Het wordt donker en steeds later.
 Het gebouwtje van de Caritas is verlaten.
 Ik loop naar het busstation in het centrum om met behulp van de stadsbus te kunnen vluchten.
 Ik verwacht om na ongeveer 6 km buiten Siena in een andere menselijke klimaatzone te belanden.
 Mensen in de bus helpen me om in Taverne d'Arbie op de juiste plek terecht te komen.
 Naast de kerk ontmoet ik een eenvoudige goedge pastoor, die vraagt wat ik zoek.
 Wel maakt hij eerst een kopie van mijn paspoort. Daar wordt tijdens mijn tocht vaker naar gevraagd .
 Het lijkt of men na terroristische dreigingen voorzichtiger is met buitenlanders.
 Ik kan in het parochiezaaltje terecht.
 De priester wil voor eten zorgen. Ik wil geen misbruik maken van zijn gastvrijheid.
 Toch komt even later zijn huishoudster met een belegd stokbrood binnen.
 De huishoudster wil meer weten over mijn tocht. Later hoor ik haar buiten vertellen over de pelgrim.

De hulp van de pastoor en zijn huishoudster betekenen voor mij een verademing. Ik voel me opgelucht en hier in de binnenkant van Italië weer opgenomen.
 Het voelt verrassend hoe de situatie waar ik in Siena was beland kan omslaan.

Ik voelde me vanavond in Siena een wankel koorddanser.
 Toeristensteden probeer ik te mijden. Ik voel me er niet thuis.
 Toch heb ik het gevoel dat ik ook zelf weer moet terugschakelen.
 Ik hoopte bij de Franciscanen op de gastvrijheid zoals ik die eerder bij de Capucijner monniken in Vignola heb genoten.
 De verwachting legt de rekening bij de ander en maakt me daardoor afhankelijk en onvrij.
 De afgelopen dagen ben ik gaan versnellen. Het voelt alsof ik daardoor voorbij ga aan boeiende details.
 Ligt het aan mij of aan de omgeving, aan de mensen?
 Na Taverne d'Arbia beland ik in een uitgestrekt golvend woestijnachtig landschap.
 Totale stilte met aan de wolkeloze hemel een felle zon .
 Het is apart, mooi en imposant.

Omgeploegde akkers met massieve grove kluiten grond, zover ik kijken kan.
 Mijn pad slingert als een lint door het heuvelachtige gebied.
 Een Nederlander op de fiets op de terugweg van Rome stopt en maakt een praatje.
 Drie vrouwen uit Tsjechië op de mountainbike. Helena spreekt goed Engels. Ze heeft contacten met de Universiteit in Tilburg. Ze geeft me haar telefoonnummer in Praag.
 Zij blijft hangen in mijn gevoel.
 In de hitte klim ik omhoog naar een gehucht waar ik hoop een espresso te kunnen drinken..
 Helaas, er is geen bar. Tegen een muurtje in de schaduw ga ik eten.
 In het felle licht en de hitte verbeken alle kleuren.
 Ook vier trekkers uit Noorwegen op de fiets sjokken het spierwitte stoffige pad omhoog op zoek naar eten en een verfrissing. Ik stuur ze door naar een huis achter me voor wat drinkwater.
 Ze hebben nog niets gegeten. Onderweg hebben ze van een boom figa's geplukt.
 Ze demonstreren hoe ik de rotte kern kan eten. Het proeft lekker. Ik heb ze al eerder gegeten bij de brandweer.
 Vandaag voel ik me weer rustig en gemakkelijk. Vandaag loop ik maar ongeveer 20 km.
 Een dag eerder heb ik zeker 50 km afgelegd. Op een dergelijk lange afstand is de koers alleen vooruit lopen. Alle boeiende details ontgaan me. Het was gisteren een noodzakelijke maar ook domme manier van lopen.
 Ik kom vandaag geen dorpjes tegen. De streek doet denken aan een woestijngebied.
 Huizen en boerderijen staan eenzaam , of soms in een kluitje in het kale landschap..
 Alles wat ik aan eetbare spullen bij me heb verorber ik en spoel ik na met rode wijn.
 Daarna doeziel ik even heerlijk weg, tegen het muurtje naast een kaal wit pad van rotsgruis, als een zwerfhond.
 Tot nu toe heb ik geen andere wandelende pelgrim ontmoet.
 Rome is nu nog ongeveer 250 km . Dat moet gemakkelijk lukken.

Het centrum van het oude stadje Asciano ligt boven op een heuvel.
 In de hoofdstraat binnen de oude stadsmuren zijn winkeltjes en boetiekjes.
 In de schaduw voor een bar zit een groepje gepensioneerde mannen.
 We kletsen gezellig.
 Met elkaar bedenken we een mooie wandelroute naar Rome .
 Een man kent de Via Francigena.
 Hij adviseert me om langs deze weg naar Rome te lopen.
 Bij het VVV heeft men mooie plattegronden. Zij adviseren mijn om de uitgestippelde route (Fietsroute van Benjaminse) te lopen. Volgens hen is die rustiger.
 Op deze zaterdagmiddag voltrekt zich in de Dom een huwelijksluiting en een doopviering.
 Een vooraanstaande Zwitserse familie heeft voor deze plechtigheid de Toscaanse entourage uitgekozen .
 Het Ave Maria wordt mooi en gedragen gezongen. Het past bij de sfeer in deze eeuwenoude kerk.
 Mijn kleding en ook de rugzak vallen hier uit de toon.
 De pastoor wordt na de mis uitbundig bedankt en krijgt talloze complimenten.
 Volgens de familie heeft hij de ceremonie prachtig gedaan.
 De pastoor, Don Alessandro , is bezweet ; zijn gezicht is rood aangelopen.
 Wanneer hij de kerk verlaat, strik ik hem. De kosteres, een non, heeft me tevoren ingespraakt.
 In zijn kantoor zijgt hij puffend op zijn stoel.
 Uit een houder zoekt hij een mooie stempel en zet een fraaie afdruk in mijn pelgrimspas.
 Wanneer ik hem vraag, of hij weet waar ik kan slapen, bukt hij zich eerst voorover en steunt peinzend met zijn hoofd op zijn handen.
 Hij moet, naar hij zegt, eerst diep nadenken over mijn vraag.
 Ik probeer niet voor mijn beurt te praten.
 Immers de oplossing ken ik al.
 De slaapplek is al eerder verkapt door een gepensioneerde uit Mijn Raad Der Wijzen voor de bar in het dorp.
 Don Alessandro pakt de telefoon.
 Een uur later brengt hij me naar een vrij nieuw gebouw opzij van de kerk. Ik kan er kiezen in welke ruimte ik zal slapen.
 Bij het afscheid vraagt Don Alessandro of ik in Rome voor hem wil bidden.
 Aan de rand van de Asciano, buiten de stadspoort, heb ik al eerder eten gekocht bij de Coop.
 Na de maaltijd was ik mijn kleding.
 Daarna maak ik een zitje achter op de binnenplaats.

Terwijl het donker wordt zit ik er met een heerlijk voldaan gevoel.
 De klanken van mijn harmonica vloeien samen met mijn ontspannen gelukkige stemming. .
 Aan mijn linkerkant valt het licht van schijnwerpers op de oude Romaanse kerk.

De geschulpte pannen op het dak krijgen hierdoor een extra reliëf .

De achtkantige centrale koepel toont in het licht zijn speciale vorm. De toren rijst omhoog naar de donkere hemel en pronkt fier met zijn grootsheid.

Voor me kijk ik tegen de achterkant van huizen .

Tussen de streepjes van de vensterluiken zie ik een man. Hij zit in zijn hemd met breeduit aan tafel. De bretels houden zijn welvarend lijf bij elkaar.

Ma drentelt in haar werkschort van de keuken naar de tafel en zet alle gerechten voor hem neer.

Ik hoor van verschillende richtingen geluid van stemmen en het geblaf van honden.

De trouwe sterren boven me blijven me ook hier vergezellen.

Ik voel me heerlijk.

Zondag loop ik richting Montepulciano.

Eindeloze slingerende wegen lussen omhoog en omlaag.

Het landschap krijgt weer een groene kleur.

Het huis in Toscane, de droom van velen, staat eenzaam te pronken.

Ernaast staat het decoratieve toefje cipressen.

Er heerst volkomen stilte.

Een tractor op stalen rupskettingen doorbreekt dit. De machine manoeuvreert knarsend tussen de olijfbomen door. Het geluid klinkt ver.

Montepulciano, boven op een heuvel, is van veraf al zichtbaar.

Ik moet veel laveren, omhoog , omlaag, zijwaarts voor ik de stadspoort bereik.

Als een automaat, moe en wat apathisch sjok ik naar de Brandweer.

Boven op de heuvel is de stad gebouwd. De kazerne ligt verscholen achter het stadje tegen de heuvel aan.

Om er te komen moet ik de weg om de heuvel volgen.

Bij de brandweer hangt een kwajongenssfeer.

Men vindt mijn verhaal leuk. Men is gastvrij en hartelijk.

Enthousiast vertelt men dat de toestemming er is, zodat ik kan blijven slapen.

We eten de restanten van de pranzo (het middageten) op.

Biefstuk van de barbecue, paprika en courgette met knoflook, Napolitaanse sla en Chianti wijn.

Onvoorstelbaar, want als dit allemaal over is, dan is heeft men 's middags flink geschanst.

Voor de nachtploeg heeft een brandwacht uit Napels een mooie paella schotel gemaakt.

Iedereen loopt grinnikend rond. Men heeft onder de rijst een grote plastic ballon verstopt.

Aan de wand hangen foto's van het door aardbevingen getroffen gebied rond Assissie.

Veel korpsen hebben er hulp geboden.

's Ochtends vroeg starten naast me bij het busstation de eerste dieselmotoren van de bussen.

Wanneer ik opsta, zitten de eerste brandweerlieden al aan de koffie.

De afgelopen nacht moest men een keer uitrukken.

Er was een slang een huis binnengekropen. Met een brandblusser heeft men het dier afgekoeld. Toen het beest verstijfd was, kon men hem vangen.

De slang was niet giftig, maar veroorzaakte grote paniek.

De nachtploeg is rustiger, mede dankzij een commandant met meer gezag.

Ik krijg koffie en een abrikozenkoek.

Een brandweerman vertelt, dat hij enkele jaren geleden de Camino Frances gelopen.

Na een hartelijk afscheid klim ik omhoog, naar het oude centrum van Montepulciano.

Buiten de hoge stadswallen kruipen auto's achter elkaar langs de ronde buitenrand van de rots omlaag. Het stadje ontwaakt.

Mijn papiertjes met de routekaartjes raken op. Het eind van mijn tocht komt in zicht.

Mijn gevoel over het eind van mijn tocht is gemengd.

Deze periode voelt zo vrij en levert me onverwachte prachtige momenten.

Hoe zal thuis mijn kleinzoon van nu ruim 6 maanden reageren?

Ik verlang ernaar om hem weer te zien en vast te houden.

Tijdens het lopen heb ik het gevoel alsof ik een vitaminestoot krijg. Lopen zelf is iets wat bijna automatisch gaat.

Een Duitse bus met het slimme opschrift: "Ferien mit Kultur," rijdt langs.

Ik wandel nu door het plaatsje met Thermaalbaden.

Chianciano Terme is een mooi oud stadje hoog op een heuvel. Na het stadje loop ik richting Sarteano.

Ik loop verkeerd en moet weer terug naar Chianciano.

Op de weg terug zie ik de huisjes van Chianciano tegen de heuvel als kleurige blokjes aan elkaar geplakt.

Uiteindelijk oriënteer ik me op mijn kompas.

Over een veldweg hangt een ketting. Ik stap eroverheen.

Achter het raam van een boerderij staat een man met verrekijker. Hij waarschuwt me luidkeels voor het gevaar van de hond. Het beest springt blaffend om me heen. Ik loop verder en er gebeurt niets.

Beneden in de boerderij woont een Roemeens gezin. De man is buschauffeur.

Hij lijkt zich wat te generen voor het geblaf van de boer en nodigt me uit.

Hij brengt me koffie en zegt dat ik van zijn vrouw moet wachten.

Ondertussen maak ik muziek met de kinderen terwijl de hond nerveus alles van een afstandje bekijkt. Dan komt de vrouw en geeft me nog een pakje met belegd stokbrood mee.

Donkere dreigende wolken hangen in de lucht en voor het eerst begint het te regenen.

Moe van het vele klimmen zoek ik een plekje in een weiland voor een middagdutje.

Bij Sarteano loop ik eerst door de bebouwing buiten oude de stadsmuren. Daarna kom via een poort in het oude ommuurde gedeelte van de stad.

Er zijn meerdere kerken.

De grote kerk van de heilige Franciscus wordt gerestaureerd. Ik klop aan bij de pastorie van de Heiligen Lorenzo en Apollinare.

De pastoor weet geen oplossing, maar verwijst me naar een gebouwtje speciaal voor pelgrims 20 km verder langs de Via Francigena.

Nadat ik hem duidelijk maak, dat ik daar pas laat in de avond zal zijn, gaat hij telefoneren.

Een jonge priester loopt daarna met me mee door de smalle mooie steegjes van het stadje en brengt me in een leegstaand stoffig parochiegebouwtje naast de Franciscuskerk.

Het gebouw is al lange tijd niet meer gebruikt.

Alles is bedekt met een dikke laag stof. Ik zoek het minst ongezonde vertrek en zet alle ramen open.

Via het raam kan ik een groot deel van het dorpsgebeuren volgen.

's Avonds is het plein verlicht. Via het raam aan de andere kant kijk ik op een binnenplaats. Op de achterbalkons van grote hoge huizen hangt wasgoed.

Alles, kerk, woonhuizen, parochiegebouw is rond de binnenplaats met elkaar verbonden, alsof het een gebouw is.

Deze verschillende gebouwen stammen uit verschillende tijdzones.

Laat op de avond wordt de laatste was van de balkons binnengehaald.

Mijn wasje hangt wat amateuristisch te drogen over de stangen van het klimrek op de binnenplaats.

Ik haal mijn nog natte kleren er af.

De volgende dag zal ik het achter op mijn rugzak vastmaken, zodat de Toscaanse warmte alles droogt.

Op het plein aan de voorkant klinkt lawaai tot laat in de nacht. Op enkele banken aan de overkant van het plein rusten en praten oudere mensen. Beneden me klinkt het schreeuwen van jongeren buiten, voor een bar.

Ze dagen elkaar uit met Engelse kreten.

Een jongen probeert op zijn mountainbike weg te rijden. Hij tolt als een dronken man en valt naast zijn fiets op het wegdek. Een meisje buigt zich over hem, maar loopt daarna weer schouderophalend naar de groep. Even later komt de jongen overeind en fietst in een redelijk rechte koers huiswaarts.

's Ochtends vroeg begint buiten de drukte. Driewielige auto's met een laadbakje rijden knetterend langs. Jongeren wachten bij de bushalte.

In een lichte ochtendnevel verschijnt een straatveger. Hij veegt de rommel bij elkaar en deponeert het in het bakje van zijn driewieler.

Na het dorpje Piazze maken de akkers en velden met wijnranken plaats voor bossen.

Bij Casciano di Bagni rust ik uit op een dikke stenen muur. Aan de andere kant van de muur gaapt een afgrond. Ik kan vanaf dit punt ver uitkijken over de omgeving.

Een eenzame tractor zwoegt zich omhoog tussen de struiken. Erachter hangt een stofwolk van opstuivende droge aarde.

Een ploegje Amerikaanse wielrenners rust uit, terwijl hun Italiaanse begeleider nog enkele onderdelen van hun snelle fietsen af stelt.

Men vraagt naar mijn tocht. O we just have great hiking possibilities in America.

Daarna klikt men de schoenen weer vast aan de trappers en vertrekt ieder.

Na de eerste bocht zijn ze uit zicht. Het begeleidingsbusje volgt hen.

Ik kan me deze tocht in Amerika niet voorstellen.

Even verder ontmoet ik een ouder Italiaans echtpaar uit Rome. Ze zoeken bramen in de wegberm.

Ze hebben een tweede woning in Cetona. We praten gezellig met elkaar en beloven contact met elkaar te houden.

De man is gepensioneerd ingenieur van een elektriciteitsmaatschappij.

Hij mist zijn werk. Hij vult zijn tijd nu met klusjes in hun Toscaanse huis.

Ik vind hen aardig.

Na San Casciano wandel ik door het inmiddels vertrouwd geworden Toscaanse landschap.

De heuvels zijn egaal grijs tot vaal vanille van kleur. In de plooien groeit verschoten bleekgroen gewas.

De wolken spelen met het licht van de zon. Door de gevarieerde bodemstructuur ontstaan er verrassende effecten in het doodse landschap.

De wind heeft hier ruimte en kan langs de heuvels een aanloop nemen. Soms waait het stevig.

Na een stevige klim naar het hooggelegen Etruskische dorpje Celle s. Rigo rust ik uit bij het bankje met de gepensioneerden.

Volgens hen moet ik weer terug naar beneden. Daar loopt de Via Cassia; de historische pelgrimsweg naar Rome.

Inmiddels is deze Via Cassia, veranderd in een moderne geasfalteerde snelweg.

Ik vind het te laat om terug te gaan en besluit verder omhoog te lopen naar deze voormalige Etruskische vestingplaats.

Ik weet van mijn inlichtingendienst bij de bank, dat er in Celle s. Rigo twee priesters zijn; een blanke en een zwarte afkomstig uit de Belgische Congo.

Door de smalle straatjes met stenen bogen, loop ik naar de pastorie.

Ik bel aan. Boven ergens uit een raam klinkt een vrouwenstem:

“De priesters zijn niet thuis “.

In de kerk hoor ik weer het bekende geprevel van biddende vrouwen.

Ook de stem uit het raam schuifelt de kerk binnen.

Het is een oud krom vrouwtje.

Ze smiespelt met de vrouwen van de voorste rij en loopt daarna de sacristie binnen.

De pikzwarte Kongolese priester, in lange zwarte pij met witte sportschoenen, komt uit de sacristie.

Hij zorgt voor een stempel in mijn pelgrimspas en zegt dat ik 10 km. verder moet naar Ponte de Rigo. Ik leg hem uit, dat me dit niet lukt.

Het is al laat en ik ben moe na deze zware dag .

In de sacristie ga ik op een stoel zitten en wacht af. Dan verschijnt na een poos de pastoor.

Hij heeft vervoer geregeld.

Viviane en Virginia stoppen naast de sacristie in een Mercedes-jeep. De grijze bak is in de smalle straatjes een forse verschijning.

De jeep zit onder een dikke laag stof.

Beide jonge vrouwen stralen een frisse vitaliteit uit. Enthousiast lachend kletsen ze met mij en met elkaar.

Viviane met haar strakke spijkerrokje kruipt achterin en gaat op een wielkast zitten.

Haar schone kleding zit al gauw onder het stof.

Virginia zit achter het stuur en verontschuldigt zich voor de smerige jeep.

Een flinke bui en hij ziet er weer stralend uit.

De jeep kruipt omlaag door de smalle oude steegjes.

De jeep is soms te brutaal voor dit vestingplaatsje en moet grommend inhouden voor de korte scherpe bochten.

Enthousiast vertelt Virginia over de geschiedenis van het oorspronkelijk Etruskische dorp en over hun leven op de haciënda. Ze fokken wedstrijdpaarden..

Eerst rijden we naar de boerderij boven op een heuvel , om Viviane af te zetten.

Virginia wijst naar het plekje van hun boerderij hoog boven op de heuvel. We slaan een zandpad in en crossen door een rivierbedding. Daarna klimmem we steil omhoog.

Af en toe kijk ik meewarig achterom naar Viviane. Op haar harde zetel heeft ze het zwaar te verduren.

Tussen de uitgestrekte heuvels lopen de paarden vrij rond. Twee honden komen tussen de paarden vandaan en rennen opgewonden en blij naar de jeep.

Een hond is gefascineerd door de ventilator en springt voor de auto heen en weer.

De andere langharige zware hond rent naast de jeep mee naar boven. Zijn vacht benadrukt zijn krachtsexplosie. Als een gestreept gestroomlijnd projectiel snelt hij over het pad.

Een slimme hond heeft de kortste weg dwars door het land naar de top gekozen en wacht boven op ons.

Virginia brengt me hierna naar Ponte de Rigo waar twee containers staan met elk vier stapelbedden, voorzien van alle comfort. Ze staan verscholen achter een lelijk betonnen pakhuis. Het is een kerkje op een eenzame plek in het landschap. De containers zijn geplaatst in het Heilig Jaar. Alles ziet er nieuw en weinig gebruikt uit. Volgens het gasten boek ben ik de eerste Nederlander die hier slaapt. Wel lijkt dit een knooppunt voor de pelgrimage naar Rome te zijn. Voor het eerst voel ik me hier niet meer de enige pelgrim. Toch lijken hier sporadisch pelgrims te komen. 's Nachts word ik enkele malen wakker van het gedonder van onweer. Felle lichtschichten verlichten de heuvels rondom. Vanwege de hevige buien moet ik de ramen sluiten. Met harde klappen leeft het noodweer zich uit. Mijn onderkomen is nu een veilige blikken trommel, die de aanvallen van de zware slagregens prima doorstaat. Bij het opkomen van het ochtendlicht heerst er een volkomen stilte. Onbeweeglijk staan de gewassen op de velden. De lucht ziet er vreemd en dreigend uit. Ik hang mijn rugzak om en trek mijn beschermende poncho erover heen. Ik loop langs de Via Cassia. Achter de heuvels schieten overal grillige lichtflitsen door de donkere lucht. De flitsen blijven onophoudelijk komen. Na een poos stop ik met het tellen van de seconden tussen flits en donderslag. Enkele mannen lopen met emmers langs de weg om slijmerige slakken te verzamelen voor een maal. Ik loop een zwarte muur vol regen tegemoet.

Voor Acquapendente passeer ik de oude brug over de Fiume Flavia. Bij de brug staat een bord met het opschrift: "Via Francigena." Er staat bij vermeld, dat hier vroeger veel pelgrims tijdens hoog water verdronken. Daarom is voor pelgrims deze brug aangelegd. In Acquapendente wijzen Francigena-borden me de weg door het centrum van de stad. De lucht blijft betrokken en soms valt er wat regen.

Plots klaart het op en ziet alles weer fris en helder.

Het blad van de maïsplanten is hier nog groen. Wonderlijk, in de Povlakte, veel noordelijker, was de maïs al vol en rijp.

In Acquapendente zie ik de eerste aanwijzingen van gevolgen van het noodweer. Beken zijn bruin van de vette grond die ze meevoeren. In keerstromen is de vette modder stroom door het aanlengen met water een ronddraaiende chocoladebruine brei geworden..

Wegen langs de velden zijn bedekt met bruine modder.

In het centrum van San Lorenzo staan voertuigen van hulpdiensten.

Een brandweerploeg uit Viterbo overlegt hoe ze het onder water gelopen gemeentehuis kunnen droogpompen. Het hele gebied heeft te kampen met de wateroverlast.

Mijn middagmaal bestaat uit pizza en wijn.

Na San Lorenzo volgt een lange afdaling naar het meer van Bolzena.

Onderweg zie ik overal enorme schade.

Stukken grond zijn omlaag gespoeld. De aarde tussen de maïs op de akkers is meegevoerd naar de greppels, die verstopt zijn geraakt door takken en omgevallen bomen.

Hijskranen en bulldozers proberen de sloten vrij te maken.

Een boer kijkt verslagen naar zijn land.

Net voor het oogsten overkomt hem deze ramp.

Ik durf geen foto nemen van de man met zijn ellende. Hoe kunnen journalisten dat?

Het meer van Bolzena heeft een mooie groene kleur. Tot 30 meter uit de oever is het water nu modderbruin.

Enkele campings zijn onder water gelopen.

Op een camping praat ik met een Zwitsers echtpaar. Beiden zijn lichamelijk gehandicapt.

Ze rijden in een rolstoel.

Hun camper, een Volkswagenbusje, is aangepast, waardoor zij zelfstandig kunnen rondreizen. De man is maatschappelijk werker. Tijdens onze kennismaking herkennen we veel ervaringen uit ons werk.

Bolsena, een oude mooie stad, is toegankelijk via de stenen poort.

Ik bezichtig de fraaie kerk.

De pastoor leest aandachtig mijn aanbevelingsbrief van de Capucijner pater Werenfried.

Na zijn telefoontje komt een non de sacristie in.

Zuster Lucie loopt met me mee naar het klooster van de nonnen tegenover de kerk. In het klooster word ik verwelkomd door moeder overste.

De gangen, de kamers, de ramen de kleden, alles is keurig schoon.

Alle levendigheid is er weggepoetst. In een zware ouderwetse granieten wasbak kan ik mijn vuile kleren uitspoelen. Daarna probeer ik met een handdoek om mijn middel, ongezien de gang over te steken, naar de douche.

Het gebouw is te hoog en te ruim, te koel en te clean voor de paar zusters die hier wonen.

De zusters zijn aardig en gastvrij.

We spreken niet alleen een verschillende taal, we leven ook in totaal verschillende werelden. Ondanks dat hebben we een prima contact met elkaar. Hoe zou dat gaan, wanneer ik hier langer zou verblijven?

Zuster Lucie laat me het gastenboek zien. Ze heeft er de ansichtkaarten in geplakt van mensen die er geslapen hebben.

Ze rekent erop dat ik de avondmis van 7 uur zal bijwonen.

De mis wordt opgedragen in een zijkapel achter een traliehekwerk. De banken staan in een halve cirkel om het altaar.

Een man valt me op. Met smachtende ogen kijkt hij omhoog en wiegt heen en weer. Zijn handen met handpalmen open strekt hij naar de hemel. De andere gelovigen doen ook wel mee, maar hij is de winnaar. Het doet me theatraal en dwendend aan.

Wat beweegt deze simpele man?

Smeeft hij om bevrijd te worden van zijn zonden; solliciteert hij naar een hemelse plek, of zoekt hij troost?

De mis wordt bijgewoond door mannen en vrouwen. Tot nu toe waren het overwegend vrouwen die ik in de kerken zag.

Na de mis ga ik eten in een Trattoria.

Ik leen mijn woordenboek aan een Nederlands echtpaar, zodat ze de menukaart kunnen ontcijferen.

De man is maatschappelijk werker in de Psychiatrische inrichting Veldwijk.

Zijn vrouw heeft pas een nieuwe baan in patiëntenvoorlichting.

Om 10 uur 's avonds bel ik op de intercom van het klooster. Zuster Lucia doet open.

De volgende ochtend trek ik de zware kloosterdeur weer achter me dicht.

Ik wandel nog een maal door Bolsena om de oude stad te bezichtigen.

De raad van gepensioneerde ouderen zit weer op hun vaste plek, voor de bar aan het plein.

Kinderen lopen naast hun moeder naar school. Ze dragen kleurige lompe schooltassen op hun rug.

De jonge kinderen dragen een geruit jurkje; jongens met een blauwe ruit en de meisjes met een roze.

Gemotoriseerde driewielers knetteren door de smalle stegen en bevoorraden de winkels.

De 500 cc uitvoering kost € 4500,-. Er is ook een zwaardere versie met 800 cc. motor.

Het zijn de gemotoriseerde opvolgers van de ezel.

Ik vervolg de Via Francigena, hier de Via Cassia genoemd, langs het meer van Bolsena naar Montefiascone.

Ik besluit maar door te lopen tot Viterbo.

De kranten melden dat er hevige regen- en hagelbuien in het gebied zijn geweest.

De brandweer van Viterbo werd geassisteerd door de korpsen uit Rome en uit Siena.

De schade aan de landbouwgewassen is enorm.

De weg van Montefiascone naar Viterbo is erg druk en voor mij als wandelaar gevaarlijk.

Het is ook een saaie rechte weg met veel gehaaste automobilisten.

Tussen de auto's flitst het blauwe zwaailicht van een materiaalwagen langs. Een poos later volgt de zware takelwagen van de brandweer.

Ik rust in uit in een weiland, dicht bij grazende schapen en lammetjes.

Met mijn rug naar de drukke verkeersweg kijk ik naar een schilderachtig beeld van de groene wei, de kudde, op de achtergrond een boerderij met bomen. Erboven is een heldere lucht met witte wattige toefjes van wolken.

Naar Rome is nu minder dan 100 km. Het einde van de tocht nadert.

Ook in de stad Viterbo perst het verkeer zich tussen de huizen door. Het is een lawaaige drukke verkeersstroom.

De brandweerkazerne ligt net buiten de stadsmuren. Het is een oude kazerne.

Bij mijn entree wikkelt zich weer het vaste ritueel af . Ondertussen ben ik het gewoon en heb er zelfs plezier in.

Na de kennismaking komen de verbaasde verwonderde reacties.

Claudia, de kokkin, schenkt een glas wijn voor zichzelf en mij in. De brandweerregio is erg groot.

Men herkent mij nog van San Lorenzo Nuovo, waar zij moesten helpen vanwege de wateroverlast.

Claudia, de kokkin, spreekt ook Frans. De Commandant, een gedrongen besnorde levenslustige man, roept na elke zin vragend ; “ok !?” tegen mij.

Claudia maakt een pak belegde broodjes, fruit en drinken voor onderweg klaar voor mij.

Ik bedank haar met enkele zoenen, waarna ook de commandant met extra eten komt.

Ook hem geef ik een stevige zoen.

Nog een stukje vrolijke muziek om Claudia te bedanken. Na een verfrissende douche duik ik in bed.

De volgende ochtend tegen half acht ben ik gepakt en klaar om te vertrekken.

In de kantine stippel ik met enkele brandweerlieden de route uit.

Daarna stel ik mijn kompas in om Viterbo met de juiste koers uit te komen.

Belangstellend wordt mijn uitrusting bekeken. Men lijkt het leuk te vinden.

Als een parmantige Napoleon stapt de commandant binnen .

Terwijl de manschappen om me heen staan, knoopt hij een shawl van de brandweer van Viterbo om mijn hals. Ik beloof hem dat ik de shawl bij Il Papa zal dragen.

Ons afscheid is spetterend.

HOOFDSTUK 8 VAN VITERBO NAAR ROME

Route:

17/9 Ronciglione > Sutri + 18/9 (slapen Clarissen nonnen) >
 19/9 Trevignano Romano > Anguillara Sabazia (slapen tentje) >
 20/9 Ost. Nuova > La Storta > (slapen pastorie)
 21/9 La Giustinana > Rome > Aeroporto Roma Ciampino (slapen vliegveld
 buiten)
 22/9 Ryanair naar Eindhoven

Dan loop ik omhoog richting Lago di Vico. Het is mistig druilerig koud weer.
 Enkele uren later, na de top heen schijnt de zon heerlijk warm.

*Onderweg zit ik tegen een muurtje van een hek en eet van het voedsel dat Claudia heeft
 meegegeven.*

Achter het hek staat een huisje met eromheen fruitbomen en groenteveldjes.

Het stuk grond loopt omlaag tot het meer.

*Een donkere personenwagen stopt naast me. Een man stapt uit en vraagt belangstellend waar
 ik vandaan kom.*

Dan vertelt de man dat dit de eerste dag is van zijn pensioen.

Hij was commissaris van politie.

Zijn grote tuin is zijn hobby waarmee hij zich nu kan vermaken.

*We zijn verbonden omdat we beiden tot dezelfde soort behoren en benieuwd zijn naar de
 plannen van elkaar in deze nieuwe levensfase.*

Ronciglione heeft een oude imposante dom. Het is een antieke verwaarloosde bouwval.
 Zoals ook bij verarmde adel vaak het geval is, zit de grandeur nog in de totale presentatie,
 terwijl de aankleding grauw en versloft is.

De dom biedt een treurige aanblik, terwijl het ooit een geweldig mooi bouwwerk moet zijn
 geweest.

Voor de kerk worden de marktkraampjes opgeruimd. De handelaren pakken hun spullen in en
 vertrekken.

Even voor de oude stad Sutri schuil ik voor de regen in een bar.

De jongeren uit het dorp zoeken hier het gezelschap van elkaar.

Er staat een computer waar de dochter van de eigenaar met haar vriendinnen op surfen.

Ik kan even op mijn site kijken en zie dat Sander, mijn zoon de trucker, misschien naar Italië
 komt.

Daardoor kan ik nu vertragen. Rome is nog slechts 50 km.

Een schilder, de kleding vol verfvlekken, moet schuilen vanwege de regen.
 Zodra hij hoort dat ik uit Nederland kom begint hij al zijn kennis te spuien.
 Hoeren, drugs, homoseksuelen en seks. Zijn gebaren verduidelijken zijn woorden.
 Binnen de muren is Sutri sfeervol en intiem.
 Er is het feest van San Dolcissima. Er hangt versiering en langs de kanten in de stegen staan
 kraampjes met speelgoed, kleding, horloges, prullaria en etenswaar.
 Aanplakbiljetten tonen het feestprogramma.
 Op mijn kaart staat bij Sutri vermeld, dat de Zusters Carmelitessen kamers verhuren.
 Ik bel aan bij het klooster.
 De intercom begroet mij met een zacht Ave Maria.
 Met een klik ontgrendelt het elektrische slot, waarna ik in een lege stille donkere ruimte sta.
 Na een poos klinkt een stem vanachter een houten raster met ernaast een houten carrousel.
 Vaag ontdek ik een zuster in habijt achter het raster.

Ze tekent op een papiertje in welk huis ik moet zijn en legt het briefje in de carrousel.
 Mijn pelgrimspas draait naar haar kant.
 In het oude huis naast het klooster boven aan een wrakke trap is mijn kamer, sober maar ook
 apart. Een bed en een tafel; de inrichting van een kloostercel.
 Zodra ik buiten ben sta ik tussen de kraampjes met koopwaar en loop mee met de stroom van
 rondkijkende flanerende mensen.
 Ook hier krijg ik de benodigde informatie van mijn gepensioneerde Italiaanse collega's.
 Zo krijg ik het adres van een goede trattoria en informatie over een concert in de grote
 Franciscaner kerk.
 La Banda, het plaatselijke orkest, met een bezetting van ongeveer 40 muzikanten, geeft er een
 concert. Het orkest bestaat voornamelijk uit blaasinstrumenten.
 Men speelt Amerikaanse filmmuziek met gelukkig ook een enkel Napolitaans nummer.
 Op deze zaterdagavond zoeken mensen vooral gezelligheid.
 Een onophoudelijk geroezemoes van babbelende mensen mengt zich met de klanken van de
 muziek.
 Tegen de zijmuren van in de kerk hangen schoolfoto's op jaartal.
 Telkens klinkt een opgetogen kreet wanneer men zichzelf of een bekende op een foto heeft
 ontdekt.
 Na het concert zoek ik in het donker mijn trattoria.
 Het ligt verscholen in een smal donker steegje. Tijdens de maaltijd praat ik gezellig met
 enkele gasten.
 Via de stenen poort uit de veertiende eeuw, de porta vecchia, beland ik op het plein in het
 centrum.

Het plein is versierd met decoraties in de vorm van verlichte bloemen. Aan een zijde staat een groot podium.

Het publiek blijft toestromen. Boven de menigte bungelt een tros kleurige ballonnen. Wanneer de zangeres op het podium verschijnt, wordt het iets rustiger, maar helemaal stil wordt het niet.

Een Italiaanse Corrie Konings weet professioneel haar nummers te brengen en het publiek te vermaken.

Naast me klinkt de klok van de kapel van de Karmelietessen.

De kapel is van binnen helemaal bewerkt.

In de kerk hangt op ongeveer 8 meter hoogte een houten gaanderij, afgeschermd met gaas.

Onzichtbaar, achter het gaas zitten de nonnen.

Hun ijle gezang zweeft door de kerkruimte.

Ik voel me hier weer een deel van iets bijzonders.

Gevangene van het geloof?

Ik word bij de Karmelietessen prima ontvangen.

Toch bekruipt me een eng gevoel.

Is het een fanatieke gedrevenheid, die mensen er op jonge leeftijd toe brengt om een keuze te maken met een leven lang ingrijpende gevolgen.

Binnen het isolement van het klooster zal een gezamenlijke eigen werkelijkheid heersen.

Door deze afzondering worden invloeden van buiten geweerd, ook vernieuwingen en veranderingen.

Men leeft in een vast simpel ritme binnen de muren achter de tralies.

Er komen alleen zachte geluiden van een buitenwereld binnen.

De zusters zien er fris en zuiver uit.

Ik vrees dat dit rücksichtslos kiezen voor een ideaal overeenkomsten heeft met het kiezen voor bijvoorbeeld terrorisme.

Geloof en idealen worden naar mijn mening geëitst op de plek, de omgeving waar mensen geboren worden. Pas door het ontmoeten van anderen kunnen eigen opvattingen getoetst worden.

Waardering voor de ander krijgt een kans en de relativering van jezelf kan groeien.

Regelmatig voel ik me geëmotioneerd en geraakt door de sfeer van devotie, de echtheid en de saamhorigheid in een gemeenschap als deze.

Bij de opvattingen van de zusters, die afscheid hebben genomen van de wereld en leven volgens een regel die dateert van 1200 voel ik me vreemd.

Mijn gevoel wringt met mijn voornemen om ieders keuze te respecteren.

Ik voel het als onmenselijk, wanneer een leven lang mogelijkheden worden buitengesloten.

Waarschijnlijk ben ik geprogrammeerd in een samenleving met een hoge waardering van individualisatie en eigen ontwikkeling en heb ik minder geleerd om als onderdeel van een collectief te functioneren.

Missionarissen in Europa.

In Italië kom ik jonge priesters tegen uit voormalige Afrikaanse koloniën.

De bekeerlingen uit dit koloniale tijdperk, komen nu als missionaris naar het Europa.

Ze bidden dagelijks met de slinkende groep vrome ouderen het rozenhoedje.

Ik bel naar huis. Sander rijdt de komende week niet op Italië. Vlakbij mijn kamer is een internetcafé. Daar boek ik een vlucht via Ryan Air voor slechts € 49,- Het gaat heel simpel en is voordelig.

Ik voel me heerlijk. De tocht was verfrissend, een doorbreken van mijn gewone leven met speciale gebeurtenissen.

Een geweldige warme kennismaking met Italië.

Ik blijf nog een dag langer in Sutri.

In de boog boven de stenen toegangspoort naar de Piazza pronken 3 gietijzeren klokken en een uurwerk.

Midden op het plein staat een fontein. Een granieten kuip met als een etages op een bruidstaart drie waterkuipen. Het water klatert van boven over de randen omlaag.

Rond het plein zijn bars, winkeltjes, het gemeentehuis en een trattoria.

Op het podium treden banda's uit omliggende plaatsen op.

Sutri is een vestingstadje gebouwd op een heuvel. Binnen de stadsmuren zijn de oude huizen compact tegen elkaar gebouwd met nauwelijks ruimte voor de smalle straatjes.

Het publiek flaneert heen en weer volgens het recept, zien en gezien worden.

Het podium wordt gereedgemaakt voor het concert.

Een politieagent houdt een fietsende jongen aan en sommeert hem om af te stappen.

Wanneer een omstander zich ermee bemoeit, geeft de agent het op. Hij loopt door, terwijl de jongen weer verder fietst.

's Avonds dansen majorettes op het ritme van Zuid Amerikaanse muziek van het orkest. Ook dan probeert een agent ruimte vrij te maken voor de dansende meisjes.

Bijna niemand stoort zich aan hem.

Ik praat met enkele muzikanten.

Zelfs in kleine dorpjes zijn grote orkesten.

Marktkramen staan tegen de huizen gedrukt en verkopen voedsel, kleding, sieraden enz.

Als het buiten donker is, lijken de middeleeuwen weer terug te komen.

Op mijn kamer zet ik het raam en de luiken open.

Beneden in de steeg gaan de feestgangers naar huis, en verlaten het stadje.

Een gestage stroom van slenteraars.

Een krijsend kind wordt gesust of stevig aangepakt.

De muzikanten sjokken met hun instrumentenkoffer in de hand en dribbelende kinderen om zich heen.

Majorettes in hun strakke glanzende blauwwitte pakjes met geplisseerde rokjes en witte rijglaarsjes zeulen nu voorbij zonder de ingestudeerde pasjes..

Gearmde stelletjes; moeders achter kinderwagens sleuren kinderen aan de arm mee.

Aan de overkant op ongeveer vier meter afstand kijk ik op het ronde gebrandschilderde getraliede raam van de kapel.

Achter de tralies leven naar mijn schatting 3 nonnen; onzichtbare mysterieuze wezens.

Ik tuur in het duister en probeer een zuster te ontdekken.

Misschien is er een non, die even nieuwsgierig is als ik en met haar neus platgedrukt tegen het raam de taferelen op straat volgt.

Ik zie en hoor niets; alles is er doodstil en volkomen donker.

Het leven van de burens aan de overzijde blijft voor mij een raadsel.

's Ochtend som half zes word ik wakker door het geluid van een ijl gezang.

Duiven in de dakgoot boven mijn raam, koeren druk, terwijl hun pootjes over het zink van de goot krassen.

Door het getraliede ronde raam aan de overkant schijnt een zacht licht. De zusters zijn in de kapel.

Even later knarst beneden een zware houten deur en klikt een ijzeren slot.

Een zuster in zwarte pij en opgebonden schort schuifelt naar buiten en veegt het straatje voor de kloosteringang schoon.

Ongemerkt kijk ik van boven naar de gebogen tengere gestalte. Na het vegen gaat ze weer naar binnen, waarna de deur weer knarsend dichtgaat en het slot weer klikt met een korte metalen tik. Het lijkt wel op de voorstelling bij een koekoeksklok.

Geloof:

Ik bezoek onderweg bijna elke kerk.

Mij intrigeert de sfeer van devotie; de vaak ernstige bedrukte weinig vreugdevolle houding.

Sommigen zwelgen geëxalteerd, de armen omhoog naar de hemel, ogen zoekend naar God.

Zaterdagavond:

Het plein staat vol mensen. De meeste hebben een briefje in de hand voor de tombola. Op het podium worden uit een pot genummerde briefjes gehaald. Laat op de avond klinkt opgewonden geroezemoes met het gekrijs van oververmoeide kinderen.

Met een tandenstoker prikt men een gaatje in het formulier wanneer het juiste nummer door de luidspreker klinkt.

Na afloopt stroomt de massa door de schaars verlichte stegen omlaag het stadje uit, naar het oud Romeins amfitheater.

In het stadje valt plots het licht uit en ieder staat in het donker.

Ik heb gelukkig mijn lamp bij me. Samen met een echtpaar (zij is gids in Rome) loop ik een galerie binnen en drinken een glas wijn bij het licht van mijn hoofdlamp.

Het uit tufsteen gehouwen theater dateert uit het begin van onze jaartelling.

Politieagenten in fluorescerende kleding met snerpande fluitjes regelen het verkeer.

Brandende walmende vetpotten markeren de route naar het spektakel.

De kuip van het amfitheater is volgepakt met mensen.

Door mijn lengte kan ik over de mensen kijken.

Hoewel de arena gevuld is met mensen, proberen er nog steeds mensen binnen te komen.

Op de zitplaatsen rond de Arena branden honderden vetpotten.

Wanneer hier paniek zou uitbreken! Geruststellend is het idee dat het de afgelopen 20 eeuwen waarschijnlijk ook zo gegaan is.

Muziek van Vangelis klinkt door de Arena, terwijl 7 vrouwen en 2 mannen in lange gewaden een Grieks spel opvoeren.

De lichtbundel van een schijnwerper volgt de spelers.

Men danst met trage vloeiende bewegingen, een spel van liefde en verlokking

Het vuurwerk spettert na het spel door de lucht. Zwarte knallen en kleurige uiteenspattende vuurwerkregens, talloze zilveren vallende sterretjes.

Na de voorstelling stroomt het publiek in het donker weer langs de vuurpotten omhoog naar de Piazza.

Op het podium speelt La Banda. Ze sluiten de feestdag af met muziek.

De volgende ochtend, zondag trek ik de deur van mijn huis dicht.

De intercom van het klooster antwoordt weer met een zoet :”Ave Maria.”

De non achter het kleine houten raster geeft me mijn pelgrimspas. Naast een stempel heeft ze geschreven:”

Moge Maria je leiden naar het licht en geluk.”

Ze vraagt of ik bij het graf van Sint Petrus voor hen wil bidden.

De straten zijn verlaten.

Beneden langs de verkeersweg staat de zwerver die ik al enkele malen heb ontmoet.

3 plastic tasjes staan naast hem.

Het is een in zichzelf gekeerde oude man met achter zich een boodschappenkarretje vol plastic tasjes. Hij draagt een matrozenpet en verkoopt plastic vlaggetjes van de paus en van Italië.

Ik groet hem en loop door, tot ik bedenken dat hij misschien niet gegeten heeft.

Ik loop terug naar hem en vraag of hij wil eten.

Hij laat weten dat hij mijn bezorgdheid waardeert en wil weten waar ik naar toe ga.

Rustig loop ik verder.

Onderweg passeren tractoren met achter zich trommels, waarschijnlijk voor het oogsten van noten.

In Trevignano, aan het meer van Bracciano pauzeer ik.

Daarna wordt het drukker op de weg langs het meer. Er wonen veel mensen uit Rome of hebben er hun tweede huis. Er zijn meerdere campings .

Tegen een helling staat een mooie kerk.

Voor de kerk staan veel mensen. Er wordt druk gepraat. Mensen lopen in hun mooiste kleding.

Op de muren in kerk zijn schilderijen van kunstenaars uit de school van Michel Angelo gemaakt.

De bisschop leidt de ceremonie. Voor deze plechtige communie zijn de meisjes als bruidjes gekleed en dragen op hun hoofd wit gehaakte sluiers.

Mensen lopen tijdens de ceremonie de kerk uit om even aan de warmte te kunnen ontsnappen.

Na de ceremonie loop ik door richting Anguillara.

Langs de oever van het meer wordt gespeeld, gegeten, gedronken en geluierd.

Ik ontmoet op een fietspad langs het meer een man, die pogingen doet om zijn dochtertje te leren fietsen. Het meisje is angstig en stopt. Ze durft niet meer.

De man is journalist bij Il Messagero . Hij wil me de volgende dag interviewen in de brandweerkazerne in Rome. Dat lijkt me een goede binnenkomer.

De oever is meestal voor de terreinen van particulieren, afgezet met hekken.

Even voor het dorpje Anguillara bezichtig ik een tuin met een expositie van marmeren beelden.

Maria woont er in een houten keet en verkoopt de beelden. Ze woont er nu 5 jaar en heeft ervoor in het restaurant ernaast gewerkt.

De rest van de middag blijf ik gezellig praten met Maria.

Zij is een Poolse van 38 jaar. Er wordt geregeld dat ik in het restaurant ernaast kan eten.

De beelden zijn kopieën van de Romeinse toppers die overal in Italië staan. Een grote Neptunus kost € 9000,- De beelden worden in China vanaf afbeeldingen nagemaakt.

Volgens Maria kan ik in het volgende dorp Anguillara niet bij de kerk slapen.

Er is daar geen plaats. Ze raadt me aan in mijn tentje langs het meer overnachten.

Tegen de schemering schuif ik aan tafel in het luxe restaurant “Il Tiglio.”

De bazin is ook de eigenares van de marmerhandel.

Ze is een schrale felle maar ook goedlachse zachte vrouw die keihard werkt.

Het bedienende personeel bestaat uit jonge mensen, voornamelijk meisjes. Ik heb de indruk dat ze allen familie van elkaar zijn. Tegelijk met mij eten zij ook samen aan een grote tafel.

Wanneer ik wil afrekenen komt de eigenares uit de keuken en gebaart dat ik niets mag betalen.

Ik ga haar achterna. En kom in de keuken.

Ondertussen staat zij weer op haar werkplek achter het grote fornuis. Ik bedank haar met twee dikke zoenen, waarop het personeel in de keuken het uitschatert.

Bij het licht van mijn hoofdlamp zet ik op het strandje mijn tent op.

Op een omgekeerde boot naast mijn tent zit ik lange tijd alles om me heen te bewonderen. De sterrenhemel boven me, links boven me op een rotspunt de donkere contouren van een dorpje.

Aan de overzijde van het meer markeren lichtjes een dorpje terwijl voor me het water zachtjes klotst.

's Nachts laat ik mijn tent open, zodat ik elke keer even kan kijken naar de sterrenhemel; zo mooi, zo harmonieus. Deze plek, dit moment, beleef ik een mooie afsluiting van mijn tocht.

Immers de volgende dag verwacht ik te belanden in het rumoer en de drukte van Rome.

's Ochtends hangt er een nevelsluier over het water. Langzaam loop ik het water in. Tastend over de modderige bodem en stenen ontwijkend neem ik een bad.

Deze maandag loop ik naar La Storta, een voorstadje van Rome. Het ligt even voor de ringweg om Rome. Over 1 ½ dag verlaat ik Italië per vliegtuig.
 Vandaag wandel ik rustig. Ik vertrek laat, maar neem eerst nog afscheid van Maria.
 De temperatuur is boven de 30 graden, erg warm.
 Langs de weg staat een vaasje met bloemen. Ik kom ook gedenktekens met een foto en shawls van voetbalclubs tegen.
 Het zijn herdenkingstekens voor vaak jonge verkeersslachtoffers.
 In La Storta zelf doe ik het nog rustiger aan, om niet te vroeg op mijn slaapadres aan te komen.
 La Storta heeft kenmerken van de periferie van een grote stad.
 Een groep Roemenen hangt rond bij een bank. Allen zijn werkeloos. De flessen bier gaan gastvrij rond. Men begint een gesprek met mij. De leider maakt met mijn toestel een foto. Iemand wil in Nederland komen werken. Hij heeft geen identiteitspapieren.
 Het spel tussen ons is aardig begonnen, maar krijgt langzaam een uitdagend karakter.
 Ik vrees, dat het een krachtmeting zal worden, waarbij ik het onderspit delf.
 Als de leider me € 10,- vraagt, steek ik mijn middelvinger omhoog en loop door.

Voor een supermarkt verkopen Afrikanen merkkleding . Het lijkt of hun tassen een onuitputtelijke voorraad bergen.
 De verkoper weet blindelings het gevraagde product uit de tas te halen.
 Ik zag deze verkoop eerder in een brandweerkazerne. De brandweerlieden vinden de kleding van een prima kwaliteit. Er wordt veel op bestelling gekocht.
 's Nachts slaap ik in de bovenste verdieping van de pastorie van de kerk van La Storta.
 De volgende ochtend vertrek ik al vroeg.
 Ik voel pijn aan de achterpees van mijn linkerhiel.
 Misschien zat de schoen te strak.
 Op de weg richting Rome Centrum, staat het verkeer tijdens de ochtendspits vrijwel stil.
 Het is niet leuk om zo te lopen.
 De Via Triomfale, een lange weg, loopt door tot het Vaticaan in Rome.
 Van bovenaf kijk ik uit over de stad, even voor ik afdaal naar Vaticaanstad.
 In het Vaticaan beweegt een gestage stroom van toeristen. Voor het Vaticaan museum staat een enorme rij mensen.
 Voor ik bij de Sint Pieter naar binnen mag, moet ik door de controle en ook mijn rugzak in bewaring geven.
 Het Testimonium, een certificaat wat uitgereikt wordt aan pelgrims, moet ik in de sacristie halen.
 Een rij priesters begeleid door veiligheidsmensen schrijdt door de gang naar de sacristie.
 Ik meld me bij een bode.
 Ik moet van hem de volgende dag terugkomen.

De priester die het testimonium verstrekt is er maar 2 dagen per week.
 Hij kan en mag niets doen. Ik wist dat dit zo kon gebeuren, maar krijg er toch de pest in. Na verloop van tijd pleegt de man nog een telefoontje, maar ook dat helpt niet.
 Uiteindelijk klamp ik een der priesters in de sacristie aan en mopper over de gang van zaken.
 Als doekje voor het bloeden krijg ik een stempel in mijn pelgrimspas.
 Tussen de toeristen bekijk ik de Sint Pieter.
 Voor het graf van Sint Pieter haal ik mijn lijstje met namen tevoorschijn en bid voor:
 Don Luis,
 Don Umberto,
 Marco en de familie Saviolo,
 Oma Zuccherini, Don Alessandro,
 De zusters Carmelitessen.
 Ik bedank voor alle gastvrijheid en warmte die ik ontvangen heb. .
 Het is een emotioneel moment, omdat alle mensen weer in mijn gedachten verschijnen.
 Voor hen heeft mijn gebed een diepe betekenis.

Dan loop ik naar de brandweerkazerne.
 Kazerne en kantoor zit er bij elkaar. De chef geeft aan dat er tekort aan slaapplekken is.
 Vlakbij is het kantoor van Il Messagero, de Romeinse krant.
 Een hal met veel donker houtwerk, een beveiligd historisch perscentrum midden in het centrum van Rome.
 Mijn journalist is er niet en ook niet te bereiken. Ik laat een briefje voor hem achter.
 Daarna loop ik door het centrum van Rome.
 Het is al donker als ik in de trein stap en naar het vliegveld, Il Ciampino, reis.
 In Ciampino stap ik over op de bus, die me naar het vliegveld vervoert.
 Er blijven mensen overnachten in de hal van het vliegveld.
 Ze vertrekken de volgende ochtend. De stoelen in de hal zijn zo gemaakt, dat er niet op geslapen kan worden.
 Ik zoek buiten een plek onder enkele bomen bij de parkeerplaats, waar ik ongemerkt kan overnachten.
 Zodra ik lekker lig voel ik de eerste regendruppels.
 Wanneer ik met mijn hand over een vochtige plek strijk, blijft er een wit slijm achter.
 In het hel verlichte bladerdek boven me wordt luid gekwetterd.
 Ik ben gebombardeerd door een zwerm schijtende vogels!
 Snel pak ik al mijn spullen bijeen en vlucht naar de toiletten om alle poep te verwijderen.
 In de hal spreid ik mijn bedje in een hoek en probeer te slapen.
 Dan komt de luchthavenpolitie me vertellen, dat straks de luchthaven gesloten wordt en iedereen naar buiten moet.

Ik pak weer mijn spullen op en maak buiten een praatje met twee bewapende soldaten . Ik vraag hen waar de beste plek is om buiten te slapen.

Ze wijzen naar een bank langs de weg.

Daar kan ik een redelijk bed maken en wanneer ik in mijn slaapzak lig, arriveert een stoet vrachtauto's en machines, die de hele nacht bezig zijn met het opnieuw asfalteren van het wegdek.

Desondanks kan ik toch rusten, totdat het laat in de nacht begint te regenen.

Ik sleep mijn beddenspullen onder een afdak en slaap weer door. Het is behoorlijk fris.

Enkele vrouwen hebben alleen dunne zomerkleding aan. Zij hebben het zwaar te verduren.

Rond de middag stijgt mijn vliegtuig op.

In Eindhoven halen Julia, Mirjam en Semmetje me op.

Semmetje kijkt me lang en onderzoekend aan en begint te huilen. Hij herkent me niet.

In de dagen erna raken we weer snel aan elkaar gewend.

DE TOTALE ROUTE VAN NEDERLAND VIA CHUR NAAR ROME

Nederland > *Belgie* > *Luxemburg* > *Frankrijk* > *Zwitserland*

Di 17/8 Truck Born (NL) > **Niederbipp (Zwitserl.)** (☉ laadruimte truck) >

Wo 18/8 vanaf Gotthardtunnel(lopen) > Göschengen > Andermatt > trein Oberalp-Express >

GRAUBÜNDEN *Zwitserland*

Chur(lopen) > Domat/Ems > **viaPolenweg** (☉ Tent) >

Do 19/8 Rothenbrunnen > Thusis > langs de Via Mala > **Zillis** (☉ Pfarrer(in)) >

Vr 20/8 Andeer > door Rofflaschlucht > Sufers > **Splügen** (☉ Pfarrer) >

Za 21/8 wandelroute Via Splüga > Splügenpas > Monte Splüga >

LOMBARDIJE *Italië*

wandelroute Via Splüga > Isola > lift van 20km > **Chiavenna** (☉ VVF) >

Zo 22/8 Mese > Gordona > Era > Novate Mezzola > Campo > Veruela San Fedele > Nuova Olonio > Colico >

Dorio > Corenno Plinio > Dervio > Oro > **Bellano** (☉ VVF) >

Ma 23/8 Varenna > Castello Lierna > Grumo > Olcio > Mandelo del Lario > Abbadio Lariana > **Lecco**

(☉ VVF) >

Di 24/8 Wandel/fietsroute langs Riv. Adda > Chiuso > Vercurago > Garlate > Olginate > **Merate**

(☉ VVF) >

Wo 25/8 Paderno d 'Adda > Porto d 'Adda > Trezzo sul Adda > Canonica d 'Adda > **Treviglio** (☉ VVF) >

Do 26/8 Calvenzano > Misano > Capralba Crema > Ripalta Vecchia > **Crema** (☉ VVF) >

Vr 27/8 Ripalta Vecchia > Ripalta Arpina > Castelleone > San Latino > Formigara > Pizzighettone > Roggione

> Grumello Cremonese > Fengo > Sesto Cremonese > **Cremona** (☉ VVF) >

Za 28/8 Malagnino > Pieve San Giacomo > Casananova d 'Offredi > Breda Guazz. > Voltido > Recorfano >

Solarolo Rainerio > **S.Giovanni in Croce** (☉ buiten) >

Zo 29/8 Casteldidone > **Rivarolo Mantovano** (☉ †) >

Ma 30/8 Villanova > Rivarolo del Re > **Sabbioneta** (☉ †) >

Di 31/8 Villa Pasquali > Salina > Banzuolo > Pomponesco > Corregio Verde >

EMILIA ROMAGNA

Vervolg Di 31/8 **Guastalla** (☉ VVF) >

Wo 1/9 Novellara > Canolo > **Correggio** (☉ †) >

Do 2/9 Fazzano > S.Martino in Croce > Campo-Gaillano > **Modena** (☉ VVF) >

Vr 3/9 S.Lorenzo > S.Vito > Spilamberto > **Vignola** (☉ †) >

Za 4/9 Garofano > La Torre > Guiglia > Monte Orsello > Tagliata > Rocco Malatina > Zocca > **Sanctuario**

Verrucchia (☉ †) >

Zo 5/9 Trappola > Castel d 'Aiano > Abetaia > Gaggio Montano > Crociale > Silla > **Poretta Terme**

(☉ hostel) >

TOSCANE

Ma 6/9 Mollino di Pallone > Biagioni > Pracchia > Pontepetri > Piastre > **Cireglio** (☉ tent) >

Di 7/9 Campiglio > Gello > **Pistoia** (☉ VVF) >

Wo 8/9 Bonelle > Pte Stella > Cantagrillo > Casalguidi > S.Baronto > Porciano > Fornetto > Tigliano > Vinci >

Sovigliana > **Empoli** (☉ VVF) >

Do 9/9 Pozzale > Casenuovo > Case Nuove > Montespertoli > Aliano > Lucardo > Marcialla > **Tavarnelle Val**

di Pesa (☉ †) >

Vr 10/9 Barberino Val d 'Elsa > S. Martino > Poggibonsi > Staggia > Monterrigioni > Siena > **Taverne d 'Arbia**

(☉ †) >

Za 11/9 Vescona > Fontanelle > Pievina > **Asciano** (☉ †) >

Zo 12/9 Trequanda > **Montepulciano** (☉ VVF) >

Ma 13/9 Chianciano > Chianciano Terme > **Sarteano** (☉ †) >

Di 14/9 Cetona > Le Piazze > S. Casciano Dei Bagni > Celle Sul Rigo > **Ponte de Rigo** (☉ refugio) >

LAZIO

Wo 15/9 Torricella > Centeno > Ponte Gregoriano > Acquapendente > Ponte San Biagio > San Lorenzo Nuovo > Casa San Biagio > **Bolsena** (☉ nonnenklooster) >

Do 16/9 Sant 'Antonio > Coste > Poggetto > Montefiascone > Bagnaccio > **Viterbo** (☉ VVF) >

Vr 17/9 Ronciglione > **Sutri** + Za 18/9 (☉ Clarissen nonnen) >

Zo 19/9 Trevignano Romano > **Anguillara Sabazia** (☉ tent) >

Ma 20/9 Ost. Nuova > **La Storta** (☉ †) >

Di 21/9 La Giustinana > Rome > **Aeroporto Roma Ciampino** (☉ buiten)

Wo 22/9 Ryanair naar Eindhoven

BIJLAGE:

DE VOORBEREIDING

Ik zoek een nieuwe tocht in 2004 na de voetreizen door Spanje (2002) en Portugal (2003). De eerste tocht van drie maanden door Spanje (Ruta de la Plata en Camino Frances) was voor mij een diepe emotionele ervaring.

Bij de tweede tocht werd dit minder. Ik kon beter inschatten wat lijf en geest aankonden.

Tijdens die eerste tochten kwamen veel verwachte problemen niet voor of ze waren minder ernstig dan ik ervoor verwacht had.

Spanje kent veel faciliteiten, zoals uitgezette wandelroutes, onderdak voor pelgrims.

De inwoners hebben historische affiniteit met het pelgrimeren.

Buiten de locaties voor toeristen heerst in het land een gemoedelijke gastvrijheid.

Moelijk lijkt het me om een tocht te vinden die iets vergelijkbaars heeft.

HET ZOEKEN VAN EEN ALTERNATIEF

ARTIKELEN OVER PELGRIMAGE::

ROADS TO PARADISE

In the entire world, reportedly, there were three roads to Paradise in early Christendom. The first is the Camino de Santiago which meanders 500 miles across northern Spain. This has been trekked by millions of faithful for centuries on their way to pay homage to the remains of the apostle St. James in Santiago de Compostela. Of course, the path from Rome, centre of the Holy See, to Jerusalem must appear in this sacred trinity. But in second position and gaining in popularity is the Via Francigena (The Frankish Route). Only recently has this important trail, whose origins date back at least as far as the seventh century, received the recognition it so richly deserves.

PELGRIMAGE TIJDENS DE MIDDELEEUWEN

Al in de vroege Middeleeuwen begonnen de pelgrimstochten naar Rome.

In de hoofdstad van de christenheid baden de pelgrims op het graf van Petrus en de andere heiligen.

Later kwam er een ander doel bij: het kopen van aflaten.

De grootte van de aalmoes bepaalde uiteraard de kracht van de aflaat.

De pelgrims waren van alle standen: vorsten en rijken, maar vooral avonturiers, zieken, gebrekkigen en gewone gelovigen.

Ze gingen op reis uit devotie of boetedoening, ter inlossing van een belofte of om te smeken om een gunst.

Hun reizen konden maanden duren, want tijd speelde in de Middeleeuwen geen enkele rol. Soms bleven ze onderweg steken. Hoe groter de ontberingen, hoe sterker hun positie om hemelse gunsten te vragen.

Die moeizame tochten symboliseerden de levensreis van de mens naar zijn einddoel in het hemelse Jeruzalem.

Maar langs 's Heren wegen kon het er aards aan toegaan.

Rovers, honger en ziekten lagen steeds op de loer. Lokale potentaten hieven zware tol.

Geldwisselaars misbruikten de onwetendheid van de pelgrims. Herbergiers bleken vaak dieven.

Soms sloegen de vrome reizigers zelf aan het plunderen.

De vrouwen onder hen kwamen vaak aan de kost door prostitutie, totdat de paus niet alleen de pelgrimshoertjes, maar alle vrouwen het pelgrimeren verbood. Is dat verbod eigenlijk ooit opgeheven?

MIJN PELGRIMSROUTE

Ik probeer tijdens mijn Vutters-bestaan een maal per jaar een tocht maken. Vooraf is er een kriebelige spanning de tocht. Het uitstippelen van een traject gebeurt vaak met hulp van anderen. Deze voorbereiding is al een aangenaam voorgerecht. Mijn kennissen reageren met een mengeling van bewondering en mededogen. Geleidelijk ontwikkelt er zich een status, waarbij mijn jaarlijks uitstapje hoort. Samen met Klaas Venendaal en Arnold Daas heb ik een dag over landkaarten gebogen gezeten om de ideale route te vinden. We besloten ,met kleine variaties, de fietsroute van Benjaminse te combineren met de Via Francigena . Samen met mijn vrouw maakten we eerder in het jaar kennis met Italië. Met auto en tent bezochten we veel prachtige plekken. Mijn pelgrimstocht voelt als een balanceren op het onzekere koord van het onbekende en het niet gewende.

PRAKTISCHE ZAKEN

Ondanks mijn positieve ervaringen tijdens mijn vorige tochten, probeer ik me nu enigszins in te dekken tegen toeristische valkuilen. Het leven als pelgrimzwerfer tijdens vorige tochten is me goed bevallen. Voor deze tocht heb ik een speciale pelgrimspas gemaakt. Tevens helpen de aanbevelingsbrieven van Werenfried van Venrooy, Kapucijner priester, en van onze plaatselijke brandweercommandant, Cor Kivits, om nog onbekende deuren te openen .

DE ITALIAANSE TAAL:

*Ik leer tevoren enkele basiswoordjes en zinnestukjes, die onderweg te pas kunnen komen.
Een talencursus op CD-Rom van de Aldi bleek zeer geschikt.
Het helpt om te wennen aan de klanken van het Italiaans
Een klein woordenboekje helpt om essentiële woordjes te vinden.
Een kennismakingsgesprekje is niet moeilijk. Daarna begint pas de echte klus.
Ook Italianen kunnen zonnig woordjes opzoeken.
Meestal heb ik een vast inleidend verhaal over:
Wie ik ben
Hoe ik gestart ben
In zuidelijke landen wordt vaak gevraagd naar de familie.
Het reisdoel aangeven is wenselijk. Als het de ander aanspreekt raakt hij/zij betrokken.*

WARMING UP

Dit wordt mijn derde grote tocht. Ondanks de goede afloop van de vorige tochten, bekriipt me weer een drempelangst, een spanning die ook wel prettig voelt. Ik hoop mee te kunnen rijden met een vrachtauto tot het begin van de Gottardtunnel om vandaar lopend, liftend of met het treintje via de Oberalppas in Chur te komen. In Chur wil ik echt starten met deze pelgrimstocht. Op het laatst lijkt de lift met de vrachtwagen niet door te gaan.

De komende weken is er geen lading voor Italië.
Toch weet mijn zoon Sander een lift te regelen vanaf Nedcar in Born.
Een papertje met de naam van Guido, de chauffeur, en het kenteken van de truck moet voldoende zijn.

WHAT IS IN A NAME?

Pelgrim of zwerver?

De pelgrimsstatus is nodig omdat het een imago heeft van goed volk.

Een zwerver heeft het imago van een outcast.

Wat is het verschil tussen een pelgrim en een zwerver?

Tijdens het lopen denk ik regelmatig hierover na.

Ik voel mezelf een combinatie van beiden.

KRANTENBERICHTEN

Merate Online

25 augustus 2004

*Storia di Terie Leijs, il pellegrino
che attraversa l'Europa alla ricerca di Dio
negli altri e nella bellezza della Natura*

NIEUWSKLOK
WEEKBLAD VOOR DE GEMEENTE OISTERWIJK EN OMSTREKEN

6 oktober 2004

De wonderlijke Romereis van Terie Leijs

L'ECO DI BERGAMO.it

Treviglio. *Vuole andare a piedi a Roma*

Pellegrino olandese ospite dei pompieri

TREVIGLIO - Un'insolita visita ha movimentato la caserma dei Vigili del fuoco volontari di Treviglio, mercoledì scorso. Alla porta dei pompieri ha infatti bussato un pellegrino: **Terie Leijs**, olandese di Oisterwijk, impegnato in un viaggio a piedi per Roma. Terie, assistente sociale in pensione, padre di due figli e nonno di un bimbo di cinque mesi, ha infatti deciso di trascorrere parte del suo tempo viaggiando a piedi attraverso l'Europa, visitando i più importanti santuari: «Sono entrato a far parte dell'associazione olandese dei pellegrini Sint Jacob, e nel 2002 ho iniziato i miei viaggi -racconta, in un curioso idioma che mescola spagnolo, italiano e inglese-, recandomi a Santiago de Compostela: in tre mesi ho percorso circa 2.300. L'anno scorso ho visitato il Portogallo, e quest'anno ho deciso di andare a Roma. La strada per Santiago è ricca di ricoveri e luoghi dove i pellegrini possono trovare cibo e un letto, mentre nel Portogallo non ci sono: lì ho scoperto la grande ospitalità dei vigili del fuoco volontari. Così, quando ho deciso

Terie Leijs con i vigili del fuoco di Treviglio

di venire in Italia mi sono fatto fare una lettera di presentazione da un mio amico, che lavora nei vigili del fuoco olandesi. Poi sono partito per l'Italia. Qui busso alle porte dei vigili del fuoco, e loro mi accolgono come se fossi uno di loro. È davvero una cosa straordinaria: i vigili del fuoco sono una grande famiglia, e si aiutano anche se sono di paesi diversi. E la loro ospitalità è davvero bella: oltre a darmi dove dormire, cucinano anche bene. Qui a Treviglio ho trovato un'accoglienza davvero piacevole». (mp)

***** **Merate Online 27 september 2004** *****

*Il pellegrino olandese a casa
con... 'la torta della mamma'*

DE MIX (STICHTING SALTHO) 1-2005

Ex Hondsberg medewerker parttime dak- en thuisloos

Iedereen heeft wel eens een 'mensenmens' ontmoet, een sterk sociaal gericht iemand dus. Voor Saltho-medewerkers een onontbeerlijke eigenschap en één daarvan, inmiddels met vut is Terie Leys, tot 2002 maatschappelijk werker locatie Oisterwijk en sindsdien voor een deel van het jaar pelgrim ofwel parttime dak- en thuisloos. En dat inmiddels met de nodige ervaring: de klassieke Santiago de Compostela was zijn debuut, gevolgd door een uitgebreide tocht door Portugal. Zie hiervoor 'de Mix' van september 2003 pagina 13. Afgelopen jaar kwam Italië aan de beurt met als eindpunt Rome, al met al zes weken uit en thuis.